

Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna

Sprawozdanie o wypłacalności i kondycji finansowej
na dzień 31 grudnia 2018 roku i za rok obrotowy
zakończony tego dnia

Spis treści

Słownik	4
Podsumowanie	6
Podstawa sporządzenia	6
Działalność PZU i wyniki operacyjne	6
System zarządzania	8
Profil ryzyka	8
Wycena dla celów wypłacalności	8
Zarządzanie kapitałem	9
A. Działalność i wyniki operacyjne	11
A.1. Działalność	11
A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej	13
A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)	16
A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności	17
A.5. Wszelkie inne informacje	17
B. System zarządzania	18
B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania	18
B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji	24
B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności	26
B.4. System kontroli wewnętrznej	29
B.5. Funkcja audytu wewnętrznego	31
B.6. Funkcja aktuarialna	33
B.7. Outsourcing	34
C. Profil ryzyka	35
C.1. Ryzyko aktuarialne	38
C.2. Ryzyko rynkowe	41
C.3. Ryzyko kredytowe/ ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	43
C.4. Ryzyko płynności	44
C.5. Ryzyko operacyjne	45
C.6. Pozostałe istotne ryzyka	46
D. Wycena aktywów i zobowiązań	48
D.1. Aktywa	48
D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	53
D.3. Inne zobowiązania	55
D.4. Alternatywne metody wyceny	60
D.5. Wszelkie inne informacje	62
E. Zarządzanie kapitałem	63
E.1. Środki własne	63

E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy	67
E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności	67
E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym	67
E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności	67
Spis załączników	68

Słownik

- 1) **Dyrektywa WII** – Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II);
- 2) **EIOPA** – Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (ang. European Insurance and Occupational Pensions Authority);
- 3) **Grupa Kapitałowa PZU, Grupa PZU** – PZU, jako spółka dominująca oraz jednostki zależne, w tym spółki zależne w rozumieniu obowiązujących przepisów o rachunkowości;
- 4) **Jednostka** – komórka lub jednostka organizacyjna PZU;
- 5) **Jednostka zależna** – jednostka gospodarcza (w tym jednostka nie będąca spółką kapitałową, jak np. spółka cywilna, fundusz inwestycyjny), która pośrednio lub bezpośrednio kontrolowana jest przez PZU; fakt sprawowania kontroli wynika z przesłanek opisanych w Międzynarodowym Standardzie Sprawozdawczości Finansowej 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”;
- 6) **Kierujący** – kierujący pionem lub jednostką;
- 7) **KNF, organ nadzoru** – Komisja Nadzoru Finansowego;
- 8) **Kodeks pracy** – Kodeks pracy z dnia 26 czerwca 1974 r. (t.j. Dz.U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.);
- 9) **MCR** – minimalny wymóg kapitałowy w systemie WII;
- 10) **MSSF** – Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzone przez Komisję Europejską, które na 31 grudnia 2018 roku zostały opublikowane i weszły w życie;
- 11) **NBP** – Narodowy Bank Polski;
- 12) **oddziały PZU** - placówki terenowe PZU i PZU Życie, prowadzące działalność ubezpieczeniową w zakresie bezpośredniej obsługi klienta, w tym sprzedaży produktów;
- 13) **PIU** – Polska Izba Ubezpieczeń;
- 14) **PSR** – Polskie Standardy Rachunkowości, określone w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, w szczególności rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 roku w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji (Dz.U. z 2016 r., poz. 562), rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 12 grudnia 2001 roku w sprawie szczegółowych zasad uznawania, metod wyceny, zakresu ujawniania i sposobu prezentacji instrumentów finansowych (t.j. Dz.U. z 2017 r., poz. 277); w sprawach nieuregulowanych w ustawie o rachunkowości oraz w wydanych na jej podstawie aktach wykonawczych, stosuje się odpowiednio Krajowe Standardy Rachunkowości i/lub MSSF;
- 15) **PZU, Spółka** – Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna;
- 16) **PZU Życie** - Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie Spółka Akcyjna;
- 17) **SCR** – kapitałowy wymóg wypłacalności w systemie WII;
- 18) **System WII** – całość wymogów następujących aktów prawnych oraz wytycznych organów nadzoru: dyrektywa WII, ustawa o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenie delegowane, rozporządzenia wykonawcze oraz wytyczne EIOPA oraz KNF;
- 19) **QRT** – kwartalne i roczne ilościowe formularze sprawozdawcze;
- 20) **rozporządzenie delegowane** – rozporządzenie delegowane z dnia 10 października 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE w sprawie podejmowania i prowadzenia działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (Wypłacalność II) z późn. zm.;
- 21) **rozporządzenie wykonawcze dotyczące SFCR** – rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2452 z dnia 2 grudnia 2015 r. ustanawiające wykonawcze standardy techniczne w odniesieniu do procedur, formatów i wzorów formularzy dotyczących sprawozdania na temat wypłacalności i kondycji finansowej zgodnie z dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/138/WE z późn. zm.;

-
- 22) **ustawa o biegłych rewidentach** - ustawa z dnia 11 maja 2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (Dz.U. z 2017, poz. 1089, z późn. zm.);
 - 23) **ustawa o rachunkowości** – ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. z 2019 r. poz. 351);
 - 24) **ustawa o działalności ubezpieczeniowej** – ustawa z dnia 11 września 2015 r. o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 381);
 - 25) **ustawa o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami** - ustawa z dnia 9 czerwca 2016 r. o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 2190, z późn. zm.);
 - 26) **wynik z działalności ubezpieczeniowej** – techniczny wynik ubezpieczeń majątkowych i osobowych wg PSR;
 - 27) **wytyczne EIOPA** – Wytyczne EIOPA dotyczące sprawozdawczości i publicznego ujawniania;
 - 28) **Zasady ładu korporacyjnego** – Zasady ładu korporacyjnego dla instytucji nadzorowanych wydane przez KNF, obowiązujące od 1 stycznia 2015 roku.
 - 29) **Nazwy spółek:**
 1. **Alior Bank** – Alior Bank SA;
 2. **Link4** – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA;
 3. **Pekao** – Bank Pekao SA;
 4. **TFI PZU SA** – Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych PZU SA;
 5. **TUW PZUW** – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Polski Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych.

Podsumowanie

Podstawa sporządzenia

Obowiązek ujawnienia niniejszego sprawozdania wynika z art. 284 ustawy o działalności ubezpieczeniowej implementującej wymogi Dyrektywy WII do krajowego porządku prawnego. Układ sprawozdania jest zgodny z załącznikiem XX rozporządzenia delegowanego, z zastrzeżeniem, że ujawniane są wyłącznie informacje mające zastosowanie do działalności prowadzonej przez PZU.

Niniejsze sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie z przepisami:

- ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- rozporządzenia delegowanego;
- wytycznych EIOPA;
- rozporządzenia wykonawczego dotyczącego SFCR;

Wycena aktywów, zobowiązań oraz środków własnych została wykonana w oparciu o przepisy ustawy o działalności ubezpieczeniowej, rozporządzenia delegowanego, wytycznych EIOPA w sprawie ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, wytycznych EIOPA dotyczących wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych oraz Wytycznych EIOPA w sprawie klasyfikacji środków własnych.

Wymóg kapitałowy dla Spółki obliczany jest na podstawie formuły standardowej WII, a jego podstawowym celem jest jak najpełniejsze pokrycie ryzyk związanych z istniejącą działalnością. Wszystkie obliczenia dotyczące modułów i podmodułów ryzyka oparte są na metodach zdefiniowanych w rozporządzeniu delegowanym.

Działalność PZU i wyniki operacyjne

PZU jest największym ubezpieczycielem działającym na rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych w Polsce z udziałem rynkowym na poziomie 32,1%¹ (z uwzględnieniem reasekuracji czynnej wobec Link4 i TUW PZUW) oraz jednym z największych w Europie Środkowo-Wschodniej. PZU będąc podmiotem dominującym Grupy PZU oferuje szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów majątkowych i osobowych, w tym ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowe, rolne oraz ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej zarówno na terenie Polski jak i poza granicami kraju. Na koniec 2018 roku najistotniejszą grupę produktów stanowią ubezpieczenia komunikacyjne, zarówno pod względem liczby umów ubezpieczenia, jak również udziału składki w łącznej wartości składki przypisanej brutto.

W podziale na linie biznesowe w systemie WII, najistotniejszą grupę stanowią ubezpieczenia komunikacyjne, w tym ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych z udziałem w portfelu na poziomie 41,5% oraz ubezpieczenia od ognia i pozostałych szkód rzeczowych z udziałem 19,7% w 2018 roku.

Wobec zmieniających się uwarunkowań rynkowych, PZU nieustannie dostosowuje ofertę do nowych zainteresowań i potrzeb klientów wdrażając nowe, niejednokrotnie innowacyjne, rozwiązania i produkty dedykowane zarówno klientom indywidualnym jak i instytucjonalnym na terenie kraju i za granicą.

W 2018 roku PZU poszerzył ofertę o kolejne ubezpieczenia zdrowotne, ubezpieczenie dla rowerzystów, przygotował nowe produkty wspierające polskie firmy flotowe w kraju i zagranicą oraz opracował nowy wariant produktu PZU Pomoc w Drodze wykorzystujący technologię telematyczną w ubezpieczeniach komunikacyjnych.

Strategia Grupy PZU na lata 2017-2020: „**Nowe PZU – więcej niż ubezpieczenia**” jest odpowiedzią na postępujące zmiany społeczne i technologiczne, które diametralnie wpływają na branżę ubezpieczeniową. Celem PZU jest

¹ Źródło: KNF (www.knf.gov.pl). Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń 4/2018

wykorzystanie możliwości wynikających z transformacji rynku ubezpieczeniowego, lepsze adresowanie potrzeb i poprawa satysfakcji obecnych klientów, a także dotarcie do segmentów ceniących sobie rozwiązania cyfrowe.

Realizacja ambicji PZU przebiega w oparciu o 12 kluczowych inicjatyw stanowiących fundament Nowego PZU. Wśród kluczowych inicjatyw strategicznych mających wpływ na rozwój ubezpieczeń majątkowych znajdują się m.in.:

- lepsze dopasowanie ceny do ryzyka i wrażliwości cenowej (taryfikacja 3.0);
- wdrożenie rozwiązań z dziedziny sztucznej inteligencji;
- rozwój współpracy z bankami;
- uproszczenie oferty produktowej, w tym prosty język;
- rozwój oferty Direct;
- zintegrowany model obsługi MSP.

Na przestrzeni ostatnich lat, Grupa PZU wychodząc naprzeciw oczekiwaniom klientów poszerza swoją ofertę zarówno dla klienta detalicznego jak i korporacyjnego (powołanie towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych), tym samym sukcesywnie zwiększając swój zasięg.

W 2018 roku PZU posiadał 32,1%¹ udziału w rynku ubezpieczeń majątkowych i pozostałych osobowych wobec 32,9% w 2017 roku (odpowiednio 30,9%¹ i 31,8% z działalności bezpośredniej) odnotowując tym samym spadek o 0,8 p.p. rok do roku.

W 2018 roku PZU uzyskał wynik techniczny na poziomie 1 538 766 tys. zł wobec 1 218 037 tys. zł w poprzednim roku co oznacza wzrost o 26,3% rok do roku. Zysk netto wyniósł 2 711 879 tys. zł wobec 2 459 029 tys. zł w 2017 roku (wzrost o 10,3%). Nie uwzględniając dywidendy otrzymanej od PZU Życie, zysk netto PZU wyniósł 1 454 396 tys. zł i był wyższy o 424 712 tys. zł w porównaniu do 2017 roku.

W ramach poszczególnych pozycji wyniku netto PZU odnotował:

- wzrost składki zarobionej netto do poziomu 12 085 601 tys. zł, tj. o 8,1% w porównaniu z poprzednim rokiem głównie w ubezpieczeniach komunikacyjnych jako efekt wzrostu średniej składki (w następstwie wprowadzanych w ostatnich latach zmian w taryfie jak i zmian w strukturze portfela ubezpieczanych pojazdów) oraz w ubezpieczeniach od ognia i innych szkód rzeczowych;
- wyższy poziom odszkodowań i świadczeń kształtujący się na poziomie 7 519 948 tys. zł, co oznacza wzrost o 4,9% w porównaniu z 2017 rokiem. Główną zmianę odnotowano w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych oraz w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej;
- wyższy wynik netto z działalności inwestycyjnej o 153 354 tys. zł głównie w efekcie dywidendy wypłaconej przez Pekao (414 703 tys. zł) kompensowanej częściowo niższą niż przed rokiem dywidendą otrzymaną z PZU Życie (spadek o 171 863 tys. zł);
- wyższe koszty działalności ubezpieczeniowej jako wypadkowa wzrostu kosztów akwizycji z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych o 218 393 tys. zł w następstwie rosnącego portfela ubezpieczeń przy jednoczesnej zmianie struktury kanałów sprzedaży (większy udział kanałów z wyższymi stawkami prowizyjnymi) oraz spadku kosztów administracyjnych do poziomu 654 807 tys. zł w efekcie stosowania dyscypliny kosztowej zarówno w działalności bieżącej jak i projektowej.

W 2018 roku PZU osiągnął zwrot z kapitałów własnych na poziomie 19,7%. Wskaźnik ROE był wyższy o 0,5 p.p. w stosunku do ubiegłego roku.

W 2018 roku nie były dokonywane zmiany oceny ratingowej oraz perspektywy dla PZU, natomiast agencja ratingowa S&P Global Ratings dwukrotnie potwierdziła rating siły finansowej i rating wiarygodności kredytowej PZU na poziomie A- z perspektywą stabilną. Rating ten został nadany PZU 27 października 2017 roku.

¹ Źródło: KNF (www.knf.gov.pl). Biuletyn Kwartalny. Rynek ubezpieczeń 4/2018

System zarządzania

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

System zarządzania Spółki obejmuje w szczególności Zarząd, Radę Nadzorczą oraz cztery funkcje kluczowe – aktuarialną, zarządzania ryzykiem, zgodności z przepisami oraz audytu wewnętrznego. Podział kompetencji Zarządu pomiędzy poszczególnych jego członków jest precyzyjnie określony. Każda z funkcji kluczowych posiada przypisany zakres kompetencji i zadań oraz właściwą jej niezależność operacyjną i dostęp do organu zarządzającego i nadzorującego. W strukturze Spółki funkcjonują komitety, wspierające jej działalność w dedykowanych obszarach biznesowych i zarządzaniu korporacyjnym. W PZU wdrożono zasady wynagradzania Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników odnoszące się do wymogów Systemu WII, a także zasady oceny kompetencji i reputacji osób nadzorujących oraz wykonujących funkcje kluczowe. System zarządzania ryzykiem jest oparty na procesie zarządzania ryzykiem oraz strukturze organizacyjnej z podziałem kompetencji i zadań realizowanych w ramach tego procesu. W systemie zarządzania funkcjonuje system kontroli wewnętrznej, który ma na celu zapewnienie przestrzegania przez Spółkę wymogów regulacyjnych oraz skuteczność i wydajność operacji oraz zabezpieczenie dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych. Spółka wdrożyła szczegółowe zasady realizacji outsourcingu, w tym czynności uznawanych za podstawowe i ważne.

Profil ryzyka

Profil ryzyka PZU wynika ze strategii oraz planów biznesowych Grupy PZU i jest okresowo monitorowany i kontrolowany. Najistotniejsze ryzyka to ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe, co wynika ze skali działalności ubezpieczeniowej prowadzonej przez Spółkę oraz wielkości środków uzyskanych w wyniku głównej działalności i przeznaczonych do inwestowania.

W ramach obowiązujących przepisów systemu WII PZU wylicza SCR odpowiadający wielkości dopuszczonych środków własnych, które umożliwiają Spółce pokrycie znacznych, nieprzewidzianych strat w przeciągu 1 roku, SCR ma zapewniać dostateczne zabezpieczenie interesów ubezpieczonych.

Ze względu na rodzaj działalności i istotne ryzyka, formuła standardowa, zaproponowana przez przepisy, dobrze obrazuje wymóg kapitałowy i dlatego jest przez PZU stosowana.

SCR dla PZU obejmuje m.in. ryzyka: aktuarialne, rynkowe, niewypłacalności kontrahenta i operacyjne oraz korektę z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat.

Podstawowy wymóg kapitałowy po dywersyfikacji wyniósł na koniec 2018 roku 10 684 697 tys. zł i wzrósł o 10% w porównaniu do 2017 roku. W głównej mierze zmiana została spowodowana wzrostem wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego w wyniku obniżenia w IV kwartale 2018 roku przez agencję Fitch Ratings długookresowej oceny kredytowej Pekao z A- do BBB+, co wpłynęło na wzrost wymogu kapitałowego dla ryzyka koncentracji, będącego podmodułem ryzyka rynkowego.

Wzrost wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego był kompensowany spadkiem wymogu kapitałowego dla ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta w głównej mierze w wyniku spadku należności finansowych z tytułu nierozliczonych transakcji na instrumentach finansowych.

Wycena dla celów wypłacalności

Spółka wycenia aktywa i zobowiązania inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla celów wypłacalności w wartości godziwej. Wartość godziwą ustala się według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów lub zobowiązań. W przypadku braku aktywnego rynku zastosowane zostały alternatywne metody wyceny spośród trzech dopuszczonych przepisami systemu WII: rynkowej, dochodowej lub kosztowej.

Najistotniejsze grupy aktywów według bilansu ekonomicznego PZU to: jednostki podporządkowane, dłużne papiery wartościowe, jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania, depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych oraz pożyczki zabezpieczone hipotecznie oraz środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych.

Główne różnice w wycenie ww. aktywów w stosunku do wyceny w sprawozdaniu finansowym wg PSR dotyczą jednostek podporządkowanych, dłużnych papierów wartościowych oraz pożyczek zabezpieczonych hipotecznie. Różnice te wynikają przede wszystkim z faktu, że w bilansie ekonomicznym ww. aktywa wycenione są w wartości godziwej, natomiast w sprawozdaniu finansowym wg PSR stosowane są metody wyceny oparte na koszcie historycznym (cena nabycia pomniejszona o umorzenie, metoda praw własności, skorygowana cena nabycia).

Najistotniejsze grupy zobowiązań według bilansu ekonomicznego PZU to: rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe, zobowiązania finansowe, zobowiązania podporządkowane oraz rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

W przypadku zobowiązań finansowych i zobowiązań podporządkowanych różnica wyceny pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny - wg PSR w skorygowanej cenie nabycia, a dla celów bilansu ekonomicznego w wartości godziwej, lecz bez korygowania własnego spreadu kredytowego z dnia powstania zobowiązania.

Spółka wycenia rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe w wartości, której inny zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji (zakład odniesienia) mógłby zgodnie z oczekiwaniami zażądać za przejęcie zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych i wywiązanie się z nich. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się z najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, zgodnie z artykułem 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły istotne zmiany w sposobie wyceny aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe. W zakresie wyceny najlepszego oszacowania dokonano zmiany założeń ekonomicznych, w 2018 roku zmieniła się stopa wolna od ryzyka stosowana do dyskontowania przepływów. Nie dokonywano żadnych istotnych zmian w założeniach pozaekonomicznych.

Zarządzanie kapitałem

Celem polityki kapitałowej i dywidendowej PZU jest koncentracja na stopie zwrotu dla akcjonariuszy poprzez efektywne zarządzanie kapitałem, przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

W 2018 roku Spółka spełniała wymogi wypłacalności i posiadała dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności. SCR wynosił 10 035 861 tys. zł, a dopuszczone środki własne wyniosły 24 130 294 tys. zł, w tym podstawowe środki własne w kategorii 1 – 21 819 747 tys. zł oraz kategorii 2 - 2 310 548 tys. zł., co zapewniało współczynnik pokrycia SCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 240%. MCR wynosił 2 508 965 tys. zł, a dopuszczone środki własne wyniosły 22 321 540 tys. zł, w tym podstawowe środki własne zaliczone do kategorii 1 – nieograniczone, 21 819 747 tys. zł oraz kategorii 2 – 501 793 tys. zł, co zapewniało współczynnik pokrycia MCR dopuszczonymi środkami własnymi na poziomie 890%.

Spadek dostępnych środków własnych w stosunku do 2017 roku wyniósł 1 229 604 tys. zł, co oznacza spadek o 5%.

Spadek wartości dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego wynikał głównie ze spadku wartości rynkowej posiadanych akcji Alior Banku i Pekao. Powyższy spadek został skompensowany dodatnią kontrybucją wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg systemu WII w porównaniu do 2017 roku.

SCR w 2018 roku wzrósł o 11% w stosunku do 2017 roku głównie w wyniku zmian podstawowego wymogu kapitałowego, o którym mowa w Podsumowaniu dotyczącym Profilu ryzyka. MCR wzrósł również o 11 % w stosunku do 2017 roku.

Spółka nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych. Na dzień 31 grudnia 2018 roku PZU nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej

wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

A. Działalność i wyniki operacyjne

A.1. Działalność

A.1.1. Nazwa i forma prawna

PZU należy do Grupy Kapitałowej PZU, w której jest dominującym podmiotem.

A.1.2. Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad Spółką oraz organ sprawujący nadzór nad Grupą Kapitałową PZU

Organ nadzoru odpowiedzialny za nadzór finansowy nad PZU oraz Grupą Kapitałową PZU:
Komisja Nadzoru Finansowego, ul. Piękna 20, 00-549 Warszawa

A.1.3. Kluczowy biegły rewident

Marcin Dymek, nr w rejestrze 9899, działający w imieniu firmy audytorskiej KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., nr na liście 3546, ul. Inflancka 4A 00-189 Warszawa, Polska.

A.1.4. Udziałowcy posiadający znaczne pakiety akcji Spółki

Na dzień 31 grudnia 2018 roku akcjonariat PZU prezentował się następująco:

Lp.	Nazwa akcjonariusza	Liczba akcji oraz głosów	Procent udziału w kapitale podstawowym oraz w ogólnej liczbie głosów na WZA
1.	Skarb Państwa ¹	295 217 300	34,1875%
2.	Nationale-Nederlanden Otwarty Fundusz Emerytalny oraz Nationale Nederlanden Dobrowolny Fundusz Emerytalny	43 825 000	5,0751%
3.	Pozostali akcjonariusze	524 480 700	60,7374%
	Razem	863 523 000	100,0000%

¹ Na podstawie raportu bieżącego nr 21/2018 dotyczącego wykazu akcjonariuszy posiadających co najmniej 5% liczby głosów na Zwyczajnym Walnym Zgromadzeniu PZU z 28 czerwca 2018 roku.

A.1.5. Pozycja Spółki w prawnej strukturze Grupy Kapitałowej PZU, uproszczony schemat organizacyjny

Strukturę kapitałową Grupy PZU według stanu na dzień 31 grudnia 2018 roku zaprezentowano w załączniku nr 1 do niniejszego sprawozdania¹.

Uproszczony schemat organizacyjny Spółki zaprezentowano w załączniku nr 2.

A.1.6. Istotne linie biznesowe PZU oraz istotne obszary geograficzne, na których Spółka prowadzi działalność

PZU będąc podmiotem dominującym Grupy PZU oferuje szeroki zakres ubezpieczeniowych produktów majątkowych i osobowych na terenie Polski jak i poza jej granicami, w tym ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, osobowe, rolne oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Na koniec 2018 roku najistotniejszą grupę produktów stanowią ubezpieczenia komunikacyjne zarówno pod względem liczby umów ubezpieczenia, jak również udziału składki w łącznej wartości składki przypisanej brutto.

W podziale na linie biznesowe w systemie WII, najistotniejszą grupę stanowią ubezpieczenia komunikacyjne, w tym ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych z udziałem w portfelu na poziomie 41,5%, pozostałe ubezpieczenia pojazdów 25,0% oraz ubezpieczenia ogniowe i pozostałych szkód rzeczowych z udziałem 19,7% w 2018 roku.

Szczegółowe informacje na temat składek, odszkodowań i świadczeń, kosztów w podziale na linie biznesowe w systemie WII oraz według kraju zawiera formularz QRT S.05.01.02, stanowiący załącznik nr 3 oraz S.05.02.01, stanowiący załącznik nr 4 do sprawozdania.

A.1.7. Wszelkie istotne zdarzenia gospodarcze i inne, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym i które wywarły istotny wpływ na PZU

¹ W załączniku na schemacie nie zamieszczono:

- spółek w likwidacji (Ardea Alba SA w likwidacji);
- funduszy inwestycyjnych PZU SFIO Universum, PZU FIZ Dynamiczny, PZU FIZ Sektora Nieruchomości, PZU FIZ Sektora Nieruchomości 2, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 1, PZU FIZ Aktywów Niepublicznych BIS 2, PZU FIZ Surowcowy, PZU FIO Globalny Obligacji Korporacyjnych, PZU Dłużny Aktywny, PZU Innowacyjnych Technologii (dawniej: PZU Telekomunikacja Media Technologia), PZU Akcji Spółek Dywidendowych, PZU FIZ Forte, PZU FIZ Akcji Combo, PZU FIZ Akcji Focus, inPZU Inwestycji Ostrożnych, inPZU Obligacje Polskie, inPZU Akcje Polskie, inPZU Akcji Rynków Rozwiniętych, inPZU Obligacji Rynków Rozwiniętych, inPZU Obligacji Rynków Wschodzących;
- spółek prawa handlowego mających charakter jednostek specjalnego przeznaczenia zależnych od funduszy PZU FIZ Sektor Nieruchomości i PZU FIZ Sektor Nieruchomości 2, których liczba wynosiła na dzień 31 grudnia 2018 roku dla każdego funduszu: 18 (31 grudnia 2017 roku odpowiednio: 15 i 20);

nad którymi Grupa PZU sprawowała kontrolę na dzień 31 grudnia 2018 roku w świetle MSSF 10.

Ponadto na 31 grudnia 2018 roku Grupa PZU posiadała 100% udziałów w spółce Syta Development sp. z o.o. w likwidacji, nad którą kontrolę sprawuje likwidator niezależny od Grupy PZU.

A.1.7.1. Dywidenda z PZU Życie

28 czerwca 2018 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie PZU Życie podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku za rok obrotowy 2017 w kwocie 1 260 238 tys. zł przeznaczając na dywidendę kwotę 1 257 483 tys. zł.

Dzień dywidendy ustalono na 28 czerwca 2018 roku, a wypłaty dokonano 1 października 2018 roku.

A.1.7.2. Wypłacone dywidendy

15 maja 2018 roku Zarząd PZU postanowił wystąpić do Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia PZU z wnioskiem w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku w kwocie 2 433 874 tys. zł w następujący sposób:

- 2 158 807 tys. zł, tj. 2,5 zł na akcję przeznaczyć na wypłatę dywidendy;
- 19 682 tys. zł przeznaczyć na pokrycie strat z lat ubiegłych wynikających z ostatecznego rozliczenia nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa Banku BPH SA przez Alior Bank
- 248 671 tys. zł przeznaczyć na kapitał zapasowy;
- 6 714 tys. zł przeznaczyć na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

28 czerwca 2018 roku ZWZ PZU podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto PZU za rok zakończony 31 grudnia 2017 roku zgodną z wnioskiem Zarządu PZU, a dywidendę wypłacono 3 października 2018 roku.

A.2. Wynik z działalności ubezpieczeniowej

Składki, odszkodowania oraz koszty w podziale na linie biznesowe przedstawia formularz QRT S.05.01.02 stanowiący załącznik nr 3 do sprawozdania.

A.2.1. Główne czynniki mające wpływ na osiągnięty wynik z działalności ubezpieczeniowej wg PSR

W 2018 roku PZU uzyskał wynik techniczny na poziomie 1 538 766 tys. zł wobec 1 218 037 tys. zł w poprzednim roku co oznacza wzrost o 26,3% rok do roku.

Główne czynniki wpływające na rezultaty finansowe PZU w 2018 roku to:

- wzrost składki przypisanej brutto do poziomu 13 002 864 tys. zł, tj. o 4,6% w porównaniu z poprzednim rokiem głównie w ubezpieczeniach komunikacyjnych jako efekt wzrostu średniej składki (w następstwie wprowadzanych w ostatnich latach zmian w taryfie jak i zmian w strukturze portfela ubezpieczanych pojazdów) oraz w ubezpieczeniach od ognia i innych szkód rzeczowych. Po uwzględnieniu udziału reasekuratorów i zmiany stanu rezerw składki, składka zarobiona netto wyniosła 12 085 601 tys. zł i była o 8,1% wyższa niż w 2017 roku;
- wyższy poziom odszkodowań i świadczeń kształtujący się na poziomie 7 519 948 tys. zł, co oznacza wzrost o 4,9% w porównaniu z 2017 rokiem. Główną zmianę odnotowano w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych oraz odpowiedzialności cywilnej;
- wyższe koszty akwizycji z uwzględnieniem prowizji reasekuracyjnych (wzrost o 218 393 tys. zł) związane głównie ze wzrostem bezpośrednich kosztów akwizycji w następstwie rosnącego portfela ubezpieczeń przy jednoczesnej zmianie struktury kanałów sprzedaży (wyższy udział kanałów multiagencyjnego i dealerskiego charakteryzujących się wyższymi stawkami prowizyjnymi);
- spadek kosztów administracyjnych do poziomu 654 807 tys. zł względem 692 879 tys. zł w 2017 roku przede wszystkim jako efekt stosowania dyscypliny kosztowej zarówno w działalności bieżącej jak i projektowej.

Wynik z działalności ubezpieczeniowej w podziale na klasy ustawowe (tys. zł)	2018	2017
Następstwa wypadków i choroba	146 049	157 175

Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	283 986	396 748
Komunikacyjne pozostałe	372 094	168 213
Morskie, lotnicze i transportowe	12 934	(3 583)
Od ognia i innych szkód rzeczowych	517 452	266 707
Odpowiedzialność cywilna	105 247	157 345
Kredyty i gwarancje	(6 902)	24 617
Świadczenie pomocy	87 281	29 347
Ochrona prawna	439	276
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	20 186	21 192
Razem	1 538 766	1 218 037

A.2.2. Przychody (składki)

W 2018 roku PZU zebrał składki brutto o wartości 13 002 864 tys. zł, czyli o 4,6% więcej niż w 2017 roku. Składały się na nie przede wszystkim:

- składki z tytułu ubezpieczeń OC komunikacyjnych stanowiące 41,5% portfela ubezpieczeń PZU (42,4% w poprzednim roku). W 2018 roku wartość ich była o 2,3% wyższa niż w poprzednim roku, głównie jako efekt wzrostu średniej składki w następstwie wprowadzanych w ostatnich latach zmian taryfowych przy jednoczesnym spadku liczby ubezpieczeń;
- składki z tytułu ubezpieczeń AC z udziałem 25,0% w całości składki przypisanej brutto PZU (czyli o 0,3 p.p. mniej niż w analogicznym okresie ubiegłego roku) - przyrost (+3,3%) r/r będący wypadkową wzrostu średniej składki i spadku liczby zawartych ubezpieczeń (w segmencie klienta korporacyjnego);
- składki z tytułu ubezpieczeń od ognia i szkód majątkowych, stanowiące 19,7% portfela składki PZU. W 2018 roku udział ich w portfelu ubezpieczeń wzrósł o 0,5 p.p. a wartość była wyższa o 7,4% w stosunku do poprzedniego roku – efekt wyższej składki z ubezpieczeń mieszkań, firm oraz działalności pośredniej ze spółkami Grupy;
- składki z tytułu ubezpieczeń NNW i pozostałych, których udział wynosił 8,0% (wzrost o 0,7 p.p. w stosunku do 2017 roku). W ramach tej kategorii ubezpieczeń PZU zanotował wzrost wartości składki głównie w ubezpieczeniach świadczenia pomocy (w tym assistance oferowane do ubezpieczeń komunikacyjnych) oraz różnych strat finansowych – w 2017 roku dołączenie do TUW PZUW kilku dotychczasowych partnerów strategicznych oraz zakończenie współpracy z dużym klientem w ramach obowiązkowej kwotowej umowy reasekuracji czynnej.

Składka przypisana brutto wg PSR w podziale na klasy ustawowe (tys. zł)	2018	2017
Następstwa wypadków i choroba	416 196	388 892
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	5 392 318	5 269 806
Komunikacyjne pozostałe	3 244 601	3 139 907
Morskie, lotnicze i transportowe	60 604	45 451
Od ognia i innych szkód rzeczowych	2 564 180	2 388 082
Odpowiedzialność cywilna	759 966	727 681
Kredyty i gwarancje	78 487	88 528
Świadczenie pomocy	386 904	335 026
Ochrona prawna	9 822	9 400
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	89 786	40 443
Razem	13 002 864	12 433 216

A.2.3. Koszty

A.2.3.1. Odszkodowania i świadczenia wraz ze zmianą stanu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg PSR

W 2018 roku wartość netto odszkodowań i świadczeń oraz zmiany stanu rezerw PZU wyniosła 7 519 948 tys. zł co oznacza wzrost o 4,9% w stosunku do 2017 roku.

Do zmiany wartości odszkodowań i świadczeń netto przyczyniły się następujące czynniki:

- wzrost wartości odszkodowań i świadczeń w grupie ubezpieczeń komunikacyjnych będący efektem zmiany struktury portfela ubezpieczeń, doszacowania rezerwy na poczet roszczeń o zadośćuczynienie oraz obserwowanego wzrostu średniej wypłaty;
- wyższa szkodowość w grupie ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej będąca w znacznej mierze następstwem wzrostu rezerwy rentowej (głównie w ubezpieczeniach odpowiedzialności cywilnej podmiotów medycznych) oraz zgłoszenia kilku dużych roszczeń;
- niższy poziom szkód w grupie ubezpieczeń od ognia i innych szkód rzeczowych, w tym mniejsza liczba zdarzeń o wysokiej wartości jednostkowej oraz roszczeń z ubezpieczeń upraw rolnych – w analogicznym okresie 2017 roku wystąpienie licznych szkód powodowanych przez porywisty wiatr i opady deszczu.

Odszkodowania i świadczenia wg PSR w podziale na klasy ustawowe (tys. zł)	2018	2017
Następstwa wypadków i choroba	120 313	133 533
Komunikacyjne - odpowiedzialność cywilna	3 874 462	3 428 765
Komunikacyjne pozostałe	2 005 838	1 982 325
Morskie, lotnicze i transportowe	20 784	22 009
Od ognia i innych szkód rzeczowych	887 355	1 039 836
Odpowiedzialność cywilna	393 258	323 327
Kredyty i gwarancje	21 125	13 362
Świadczenie pomocy	170 926	218 105
Ochrona prawna	5 239	4 185
Pozostałe ubezpieczenia finansowe	20 648	3 408
Razem	7 519 948	7 168 855

A.2.3.2. Koszty akwizycji i administracyjne

W 2018 roku koszty akwizycji (bez prowizji reasekuracyjnych) wyniosły 2 371 050 tys. zł i wzrosły o 10,9% w stosunku do poziomu z 2017 roku. Przyrost ten wynikał głównie ze wzrostu bezpośrednich kosztów akwizycji (prowizji) będących konsekwencją wzrostu sprzedaży oraz zmiany udziału poszczególnych kanałów dystrybucji (wyższy udział w portfelu kanału multiagencyjnego i dealerskiego).

Koszty administracyjne PZU w 2018 roku ukształtowały się na poziomie 654 807 tys. zł, czyli były o 5,5% niższe w relacji do poprzedniego roku. Na dynamikę kosztów wpłynęło głównie utrzymanie dyscypliny kosztowej w pozacosobowych obszarach działalności zarówno bieżącej jak i projektowej częściowo ograniczonej przez wzrost kosztów osobowych będących odpowiedzią na widoczne oznaki presji płacowej na rynku.

A.2.3.3. Pozostałe przychody i koszty techniczne

Saldo pozostałych przychodów i kosztów technicznych w 2018 roku było ujemne i wyniosło 241 728 tys. zł.

Pogorszenie salda względem roku 2017 spowodowane było m.in. wynikiem zmiany poziomu odpisów aktualizujących wartość należności oraz niższych pozostałych przychodów technicznych.

A.3. Wynik z działalności lokacyjnej (inwestycyjnej)

W poniższych tabelach dane za okres porównywalny uległy zmianom w stosunku do danych prezentowanych w sprawozdaniu SFCR za 2017 rok wynikającym z:

1) Zmiany danych porównywalnych Alior Banku

Alior Bank dokonał korekt aktywów netto dotyczących danych porównywalnych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym poprzez korektę rozliczenia podatku dochodowego za lata 2012-2017, zmianę metody wyceny wartości godziwej opcji wbudowanej w emitowane przez bank produkty strukturyzowane oraz korektę ujęcia kosztu z tytułu opłaty na Bankowy Fundusz Gwarancyjny (opis korekt dokonanych przez Alior Bank znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony dnia 31 grudnia 2018 roku Grupy Kapitałowej Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółka Akcyjna na stronach 45-46). Zmiany te spowodowały konieczność ich odzwierciedlenia w sprawozdaniu finansowym PZU, a tym samym w sprawozdaniu SFCR w zakresie wyceny Alior Banku według metody praw własności.

2) Ostatecznego rozliczenia nabycia Banku Pekao

W wyniku ostatecznego rozliczenia nabycia spółki Bank Pekao, a także wprowadzenia odpowiednich korekt do danych finansowych w celu ich uspoźnienia z zasadami rachunkowości stosowanymi przez PZU przeprowadzono korektę wartości spółki Pekao według metody praw własności na 31 grudnia 2017 roku.

W 2018 roku wynik z działalności inwestycyjnej PZU wyniósł 2 151 764 tys. zł wobec 1 998 410 tys. zł w 2017 roku. Po wyłączeniu wpływu dywidendy otrzymanej z PZU Życie wynik netto na działalności inwestycyjnej wyniósł 894 281 tys. zł i był wyższy niż w ubiegłym roku o 325 216 tys. zł. Do wzrostu wyniku przyczyniła się w głównej mierze dywidenda otrzymana od Pekao w kwocie 414 703 tys. zł. W 2017 roku dywidenda otrzymana od Pekao pomniejszyła cenę nabycia.

Wynik z działalności inwestycyjnej wg PSR (tys. zł)	2018	2017
Nieruchomości	4 196	16 178
Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	1 745 728	1 508 729
Akcje	1 078	238
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	7 030	56 718
Dłużne papiery wartościowe	507 093	403 599
Lokaty terminowe	(2 506)	(8 432)
Pożyczki	60 113	(6 303)
Pozostałe ¹	(170 968)	27 683
Razem	2 151 764	1 998 410

¹ W tym pozostałe koszty działalności lokacyjnej oraz instrumenty pochodne

Wynik brutto (bez korekty o podatek odroczonej) z działalności inwestycyjnej ujęty poprzez zmianę kapitału z aktualizacji wyceny wyniósł w 2018 roku minus 154 785 tys. zł wobec zysku na poziomie 235 267 tys. zł w roku ubiegłym.

Niższy wynik poprzez zmianę kapitału z aktualizacji wyceny na udziałach lub akcjach w jednostkach podporządkowanych jest związany z dywidendą wypłaconą przez Pekao w 2018 roku przeksięgowywaną w momencie wypłaty bezpośrednio do rachunku zysków i strat.

Wynik brutto przez kapitał z aktualizacji wyceny wg PSR (zmiana w tys. zł)	2018	2017
Nieruchomości	250	(247)
Udziały lub akcje w jednostkach podporządkowanych	(303 215)	121 220
Akcje	(1 697)	(2 424)
Jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne	141 782	116 657
Dłużne papiery wartościowe	8 095	61
Lokaty terminowe	-	-
Pożyczki	-	-
Pozostałe	-	-
Razem	(154 785)	235 267

W ciągu 2018 roku PZU nie prowadził działalności w zakresie sekurytyzacji.

A.4. Wyniki z pozostałych rodzajów działalności

W 2018 roku saldo pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych było ujemne i wynosiło 446 957 tys. zł wobec również ujemnego w 2017 roku na poziomie 217 464 tys. zł. Począwszy od połowy 2014 roku saldo pozostałych kosztów operacyjnych było obciążone kosztami odsetek oraz zmianą wyceny z tytułu różnic kursowych od pożyczki zaciągniętej od PZU Finance AB (publ.) na łączną kwotę 850 000 tys. euro. W 2018 przychody z tytułu różnic kursowych od otrzymanej pożyczki PZU Finance AB (publ.) wyniosły 1 121 tys. zł wobec przychodu w 2017 roku w kwocie 217 344 tys. zł. Dodatkowo, na poziom pozostałych kosztów operacyjnych istotny wpływ miał podatek od aktywów – obciążenie z tego tytułu w 2018 roku wyniosło 190 042 tys. zł (wzrost o 12 405 tys. zł wobec 2017 roku).

Ogólny rachunek zysków i strat (tys. zł)	2018	2017
Wynik techniczny	1 538 766	1 218 037
Wynik netto na działalności inwestycyjnej	2 151 764	1 998 410
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	(446 957)	(217 464)
Zysk (strata) brutto	2 993 740	2 745 558
Zysk (strata) netto	2 711 879	2 459 029

W roku 2018 roku Spółka nie posiadała istotnych umów leasingu.

A.5. Wszelkie inne informacje

Wszystkie istotne informacje zostały zaprezentowane powyżej.

B. System zarządzania

B.1. Informacje ogólne o systemie zarządzania

Obowiązujący w Spółce system zarządzania, w tym organizacja, jest adekwatny do skali działalności, zakresu realizowanych funkcji, skali i złożoności ryzyk i wspiera skutecznie realizację celów strategicznych oraz bieżących celów biznesowych i operacyjnych.

Przyjęte rozwiązania formalne, organizacyjne i procesowe obejmują wszystkie istotne elementy systemu zarządzania i umożliwiają utrzymanie akceptowalnego poziomu ryzyka w Spółce.

System zarządzania adresuje w przyjętej strukturze Spółki wszystkie zadania określone dla zakładu ubezpieczeń zgodnie z obowiązującymi przepisami. Ocena adekwatności systemu zarządzania została dokonana na podstawie przeprowadzonych analiz działalności w obszarach wskazanych w wymogach regulacyjnych oraz poddanych raportowaniu w niniejszym sprawozdaniu.

B.1.1. Rada Nadzorcza

Zgodnie ze Statutem Spółki w skład Rady Nadzorczej wchodzi od siedmiu do jedenastu członków. Liczbę członków Rady Nadzorczej określa Walne Zgromadzenie. Członkowie Rady Nadzorczej są powoływani przez Walne Zgromadzenie na okres wspólnej kadencji trwającej trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Statut przyznaje Skarbowi Państwa uprawnienie do powoływania i odwoływania jednego członka Rady Nadzorczej w drodze pisemnego oświadczenia składanego Zarządowi. Uprawnienie to wygaśnie z chwilą, gdy Skarb Państwa przestanie być akcjonariuszem Spółki. Kandydat na członka Rady Nadzorczej wskazany przez Skarb Państwa powinien spełniać wymogi określone w art. 19 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym.

Rada Nadzorcza uchwała Regulamin Rady Nadzorczej określający jej organizację i sposób wykonywania czynności. Regulamin określa skład oraz sposób powoływania Rady Nadzorczej, zadania i zakres działalności oraz sposób jej zwoływania i prowadzenia obrad.

Rada Nadzorcza wybiera ze swojego składu Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego, a także może wybrać spośród swoich członków Sekretarza.

Przewodniczący Rady Nadzorczej kieruje pracami Rady Nadzorczej. W przypadku nieobecności Przewodniczącego Rady Nadzorczej, w tym tymczasowej przeszkody uniemożliwiającej mu sprawowanie funkcji oraz sytuacji, w której nastąpiło wygaśnięcie mandatu Przewodniczącego Rady Nadzorczej i nie został jeszcze powołany nowy Przewodniczący Rady Nadzorczej, wszelkie prawa i obowiązki Przewodniczącego Rady Nadzorczej są wykonywane przez Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, z wyłączeniem uprawnienia do rozstrzygania o treści uchwały Rady Nadzorczej w przypadku równości głosów.

Rada Nadzorcza może wybrać spośród swoich członków Sekretarza Rady Nadzorczej. Sekretarz Rady Nadzorczej wspomaga Przewodniczącego Rady Nadzorczej, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczącego Rady Nadzorczej, przy wykonywaniu obowiązków, w szczególności:

- 1) organizuje pracę Rady Nadzorczej;
- 2) czuwa nad obsługą organizacyjno – techniczną posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 3) odpowiada za sporządzanie protokołów z posiedzeń Rady Nadzorczej;
- 4) przedstawia projekty sprawozdań, do których sporządzania obliuguje Radę Nadzorczą Statut Spółki.

Rada Nadzorcza może delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych. Delegowanie następuje każdorazowo uchwałą Rady Nadzorczej określającą osobę lub osoby delegowane, szczegółowy zakres czynności nadzorczych oraz czas trwania delegowania. Członkowie Rady Nadzorczej delegowani do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych składają Radzie Nadzorczej pisemne sprawozdanie

z dokonywanych czynności na najbliższym posiedzeniu Rady Nadzorczej, po dokonaniu jakichkolwiek czynności nadzoru w sposób samodzielny. W okresie sprawozdawczym Rada Nadzorcza nie skorzystała z powyższego uprawnienia.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad działalnością Spółki i we wszystkich dziedzinach jej działalności.

Do kompetencji Rady Nadzorczej należy w szczególności:

- 1) ocena sprawozdania Zarządu z działalności Spółki i sprawozdania Zarządu z działalności Grupy Kapitałowej PZU oraz sprawozdania finansowego Spółki i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PZU za ubiegły rok obrotowy w zakresie ich zgodności z księgami rachunkowymi i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym;
- 2) zatwierdzenie sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki oraz sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Grupy Kapitałowej PZU;
- 3) ocena wniosków Zarządu dotyczących podziału zysku albo pokrycia straty;
- 4) składanie Walnemu Zgromadzeniu pisemnego sprawozdania z wyników oceny, o której mowa w pkt 1 i 3, corocznej zwięzłej oceny sytuacji Spółki, z uwzględnieniem oceny systemu kontroli wewnętrznej i systemu zarządzania ryzykiem istotnym dla Spółki, oraz corocznego sprawozdania z pracy Rady Nadzorczej;
- 5) zawieranie, rozwiązywanie i zmiana umów z członkami Zarządu oraz ustalenie zasad ich wynagradzania i wynagrodzeń;
- 6) powoływanie, zawieszanie oraz odwoływanie Prezesa Zarządu, członków Zarządu lub całego Zarządu, jak również podejmowanie decyzji o ustaniu takiego zawieszenia;
- 7) udzielanie zgody w sprawie przeniesienia całości lub części portfela ubezpieczeniowego;
- 8) akceptowanie wniosków Zarządu w sprawie nabycia, objęcia lub zbycia udziałów oraz akcji spółek, jak również w sprawie uczestniczenia Spółki w innych podmiotach - Rada Nadzorcza może określić do jakiej kwoty, na jakich warunkach oraz w jakim trybie Zarząd może dokonywać wskazanych czynności bez obowiązku uzyskania akceptacji Rady Nadzorczej, z zastrzeżeniem spraw, w których decyzję w tym zakresie podejmuje Walne Zgromadzenie, zgodnie z § 18a Statutu;
- 9) delegowanie członków Rady Nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków Zarządu, którzy zostali odwołani, złożyli rezygnację albo z innych przyczyn nie mogą sprawować swych czynności;
- 10) akceptowanie instrukcji co do wykonywania przez reprezentantów Spółki prawa głosu na Walnych Zgromadzeniach PZU Życie następujących sprawach: podwyższenia i obniżenia kapitału zakładowego, emisji obligacji, zbycia i wydzierżawienia przedsiębiorstwa PZU Życie oraz ustanowienia na nim prawa użytkowania, podziału PZU Życie, połączenia PZU Życie z inną spółką, likwidacji lub rozwiązania PZU Życie;
- 11) wybór firmy audytorskiej do przeprowadzania obowiązkowych badań sprawozdań finansowych, w tym rocznego sprawozdania finansowego Spółki i rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej PZU, a także sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Spółki oraz sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej Grupy Kapitałowej PZU, a także przeglądów sprawozdań finansowych, zgodnie z obowiązkami wynikającymi z obowiązujących przepisów prawa;
- 12) ustalanie jednolitego tekstu zmienionego Statutu;
- 13) udzielanie zgody na nabycie lub zbycie nieruchomości, użytkowania wieczystego lub udziału w nieruchomości lub w użytkowaniu wieczystym, o wartości przekraczającej równowartość 3.000.000 euro brutto;
- 14) udzielanie zgody na zawarcie przez Spółkę z podmiotem powiązaniem ze Spółką umowy, której przedmiot ma wartość co najmniej 10% kapitałów własnych Spółki, z wyłączeniem umów typowych, zawieranych przez Spółkę na warunkach rynkowych, w ramach prowadzonej działalności operacyjnej;
- 15) udzielanie zgody na zawarcie przez Spółkę umowy z subemitentem, o której mowa w art. 433 § 3 Kodeksu spółek handlowych;
- 16) udzielanie zgody na wypłatę zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy;
- 17) udzielanie zgody na tworzenie i znoszenie oddziałów regionalnych, o których mowa w § 2 ust. 2 Statutu i oddziałów zagranicznych;
- 18) zatwierdzanie opracowanych przez Zarząd wieloletnich planów rozwoju Spółki oraz rocznych planów finansowych;

- 19) zatwierdzanie Regulaminu Zarządu;
- 20) wykonywanie zadań wynikających z wytycznych lub rekomendacji organów nadzoru, w szczególności KNF, przyjętych do stosowania przez Spółkę
- 21) rozpatrywanie i opiniowanie spraw wnoszonych przez Zarząd pod obrady Walnego Zgromadzenia.

W ramach Rady Nadzorczej PZU funkcjonują następujące komitety:

- Komitet Audytu;
- Komitet Nominacji i Wynagrodzeń;
- Komitet Strategii.

Komitet Audytu ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę czynności nadzorczych w zakresie badania prawidłowości sprawozdawczości finansowej, efektywności systemu kontroli wewnętrznej, w tym audytu wewnętrznego oraz systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto, Komitet Audytu może wnioskować do Rady Nadzorczej o zlecenie wykonania określonych czynności kontrolnych w Spółce, a wykonawcą zleconych kontroli może być jednostka lub podmiot zewnętrzny.

Co najmniej jeden członek Komitetu Audytu musi posiadać kwalifikacje w dziedzinie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych w rozumieniu i zgodnie z wymogami ustawy o biegłych rewidentach. Dodatkowo, zgodnie z ww. ustawą, większość członków Komitetu Audytu, w tym jego przewodniczący, spełnia określone w ustawie kryteria niezależności (członek niezależny), dotyczące m.in. powiązań na tle zawodowym lub pokrewieństwa zwłaszcza z osobami zarządzającymi lub nadzorującymi PZU i podmioty z Grupy PZU. Członek niezależny ma obowiązek przedłożenia pisemnego oświadczenia dotyczącego spełnienia wszystkich kryteriów niezależności oraz poinformowania Spółki o zaprzestaniu spełniania tych kryteriów.

Komitet Nominacji i Wynagrodzeń ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady Nadzorczej i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę czynności nadzorczych w zakresie kształtowania struktury zarządczej, w tym kwestii rozwiązań organizacyjnych, zasad wynagradzania i wynagrodzeń oraz doboru kadry o odpowiednich kwalifikacjach.

Komitet Strategii ma charakter doradczy i opiniodawczy wobec Rady i jest powoływany w celu zwiększenia efektywności wykonywania przez Radę czynności nadzorczych w zakresie opiniowania wszelkich dokumentów o charakterze strategicznym przedkładanych jej przez Zarząd (w szczególności strategii rozwoju Spółki) oraz przedstawianie Radzie Nadzorczej rekomendacji w zakresie planowanych inwestycji mających istotny wpływ na aktywa Spółki.

Zgodnie z Regulaminem Rady Nadzorczej, oprócz powoływania przewidzianego w Statucie Komitetu Audytu oraz Komitetu Nominacji i Wynagrodzeń, w celu prawidłowego wykonywania czynności nadzorczych Rada Nadzorcza może powoływać inne stałe komitety o charakterze doradczym i opiniodawczym, których kompetencje, skład i tryb pracy określa uchwalony przez Radę regulamin danego komitetu. Regulamin przewiduje możliwość korzystania przez Radę oraz powołane przez nią komitety z usług ekspertów oraz firm doradczych.

B.1.2. Zarząd

Zgodnie ze Statutem Spółki, w skład Zarządu wchodzi od trzech do siedmiu członków, powoływanych na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe.

Członkowie Zarządu, w tym Prezes Zarządu, są powoływani i odwoływani przez Radę Nadzorczą. Powołanie następuje po uprzednim przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, którego celem jest sprawdzenie i ocena kwalifikacji kandydatów oraz wyłonienie najlepszego kandydata, na okres wspólnej kadencji, która obejmuje trzy kolejne pełne lata obrotowe. Prezes Zarządu nowej kadencji powołany przed upływem bieżącej kadencji może złożyć wniosek do Rady Nadzorczej o powołanie pozostałych członków Zarządu nowej kadencji przed upływem kadencji bieżącej.

Zarząd wykonuje wszelkie uprawnienia w zakresie zarządzania Spółką, niezastrzeżone przepisami prawa lub postanowieniami Statutu dla Walnego Zgromadzenia lub Rady Nadzorczej. Do reprezentowania Spółki uprawnieni są dwaj członkowie Zarządu działający łącznie lub jeden członek Zarządu działający łącznie z prokurentem. Zarząd uchwała swój regulamin, który zatwierdza Rada Nadzorcza. Pracami Zarządu kieruje Prezes Zarządu.

Podział obowiązków między członkami Zarządu określa zarządzenie Prezesa Zarządu w sprawie wykonywania przez członków Zarządu nadzoru organizacyjnego w Spółce oraz powierzenia funkcji Szeferów Pionów.

W PZU funkcjonują stanowiska Dyrektorów Grupy PZU. Celem ich utworzenia było zapewnienie spójnego i efektywnego modelu zarządczego w PZU i PZU Życie opartego o funkcjonalny podział odpowiedzialności członków Zarządów PZU i PZU Życie. Stanowiska Dyrektorów Grupy PZU powierzone są osobom pełniącym funkcje członków Zarządu PZU Życie niebędącym członkami Zarządu PZU. Dyrektorzy Grupy PZU w PZU nadzorują bezpośrednio te same obszary działalności (piony lub jednostki), które nadzorują w PZU Życie.

Poniżej zaprezentowano zakres odpowiedzialności członków Zarządu PZU oraz Dyrektorów Grupy PZU według stanu na koniec 2018 roku:

Imię i nazwisko	Funkcja w Grupie Kapitałowej PZU	Zakres odpowiedzialności na koniec 2018 roku	Dodatkowy zakres odpowiedzialności w ciągu roku
Paweł Surówka	Prezes Zarządu PZU od 13 kwietnia 2017 roku	zarządzanie i nadzór korporacyjny w Grupie PZU, zarządzanie korporacyjne, audyt wewnętrzny, administracja, strategia i rozwój biznesu Grupy PZU, innowacje, compliance, reasekuracja, assurbanking, zarządzanie rozwojem procesów cyfrowych	-
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU od 19 stycznia 2016 roku	majątkowe ubezpieczenia masowe (zarządzanie sprzedażą i siecią sprzedaży, produkty i taryfy), majątkowe ubezpieczenia korporacyjne (zarządzanie sprzedażą i siecią sprzedaży, underwriting, ubezpieczenia finansowe), sprzedaż bezpośrednia, CRM i rozwój narzędzi sprzedaży, efektywność sprzedaży detalicznej	-
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU od 14 października 2016 roku	finanse, aktuariat, inwestycje	-
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU od 22 marca 2016 roku	zarządzanie ryzykiem	-
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU od 13 czerwca 2017 roku	bancassurance i programy partnerstwa strategicznego, nieruchomości, nadzór nad spółkami zagranicznymi Grupy PZU, zakupy, ochrona środowiska w Grupie PZU	-
Aleksandra Agatowska	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 25 marca 2016 roku	brak przypisanego zakresu odpowiedzialności z uwagi na czasową nieobecność	zakupy
Dorota Macieja	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 15 marca 2017 roku	marketing, zarządzanie relacjami z klientem, komunikacja korporacyjna, sponsoring, prewencja i CSR	-
Tomasz Karusewicz	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 29 stycznia 2016 roku	IT, operacje ubezpieczeniowe	-
Bartłomiej Litwińczuk	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 19 sierpnia 2016 roku	bezpieczeństwo, obsługa prawna, zarządzanie HR	-
Roman Pałac	Dyrektor Grupy PZU w PZU od 15 lutego 2016 roku	zarządzanie siecią oddziałów PZU, ubezpieczenia zdrowotne, obsługa szkód i świadczeń, kanały zdalne	-

Poza komitetami utworzonymi na poziomie Rady Nadzorczej, w PZU w 2018 roku funkcjonowały następujące komitety:

- Komitet Ryzyka Grupy PZU;
- Komitet Ryzyka Inwestycyjnego;
- Komitet Inwestycyjny;
- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami;
- Komitet Data Governance;
- Komitet Sponsoringu, Prewencji i CSR;
- Komitet Innowacji;
- Komitet Cenowy PZU;
- Komitet Sprzedaży Nieruchomości;

- Komitet Zakupowy;
- Komitet Kosztowy;
- Sztab Kryzysowy.

B.1.3. Zadania i obowiązki osób nadzorujących kluczowe funkcje

Osobami pełniącymi kluczowe funkcje w Spółce są członkowie Zarządu, członkowie RN oraz osoby nadzorujące w PZU funkcje kluczowe:

- funkcję aktuarialną;
- funkcję zarządzania ryzykiem;
- funkcję zgodności z przepisami;
- funkcję audytu wewnętrznego.

Główny Aktuariusz - Dyrektor ds. Ryzyka Ubezpieczeniowego w Biurze Aktuarialnym jest osobą nadzorującą funkcję aktuarialną w PZU, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.6.

Dyrektor Biura Ryzyka jest osobą nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.3.1.

Dyrektor Biura Compliance jest osobą nadzorującą funkcję zgodności z przepisami, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.4.2.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu jest osobą nadzorującą funkcję audytu wewnętrznego, w ramach której wykonywane są zadania opisane w części B.5.1.

B.1.3.1. Niezależność operacyjna funkcji kluczowych

Osoby pełniące kluczowe funkcje co do zasady nie uczestniczą w realizacji procesów i zadań wykraczających poza kluczowe funkcje. Funkcje realizowane są w sposób zapewniający obiektywizm i niezależność od procesów operacyjnych.

Osoby nadzorujące kluczowe funkcje mają zapewniony bezpośredni dostęp do Zarządu oraz nieograniczony dostęp do wszystkich istotnych informacji. Raportują regularnie do Zarządu oraz do Rady Nadzorczej, w szczególności Biuro Audytu Wewnętrznego raportuje bezpośrednio do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Dla zapewnienia niezależności operacyjnej, osoby nadzorujące kluczowe funkcje w PZU zostały objęte Polityką wynagradzania w PZU odnoszącą się do ścisłej grupy osób o kluczowym znaczeniu dla Spółki, która zapewnia m.in. niezależność osoby kluczowej poprzez oddzielenie wpływu efektów działań obszarów podlegających jej ocenie lub kontroli na wysokość jej wynagrodzenia zmiennego oraz możliwość odroczenia znacznej części tego wynagrodzenia w czasie.

B.1.4. Istotne zmiany systemu zarządzania, które miały miejsce w okresie sprawozdawczym

W okresie sprawozdawczym nie było istotnych zmian systemu zarządzania.

Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR w skład Zarządu PZU wchodził:

- 1) Paweł Surówka – Prezes Zarządu PZU;
- 2) Roger Hodgkiss – członek Zarządu PZU;
- 3) Marcin Eckert – członek Zarządu PZU;
- 4) Maciej Rapkiewicz – członek Zarządu PZU;
- 5) Małgorzata Sadurska – członek Zarządu PZU;
- 6) Tomasz Kulik – członek Zarządu PZU.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Zarząd PZU w powyższym składzie.

B.1.5. Informacje na temat zasad i praktyk dotyczących wynagradzania Rady Nadzorczej, Zarządu oraz pracowników

Członkowie Rady Nadzorczej PZU nie otrzymują wynagrodzenia zmiennego zależnego od wyników Spółki. Zasady ich wynagradzania ustala bezpośrednio Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. W 2018 roku członkowie Rady Nadzorczej otrzymywali stałe miesięczne wynagrodzenie, którego wysokość uchwałą Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki z dnia 8 lutego 2017 roku została dostosowana do przedziału referencyjnego ustalonego na podstawie art. 10 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami.

Zasady wynagradzania Członków Zarządu kształtowane są przez Radę Nadzorczą i stanowią, że wynagrodzenie całkowite przysługujące Członkowi Zarządu z tytułu świadczenia usług zarządzania oraz wykonywania innych zobowiązań wynikających z Umowy o świadczenie usług zarządzania, zawartej na czas pełnienia funkcji w Zarządzie Spółki składa się z:

- wynagrodzenia stałego - zryczałtowane miesięczne (za miesiąc kalendarzowy) wynagrodzenie podstawowe, które nie może przekroczyć przedziału referencyjnego ustalonego na podstawie art. 4. ust. 2 ustawy o zasadach kształtowania wynagrodzeń osób kierujących niektórymi spółkami, z zastrzeżeniem sytuacji wskazanych w art. 4 ust. 3 ww. ustawy;
- wynagrodzenia zmiennego – wynagrodzenie uzupełniające za dany rok obrotowy uzależnione od poziomu realizacji celów zarządczych. Wynagrodzenie zmienne za dany rok obrotowy nie może przekroczyć 100% wynagrodzenia stałego rocznego w poprzednim roku obrotowym, dla którego dokonywane jest obliczenie wysokości przysługującego wynagrodzenia zmiennego. Ponadto istotna część wynagrodzenia zmiennego przyznawana jest w formie odroczonego wynagrodzenia zmiennego. Odroczone wynagrodzenie zmienne podlega odroczeniu przez 3 lata, a po 12, 24 i 36 miesiącach odpowiednio od daty przyznania Członek Zarządu może nabyć prawo do 1/3 części odroczonego wynagrodzenia zmiennego za dany rok, po spełnieniu warunków opisanych w Umowie o świadczenie usług zarządzania.

Spółka określiła zasady wynagradzania pracowników, a w szczególności osób pełniących kluczowe funkcje. Zasady obowiązujące te osoby stanowią element efektywnego zarządzania ryzykiem Spółki i zawierają postanowienia dotyczące kształtowania zasad wynagradzania w podmiotach działających na rynku ubezpieczeń zawarte w przepisach prawa, w Zasadach Ładu Korporacyjnego oraz w ramach rozporządzenia delegowanego oraz ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z Polityką wynagradzania, wynagrodzenie zmienne ustalane jest odmiennie dla poszczególnych grup pracowników lub poszczególnych osób. Jego poziom jest uzasadniony wynikami finansowymi Spółki, a także osiągniętymi wynikami pracy. Zasady przyznawania wynagrodzenia zmiennego mają na celu wspieranie prawidłowego i skutecznego zarządzania ryzykiem, zniechęcanie do podejmowania nadmiernego ryzyka wykraczającego poza limity zaakceptowane przez Radę Nadzorczą, a także wspieranie realizacji strategii działalności i ograniczenie konfliktu interesów. Wynagrodzenie zmienne może podlegać ograniczeniom w zakresie możliwej do przyznania kwoty maksymalnej. Polityka przewiduje również możliwość odroczenia wypłaty znacznej części wynagrodzenia zmiennego. Polityka wynagradzania nie przewiduje wynagradzania pracowników w formie uprawnień do akcji, bądź opcji na akcje oraz dodatkowych programów emerytalno-rentowych lub programów wcześniejszych emerytur dla członków zarządu lub rady nadzorczej i innych osób nadzorujących funkcje kluczowe.

B.1.6. Informacje dotyczące istotnych transakcji zawartych w okresie sprawozdawczym z akcjonariuszami oraz z członkami Zarządu lub Rady Nadzorczej

W 2018 roku Spółka wypłaciła akcjonariuszom dywidendę, co zostało opisane w części A.1.7.1

B.2. Wymogi dotyczące kompetencji i reputacji

B.2.1. Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych Spółki.

W ramach grupy osób faktycznie zarządzających Spółką oraz wykonujących czynności w ramach innych kluczowych funkcji, Spółka rozróżnia 4 poniższe grupy:

- 1) członków Rady Nadzorczej, wobec których wymogi dotyczące umiejętności, kwalifikacji i wiedzy fachowej reguluje Statut Spółki;
- 2) Zarządzających, którymi są osoby pełniące funkcje Członka Zarządu Spółki albo Dyrektora Grupy PZU w PZU pełniącego jednocześnie funkcję Członka Zarządu PZU Życie;
- 3) osoby nadzorujące kluczowe funkcje, którymi są osoby wskazane jako nadzorujące poszczególne kluczowe funkcje w zarządzeniu Prezesa Zarządu;
- 4) osoby wykonujące czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce, którymi są osoby zatrudnione w jednostkach realizujących w Spółce kluczowe funkcje zgodnie z regulaminem organizacyjnym Spółki.

Spółka reguluje odrębnie wymogi wobec osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych.

Osoba Zarządzająca w Spółce musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) spełnia wymogi określone w Statucie Spółki;
- 2) daje rękojmię prowadzenia spraw Spółki w sposób należyty;
- 3) posiada pełną zdolność do czynności prawnych;
- 4) nie była skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe prawomocnym wyrokiem sądu;
- 5) nie jest członkiem organu zarządzającego:
 - o zakładu reasekuracji,
 - o towarzystwa funduszy inwestycyjnych lub zarządzającego alternatywnymi spółkami inwestycyjnymi w rozumieniu ustawy o funduszach inwestycyjnych prowadzącego działalność na podstawie zezwolenia,
 - o podmiotu prowadzącego działalność maklerską w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, z późn. zm.) lub inną działalność w zakresie obrotu instrumentami finansowymi w rozumieniu tej ustawy,
 - o powszechnego towarzystwa emerytalnego,
 - o banku.
- 6) posiada udowodnioną znajomość języka polskiego, zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej;
- 7) posiada doświadczenie zawodowe oraz wiedzę adekwatną do pełnionej funkcji szczególnie w zakresie:
 - o rynków ubezpieczeń i rynków finansowych;
 - o systemu zarządzania;
 - o analizy finansowej i aktuarialnej;
 - o zasad, reguł i wymogów przepisów prawa związanych z funkcjonowaniem Spółki, w tym umiejętności dostosowania do zmian przepisów prawa;

Osoba nadzorująca kluczową funkcję w Spółce musi spełniać w szczególności poniższe wymagania:

- 1) posiada wyższe wykształcenie uzyskane w Rzeczypospolitej Polskiej lub uzyskane w innym państwie w rozumieniu właściwych przepisów tego państwa, chyba że ze względu na doświadczenie zawodowe danej osoby KNF wyda zgodę Spółce na odstąpienie od tego wymogu wobec tej osoby;
- 2) spełnia wymogi określone przez Spółkę dla osób Zarządzających wskazane w pkt. 2, 3, 4, 7 powyżej;

Osoba wykonująca czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce musi spełniać wymagania określone w opisie stanowiska, na którym jest zatrudniona. Opisy stanowisk pracy dla danej funkcji tworzone są w oparciu o regulamin organizacyjny Spółki oraz regulamin organizacyjny danej jednostki realizującej funkcję kluczową. Podstawowe wymagania wobec powyższej grupy osób w rozróżnieniu na poszczególne funkcje kluczowe zostały opisane poniżej:

- 1) na stanowiskach w funkcji aktuarialnej Spółka wymaga posiadania wiedzy z dziedziny matematyki ubezpieczeniowej i finansowej oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 2) na stanowiskach w funkcji zarządzania ryzykiem Spółka wymaga posiadania wiedzy z dziedziny oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia i tworzenia rezerw, zarządzania aktywami i pasywami, lokowania kapitału, w szczególności w instrumenty pochodne i podobne instrumenty finansowe, zarządzania płynnością i ryzykiem koncentracji, zarządzania ryzykiem operacyjnym, reasekuracji i innych technik ograniczania ryzyka oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 3) na stanowiskach w funkcji audytu wewnętrznego Spółka wymaga posiadania wiedzy w zakresie oceny ryzyka, analizy i przyporządkowania procesów, metodologii pracy audytu, dobrych praktyk w procesach biznesowych, umiejętności wydawania rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku;
- 4) na stanowiskach w funkcji compliance Spółka wymaga posiadania wiedzy w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności, oceny ryzyka braku zgodności, umiejętności opracowywania rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz odpowiedniego doświadczenia zawodowego i wykształcenia, adekwatnych do pełnionych zadań na danym stanowisku.

B.2.2. Ocena kompetencji i reputacji osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji

Wymogi dotyczące oceny kompetencji i reputacji wobec osób, które faktycznie zarządzają Spółką lub wykonują czynności w ramach innych kluczowych funkcji stosuje się adekwatnie do ich zakresu odpowiedzialności, obowiązujących przepisów prawa oraz przepisów wewnętrznych Spółki.

Spółka reguluje odrębnie zasady oceny kompetencji oraz reputacji osób Zarządzających, osób nadzorujących kluczowe funkcje oraz osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych.

Zgodnie z powyższym za ocenę kompetencji i reputacji:

- 1) osób Zarządzających w Spółce, odpowiedzialna jest Rada Nadzorcza w przypadku członków Zarządu oraz Zarząd w przypadku Dyrektorów Grupy PZU.
- 2) osób nadzorujących kluczowe funkcje w Spółce, odpowiedzialny jest Zarząd.

Ocena kompetencji i reputacji osób Zarządzających oraz nadzorujących kluczowe funkcje w Spółce przeprowadzana jest przed powołaniem odpowiednio do funkcji członka Zarządu, bądź na stanowisko Dyrektora Grupy PZU lub na stanowisko nadzorujące kluczową funkcję, a jej weryfikacji dokonuje się raz do roku w procesie aktualizacji oceny i reputacji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby z przepisami prawa, mogących skutkować, w szczególności niezgodnością działalności Spółki z przepisami prawa, przestępstwem finansowym lub zagrożeniem prawidłowego zarządzania Spółką.

- 3) osób wykonujących czynności należące do funkcji kluczowych w Spółce, odpowiedzialny jest ich bezpośredni przełożony. Ocena kompetencji i reputacji przeprowadzana jest przed zatrudnieniem na danym stanowisku w ramach kluczowej funkcji lub w przypadku zaistnienia okoliczności wskazujących na niezgodność działań tej osoby

z przepisami prawa, mogących skutkować, w szczególności niezgodnością działalności Spółki z przepisami prawa lub przestępstwem finansowym.

Kryteria stanowiące podstawę oceny wobec powyższych osób określone są na podstawie przepisów prawa, przepisów wewnętrznych Spółki oraz opisu stanowiska pracy. Poszczególne kryteria oceniane są indywidualnie i stanowią podstawę co do oceny danej osoby. Ocena dokonywana jest w oparciu o przekazane przez daną osobę dokumenty potwierdzające spełnienie wymogów, ocenę jej zachowania i postaw w ramach wykonywania czynności służbowych oraz informacje pozyskane z innych źródeł.

B.3. System zarządzania ryzykiem, w tym własna ocena ryzyka i wypłacalności

B.3.1. Opis systemu zarządzania ryzykiem

Zarząd Spółki ustanowił strategię zarządzania ryzykiem, której celem jest:

- podniesienie wartości Spółki poprzez aktywne i świadome zarządzanie wielkością przyjmowanego ryzyka;
- zapobieganie przyjmowaniu ryzyka na poziomie, który mógłby zagrozić stabilności finansowej Spółki.

Zarządzanie ryzykiem w PZU jest oparte na analizie ryzyka we wszystkich procesach i jednostkach i jest ono integralną częścią procesu zarządzania.

System zarządzania ryzykiem w PZU oparty jest na:

- podziale kompetencji i zadań realizowanych przez organy statutowe, komitety oraz jednostki uczestniczące w procesie zarządzania ryzykiem;
- procesie zarządzania ryzykiem, w tym metodach identyfikacji, pomiaru i oceny, monitorowania i kontrolowania, raportowania ryzyka oraz podejmowania działań zarządczych.

Podział kompetencji i zadań oparty jest na czterech poziomach kompetencyjnych. Trzy pierwsze obejmują:

- Radę Nadzorczą, która sprawuje nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem oraz ocenia adekwatność i skuteczność tego procesu w ramach decyzji określonych w statucie Spółki i regulaminie Rady Nadzorczej oraz za pośrednictwem powołanego Komitetu Audytu;
- Zarząd, który organizuje i zapewnia działanie systemu zarządzania ryzykiem poprzez uchwalanie strategii, polityk, wyznaczanie apetytu na ryzyko, określenie profilu ryzyka i określenie tolerancji na poszczególne kategorie ryzyka;
- Komitety, które podejmują decyzje dotyczące ograniczania poziomu poszczególnych ryzyk do ram wyznaczonych przez apetyt na ryzyko. Komitety przyjmują procedury i metodyki związane z ograniczaniem poszczególnych ryzyk, a także akceptują limity ograniczające poszczególne rodzaje ryzyka.

Czwarty poziom kompetencyjny dotyczy działań operacyjnych i podzielony jest pomiędzy trzy linie obrony:

- pierwsza linia obrony – obejmuje bieżące zarządzanie ryzykiem na poziomie jednostek oraz podejmowanie decyzji w ramach procesu zarządzania ryzykiem;
- druga linia obrony – obejmuje zarządzanie ryzykiem poprzez wyspecjalizowane jednostki zajmujące się identyfikacją, pomiarem, monitorowaniem i raportowaniem ryzyka oraz kontrolą limitów;
- trzecia linia obrony – obejmuje audyt wewnętrzny, który przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność.

Proces zarządzania ryzykiem składa się z następujących etapów:

1) Identyfikacja ryzyka

Rozpoczyna się wraz z propozycją rozpoczęcia tworzenia produktu ubezpieczeniowego, nabycia instrumentu finansowego, zmiany procesu operacyjnego, a także z chwilą wystąpienia każdego innego zdarzenia potencjalnie wpływającego na powstanie ryzyka. Proces identyfikacji występuje do momentu wygaśnięcia zobowiązań, należności lub działań związanych z danym ryzykiem. Identyfikacja ryzyka polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł ryzyka, następnie analizowanych pod względem istotności.

2) Pomiar i ocena ryzyka

Przeprowadzane są w zależności od charakterystyki danego typu ryzyka oraz poziomu jego istotności. Pomiar ryzyka przeprowadzają wyspecjalizowane jednostki. Biuro Ryzyka odpowiada za rozwój narzędzi oraz za pomiar ryzyka w zakresie określającym apetyt na ryzyko, profil ryzyka i limity tolerancji;

3) Monitorowanie i kontrola ryzyka

Polega na bieżącym przeglądzie odchyłań realizacji od założonych punktów odniesienia (limitów, wartości progowych, planów, wartości z poprzedniego okresu, wydanych rekomendacji i zaleceń).

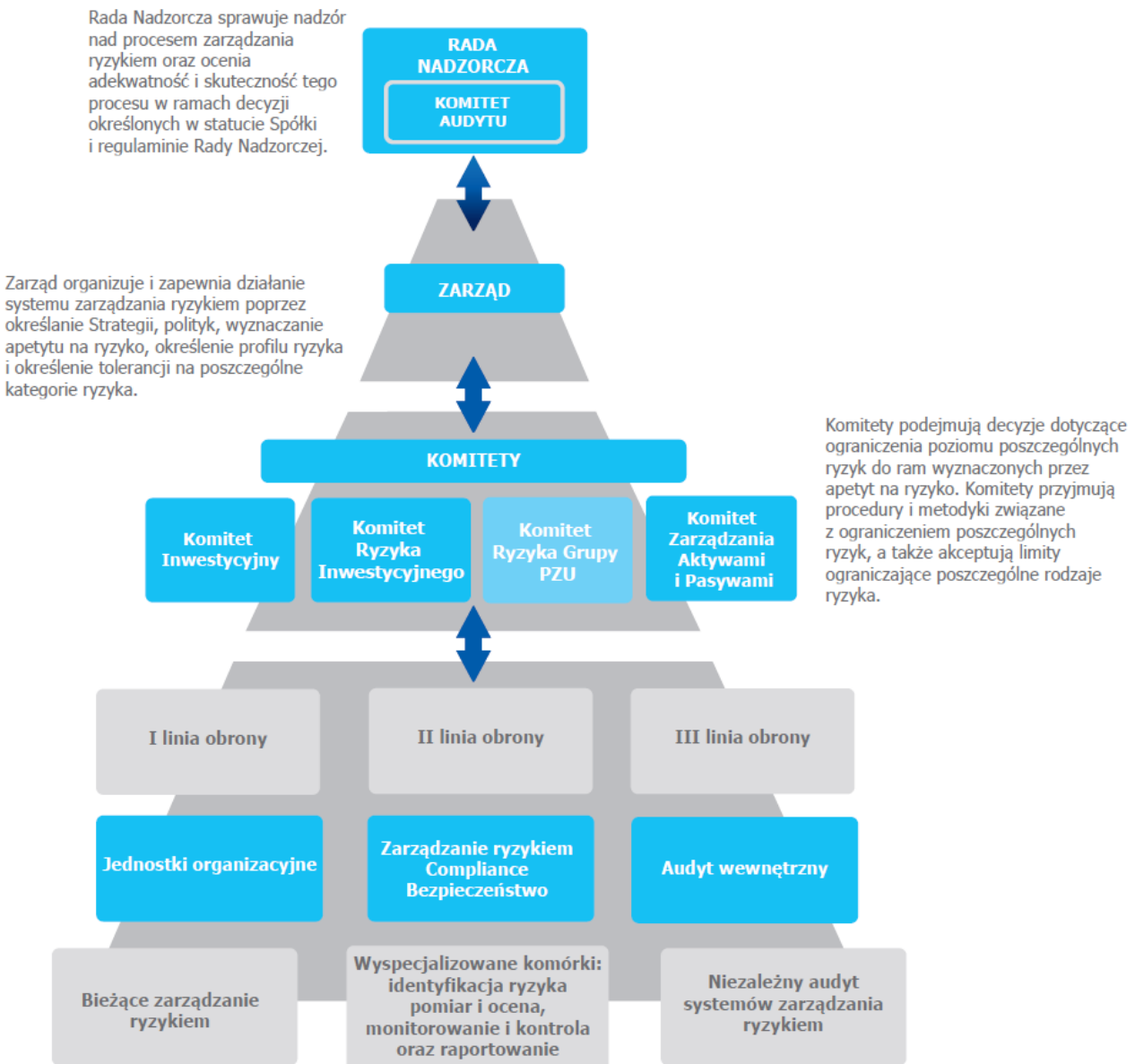
4) Raportowanie

Umożliwia efektywną komunikację o ryzyku i wspiera zarządzanie ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych.

5) Działania zarządcze

Działania te obejmują, m.in.: unikanie ryzyka, transfer ryzyka, ograniczanie ryzyka, określanie apetytu na ryzyko, akceptację poziomu ryzyka oraz narzędzia wspierające te działania.

Schemat struktury organizacyjnej systemu zarządzania ryzykiem

Do zadań funkcji zarządzania ryzykiem należą w szczególności:

- opracowywanie oraz wdrażanie strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami;
- opracowanie metodyki pomiaru poszczególnych ryzyk;
- tworzenie oraz rozwój narzędzi wspierających proces zarządzania ryzykiem;
- identyfikacja, pomiar i ocena, monitorowanie i kontrola ryzyka;
- raportowanie ryzyk oraz proponowanie działań mitygujących ryzyko,
- opracowanie propozycji siatki limitów i ograniczeń oraz kluczowych wskaźników ryzyka (KRI);
- sporządzanie raportów kontrolnych oraz monitorowanie wykorzystania limitów i ograniczeń;
- przygotowanie zasad i metodyk dotyczących zarządzania ryzykiem;
- sporządzanie informacji o ryzyku na potrzeby organu nadzoru oraz agencji ratingowych;
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych;
- pełnienie funkcji centrum kompetencyjnego w zakresie zarządzania ryzykiem.

Osobą nadzorującą funkcję zarządzania ryzykiem jest Dyrektor Biura Ryzyka, który podlega Członkowi Zarządu PZU odpowiedzialnemu za zarządzanie ryzykiem. Za systemowe zarządzanie ryzykiem odpowiedzialne jest Biuro Ryzyka, które współpracuje w tym procesie ze wszystkimi jednostkami.

B.3.2. Własna ocena ryzyka i wypłacalności

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest integralną częścią procesu planowania finansowego i składa się z następujących etapów:

- przygotowanie i zatwierdzenie założeń do przeprowadzenia procesu w danym roku;
- przygotowanie i zatwierdzenie przez właściwe jednostki, a następnie przekazanie do Biura Ryzyka danych zgodnych z wyceną przyjętą w systemie WII i spójnych ze Strategią Grupy PZU oraz planami finansowymi Spółki;
- analiza i ocena ryzyk;
- analiza spełnienia wymogów dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- przeprowadzenie oceny dotyczącej potrzeb kapitałowych przy realizacji założeń planu finansowego;
- przeprowadzenie oceny kondycji kapitałowej Spółki w wyniku testów stresu;
- analiza zgodności z apetytem na ryzyko oraz profilem ryzyka;
- propozycja zmian w zakresie obniżenia ekspozycji na ryzyko lub podwyższenia środków własnych, jeżeli zostanie to uznane za konieczne;
- zmiany w planie finansowym lub projekcie planu finansowego, jeżeli zostaną uznane za konieczne;
- zatwierdzenie wyników własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz podjęcie ewentualnych działań zarządczych;
- udokumentowanie wyników procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności w formie raportu;
- sporządzenie protokołu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności;
- przekazanie do organu nadzoru raportu z własnej oceny ryzyka i wypłacalności na potrzeby organu nadzoru.

Proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz przeprowadzane w ramach niego analizy zostały skonstruowane tak, aby stanowić wsparcie procesu planowania finansowego w zakresie analizy profilu ryzyka oraz oceny spełnienia wymogów kapitałowych w zakładanym horyzoncie czasu i przy realizacji określonych w planie finansowym założeń. Stanowi on również podsumowanie i kontrolę efektywności działań podejmowanych w toku procesu zarządzania ryzykiem.

Struktura procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności oraz zakres odpowiedzialności poszczególnych uczestników procesu został dostosowany do obowiązków poszczególnych jednostek wynikających z ich zakresu kompetencji określonych w ramach systemu zarządzania oraz z procesu planowania finansowego. Zarząd Spółki odpowiada za zorganizowanie i zapewnienie efektywnego funkcjonowania procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Członkowie

Zarządu Spółki nadzorujący jednostki biorące udział w procesie nadzorują działania związane z procesem własnej oceny ryzyka i wypłacalności w podległych im obszarach oraz zatwierdzają przygotowane w ich obszarach dane i analizy konieczne do przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności. Biuro Ryzyka rozwija proces własnej oceny ryzyka i wypłacalności, koordynuje przeprowadzenie oceny oraz dokonuje oceny własnych potrzeb w zakresie wypłacalności, oceny ciągłej zgodności z wymogami kapitałowymi i oceny odchyień profilu ryzyka od założeń leżących u podstaw wyznaczania kapitałowego wymogu wypłacalności. Wszystkie dane prognostyczne dostarczane są do Biura Ryzyka za pośrednictwem Biura Planowania i Kontrolingu, które odpowiada za ich wewnętrzną spójność oraz zgodność z planami finansowymi.

Własna ocena ryzyka i wypłacalności jest przeprowadzana regularnie, co najmniej raz w roku lub po wystąpieniu istotnych zmian w profilu ryzyka wynikających ze zmian operacji wewnętrznych lub zmian otoczenia biznesowego. Częstotliwość przeprowadzenia własnej oceny ryzyka i wypłacalności jest spójna z rewizją planów finansowych oraz towarzyszących im nowych prognoz rozwoju działalności, które odpowiadają realizacji Strategii Grupy PZU oraz uwzględniają zmiany wynikające z rozwoju portfela oraz zmian w otoczeniu biznesowym.

Wyniki własnej oceny ryzyka i wypłacalności są dokumentowane w formie raportu. Raport podlega niezależnemu przeglądowi wykonywanemu przez Biuro Audytu Wewnętrznego a następnie, po zaopiniowaniu przez Komitet Ryzyka Grupy PZU, zatwierdzeniu przez Zarząd.

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności dokonywana jest dla wszystkich ryzyk uznanych za istotne, zgodnie z postanowieniami Strategii zarządzania ryzykiem oraz polityk zarządzania poszczególnymi ryzykami, tj. ryzyka aktuarialnego, ryzyka rynkowego, ryzyka niewypłacalności kontrahenta oraz ryzyka operacyjnego. Dodatkowo analizie poddawane są ryzyka trudnomierzalne (w tym ryzyka braku zgodności).

Ocena ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności w 2018 roku objęła 3-letni horyzont prognozy, uwzględniając horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU oraz towarzyszących jej planów finansowych. W ramach oceny ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności przeprowadzane zostały analizy w celu określenia czy przy danej strategii działalności Spółka utrzyma niezbędny poziom kapitału, adekwatny do ryzyka, na jakie jest narażona obecnie i na jakie może być narażona w przyszłości (również w przypadku wystąpienia nagłych zdarzeń odzwierciedlonych w scenariuszach szokowych). Testowane scenariusze zbudowane zostały w oparciu o profil ryzyka PZU, umożliwiając weryfikację potrzeb kapitałowych w nowych warunkach obejmujących zarówno istotne zmiany w otoczeniu makroekonomicznym, jak i szoki charakterystyczne dla sektora ubezpieczeń. Ponadto analiza obejmuje scenariusze wpływające zarówno na aktywa, jak i na pasywa.

Jeżeli w wyniku własnej oceny ryzyka i wypłacalności w kolejnych latach projekcji zostanie zidentyfikowany możliwy spadek współczynnika wypłacalności poniżej akceptowalnego poziomu lub przekroczenie limitów profilu ryzyka, Dyrektor Biura Ryzyka, we współpracy z Dyrektorem Biura Planowania i Kontrolingu, przedstawia możliwe działania, w tym zmiany w zakresie planów finansowych, mające na celu obniżenie poziomu ryzyka lub podwyższenie środków własnych. Podlegają one zatwierdzeniu przez Członka Zarządu nadzorującego Biuro Ryzyka, w uzgodnieniu z Członkiem Zarządu nadzorującym Biuro Planowania i Kontrolingu.

B.4. System kontroli wewnętrznej

B.4.1. Opis systemu kontroli wewnętrznej

W ramach systemu zarządzania w PZU funkcjonuje, obok systemu zarządzania ryzykiem, system kontroli wewnętrznej mający na celu zapewnienie przestrzegania przez Spółkę wymogów regulacyjnych oraz skuteczność i wydajność operacji w świetle jego celów oraz zabezpieczenia dostępności i wiarygodności informacji finansowych i niefinansowych.

Obejmuje on w szczególności funkcję zgodności z przepisami, procedury administracyjne i księgowość, organizację kontroli wewnętrznej, a także ustalenia w zakresie raportowania na wszystkich szczeblach struktury organizacyjnej.

System kontroli wewnętrznej wspomaga Radę Nadzorczą, Zarząd, Kierujących i pracowników Spółki w realizacji celów określonych w szczególności w strategii Spółki, co wymaga, aby koncentrował się na następujących obszarach:

- środowisku kontroli wewnętrznej, tj. promowaniu znaczenia kontroli wśród pracowników i nadzoru ze strony kierownictwa, stylu zarządzania, w tym delegowaniu zadań, uczciwości, wartości etycznych i rozwoju pracowników;
- identyfikacji i ocenie ryzyka, w tym utrzymywaniu go na akceptowalnym poziomie;
- czynnościach kontrolnych i podziale obowiązków;
- jakości informacji i jej komunikowaniu, tj. zapewnieniu przepływu informacji, które pozwalają prowadzić i kontrolować działalność Spółki;
- monitorowaniu efektywności mechanizmów kontrolnych.

W zależności od rodzaju zadań określonych w regulaminach organizacyjnych pionów i jednostek, opisach stanowisk i zakresach zadań pracowników, zakres kontroli wewnętrznej obejmuje w szczególności:

- kompletność, aktualność i zgodność z obowiązującymi przepisami prawa regulacji wewnętrznych dotyczących danej działalności;
- prawidłowość, kompletność i terminowość wykonywanych czynności, w tym obiegu dokumentów;
- prawidłowość organizacji i podziału pracy;
- przestrzeganie pełnomocnictw, upoważnień, limitów i innych elementów kontrolnych, w szczególności w zakresie:
 - podpisywania korespondencji wewnętrznej i wychodzącej na zewnątrz Spółki,
 - zawierania transakcji skutkujących powstaniem zobowiązań dla Spółki,
 - podejmowania decyzji biznesowych,
 - korzystania z systemów informatycznych;
- prawidłowość przebiegu procesów;
- prawidłowość ewidencji księgowej;
- bezpieczeństwo systemów informatycznych oraz sieci teleinformatycznych;
- bezpieczeństwo informacji chronionych, w rozumieniu obowiązujących regulacji wewnętrznych.

W przypadku zidentyfikowania przez pracownika Spółki nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli, pracownik zobowiązany jest do ich udokumentowania i poinformowania bezpośredniego przełożonego. Jednocześnie pracownik zobowiązany jest do ich raportowania zgodnie z obowiązującymi w Spółce regulacjami wewnętrznymi, np. przewidującymi raportowanie do funkcji zgodności w ramach Procedury zgłaszania nieprawidłowości.

Bezpośredni przełożony podejmuje działania w celu usunięcia uchybień oraz informuje Kierującego w przypadku konieczności podjęcia dalszych działań.

B.4.2. Funkcja zgodności z przepisami

Celem funkcji zgodności z przepisami jest zapewnienie efektywnego systemu zarządzania ryzykiem braku zgodności z wymogami regulacyjnymi i regulacjami wewnętrznymi Spółki.

Funkcja ta obejmuje:

- doradzanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Spółki w zakresie zgodności z przepisami prawa;
- ocenę możliwego wpływu wszelkich zmian otoczenia prawnego na operacje Spółki;
- określenie i ocenę ryzyka związanego z nieprzestrzeganiem przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę standardów postępowania.

Do zadań funkcji zgodności z przepisami należą w szczególności:

- wdrożenie kompleksowego systemu rozwiązań compliance w Spółce, ich monitoring i stałe doskonalenie;
- wprowadzenie w Spółce procesów i procedur umożliwiających efektywne zarządzanie ryzykiem braku zgodności;
- ustanowienie zasad zapewnienia zgodności z przepisami, obejmujących określenie zadań, kompetencji i obowiązków sprawozdawczych przypisanych funkcji zgodności z przepisami;

- określenie planu zapewnienia zgodności, obejmującego planowane działania funkcji zgodności z przepisami, które uwzględniają wszystkie obszary działalności Spółki oraz ich ekspozycję na ryzyko związane z przestrzeganiem przepisów;
- ocena adekwatności środków przyjmowanych przez Spółkę w celu zapobiegania niezgodności z prawem;
- opracowanie spójnych rozwiązań systemowych w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności celem ich implementacji przez spółki Grupy PZU.

Za systemowe zarządzanie ryzykiem braku zgodności odpowiedzialne jest Biuro Compliance, które współpracuje w procesie ze wszystkimi jednostkami w Spółce.

Osobą nadzorującą funkcję zgodności z przepisami jest Dyrektor Biura Compliance, który podlega służbowo Dyrektorowi Zarządzającemu ds. Regulacji odpowiedzialnemu za nadzór nad Biurem Compliance. Dyrektor Zarządzający ds. Regulacji, raportuje Prezesowi Zarządu PZU. Dyrektor Zarządzający ds. Regulacji oraz Dyrektor Biura Compliance mają bezpośredni dostęp do członków Zarządu Spółki oraz jej Rady Nadzorczej, do których funkcja zgodności z przepisami raportuje w sprawie zagadnień związanych z realizacją funkcji zgodności z przepisami oraz zarządzania ryzykiem braku zgodności. Raportowanie to odbywa się w ramach cyklicznych raportów dotyczących ryzyka braku zgodności oraz incydentalnych informacji przekazywanych ad hoc członkom organów statutowych.

Realizacja funkcji zgodności z przepisami w PZU odbywa się w sposób zapewniający jej obiektywizm i niezależność, a także odrębność od funkcji operacyjnych. Biuro Compliance działa w ramach drugiej linii obrony i jest wyłączone z prowadzenia bieżącej działalności biznesowej. Cele i zadania Biura Compliance wynikają z jego regulaminu organizacyjnego oraz obowiązującej Polityki Compliance. Realizuje ono w szczególności zadania przypisane do systemowej funkcji zgodności z przepisami. Jest również odpowiedzialne za systemowe zarządzanie ryzykiem braku zgodności. Podejmowane działania, a także informacje wynikające z oceny i zarządzania ryzykiem braku zgodności na poziomie Spółki są cyklicznie i doraźnie raportowane do Zarządu PZU i Rady Nadzorczej Spółki.

Dodatkowo, powołanie i odwołanie ze stanowiska Dyrektora Biura Compliance wymaga opinii Komitetu Audytu Rady Nadzorczej Spółki.

B.5. Funkcja audytu wewnętrznego

B.5.1. Opis wdrożenia funkcji audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego w PZU realizowana jest przez Biuro Audytu Wewnętrznego jako tzw. „trzecia linia obrony”, która przeprowadza niezależne audyty elementów systemu zarządzania ryzykiem oraz czynności kontrolnych wbudowanych w działalność PZU.

Audyt wewnętrzny obejmuje niezależną ocenę ryzyka, badanie wszystkich jednostek, produktów, systemów, procesów biznesowych, procesów zarządzania ryzykiem z częstotliwością zależną od zidentyfikowanych obszarów ryzyk i poziomu istotności ryzyk, a także od roli i skuteczności kontroli wewnętrznej w ich redukowaniu.

Do zadań funkcji audytu wewnętrznego należy:

- ocena adekwatności i efektywności systemu kontroli wewnętrznej i innych elementów systemu zarządzania;
- ustanawianie, wdrażanie i utrzymanie planu audytu określającego zakres prac audytorskich, które mają być podjęte w kolejnych latach, uwzględniającego wszystkie rodzaje działalności i cały system zarządzania Spółką;
- przekazywanie cyklicznych informacji zarządczych z podległego obszaru Zarządowi Spółki i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej;
- wydawanie rekomendacji na podstawie wyników prac przeprowadzonych zgodnie z planem audytu;
- sprawdzanie realizacji działań naprawczych wynikających z wydanych rekomendacji.

Biuro Audytu Wewnętrznego realizuje następujące rodzaje audytów:

- planowe;
- doraźne.

Plan audytu sporządzany jest na podstawie corocznej oceny ryzyka występującego w poszczególnych obszarach działalności PZU, która przeprowadzana jest zgodnie z wewnętrzną metodologią. Projekt planu audytu jest opiniowany przez Komitet Audytu Rady Nadzorczej, a następnie zatwierdzany przez Zarząd.

Wyniki planowych audytów są przedstawiane w raportach. Wyniki doraźnych audytów przedstawiane są w formie oraz przekazywane w sposób i w terminach uzgodnionych z osobą podejmującą decyzję o ich przeprowadzeniu.

Oprócz audytów Biuro Audytu Wewnętrznego realizuje działalność doradczą, której celem jest doradztwo dla jednostek w zakresie usprawniania procesów.

Nadzór nad terminowością realizacji rekomendacji przez jednostki sprawują nadzorujący je Członkowie Zarządu lub Dyrektorzy Grupy PZU. Biuro Audytu Wewnętrznego monitoruje stan realizacji rekomendacji na podstawie informacji pozyskiwanych od poszczególnych jednostek, w tym podejmuje decyzje o ich uznaniu za zrealizowane. Realizacja rekomendacji skierowanych do poszczególnych jednostek może podlegać weryfikacji Biura Audytu Wewnętrznego.

W celu zapewnienia jakości i doskonalenia audytu wewnętrznego prowadzona jest wewnętrzna (corocznie) i zewnętrzna (nie rzadziej niż raz na pięć lat) ocena działalności audytu wewnętrznego w Spółce.

B.5.2. Niezależność i obiektywizm audytu wewnętrznego

Funkcja audytu wewnętrznego jest obiektywna i niezależna od funkcji operacyjnych. Niezależność Biura Audytu Wewnętrznego jest zabezpieczona poprzez wprowadzenie szeregu rozwiązań.

Biuro Audytu Wewnętrznego raportuje bezpośrednio do Komitetu Audytu Rady Nadzorczej. Powołanie i odwołanie ze stanowiska Dyrektora Zarządzającego ds. Audytu, który kieruje Biurem Audytu Wewnętrznego, wymaga opinii Komitetu Audytu Rady Nadzorczej.

Audyty wewnętrzne w PZU realizowane są przez pracowników Biura Audytu Wewnętrznego (audytorów wewnętrznych), którzy stanowią zespół o wysokich kwalifikacjach zawodowych i etycznych oraz posiadają wiedzę, umiejętności i znajomość zagadnień niezbędnych do realizacji audytów.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu uczestniczy w posiedzeniach Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU i w posiedzeniach Zarządu. Ponadto przedstawiciele Biura Audytu Wewnętrznego uczestniczą w posiedzeniach wybranych Komitetów funkcjonujących w strukturze PZU.

W uzasadnionych przypadkach, Biuro Audytu Wewnętrznego może korzystać ze wsparcia pracowników spółek Grupy PZU lub usługodawców spoza Grupy PZU.

Na czas przeprowadzania czynności audytowych, pracownicy włączeni do zespołu audytowego, posiadają uprawnienia audytorów wewnętrznych oraz zobowiązani są do przestrzegania obowiązków audytorów wewnętrznych.

Audytorzy wewnętrzni mają dostęp do niezbędnych informacji, wyjaśnień, dokumentów i danych umożliwiających terminowe i poprawne wykonanie zadań.

Biuro Audytu Wewnętrznego przygotowuje Sprawozdanie roczne z działalności, które obejmuje:

- informację o zrealizowanych audytach (w tym o wykonaniu planu audytu);
- ocenę systemu kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem.

Sprawozdanie roczne przedkłada się Zarządowi do 31 marca roku następującego po roku, którego dotyczy, a następnie Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU w terminach, które są uzależnione od porządku i terminu posiedzeń Komitetu Audytu.

Biuro Audytu Wewnętrznego sporządza również w cyklach kwartalnych, sprawozdanie obejmujące w szczególności:

- informację o realizacji Planu audytu;
- informację o wynikach zrealizowanych audytów wewnętrznych;
- informację o wynikach monitorowania rekomendacji.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu przekazuje sprawozdania, o których mowa powyżej:

- Członkom Zarządu PZU i Dyrektorom Grupy PZU w formie elektronicznej w terminie do końca miesiąca następującego po zakończeniu kwartału, którego dotyczy informacja;

- Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej PZU w terminach, które są uzależnione od porządku i terminu posiedzeń Komitetu Audytu Rady Nadzorczej PZU.

Zakres czynności audytowych realizowanych w ramach poszczególnych audytów oraz wydawane oceny poaudytowe stanowią autonomiczne decyzje Biura Audytu Wewnętrznego. Zadania są rozdzielane w taki sposób, aby zapobiec potencjalnym i rzeczywistym konfliktom interesów. Każdy pracownik jest zobowiązany do poinformowania przełożonego w przypadku wystąpienia konfliktu interesów. Zbierane są informacje od pracowników audytu wewnętrznego na temat potencjalnego konfliktu interesów i w miarę potrzeb dokonuje się rotacji przydzielonych zadań. Ponadto każdy z audytorów nie może przed upływem jednego roku oceniać działalności, którą sam uprzednio wykonywał lub zarządzał. W PZU wdrożono Kodeks Etyki Audytora Wewnętrznego, w oparciu o wytyczne Instytutu Audytorów Wewnętrznych (IIA) zawarte w Kodeksie Etyki IIA. Celem Kodeksu jest promowanie najlepszych praktyk wykonywania obowiązków, wzorców postawy etycznej oraz determinowanie potrzeby ciągłego rozwoju zawodowego i kształtowania właściwego wizerunku audytorów wewnętrznych. Audytorom wewnętrznym nie wolno przyjmować odpowiedzialności za działalność operacyjną, która podlega ocenie audytu wewnętrznego.

Dyrektor Zarządzający ds. Audytu decyduje o zasobach oraz terminach realizacji zadań audytowych.

Biuro Audytu Wewnętrznego prowadzi działalność doradczą w oparciu o decyzje Dyrektora Zarządzającego ds. Audytu Wewnętrznego. Charakter i zakres działalności doradczej jest każdorazowo uzgodniony z daną jednostką, a jej celem jest doradztwo dla jednostki w zakresie usprawniania procesów, z zastrzeżeniem, że za procesy odpowiedzialni są kierujący tymi jednostkami. Tryb realizacji i sposób raportowania działalności doradczej uzgadniany jest z kierującym jednostką, dla której świadczony jest doradztwo, z zastrzeżeniem, że w przypadku stwierdzenia istotnych kwestii, Biuro Audytu Wewnętrznego przekazuje je Zarządowi i Komitetowi Audytu Rady Nadzorczej.

B.6. Funkcja aktuarialna

Funkcja aktuarialna i osoba ją nadzorująca oraz wymagany do jej pełnienia zakres wiedzy i kompetencji, jak również umocowanie funkcji w systemie zarządzania PZU są ściśle określone. Funkcja podlega bezpośrednio Zarządowi, któremu składa raport ze swojej działalności. Większość zadań, a w szczególności zadania kluczowe funkcja realizuje poprzez pracowników Biura Aktuarialnego, przy czym często w ramach swojej działalności ściśle współpracuje z innymi jednostkami. Funkcja posiada zagwarantowany dostęp do wszelkich, niezbędnych do wykonywania swojej działalności danych oraz możliwość komunikowania się i uzyskiwania wyjaśnień od dowolnych pracowników PZU.

Za kalkulację rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w PZU odpowiada Dyrektor Biura Aktuarialnego, za funkcję aktuarialną, w tym walidację tworzonych rezerw, odpowiada Dyrektor ds. Ryzyka Ubezpieczeniowego w Biurze Aktuarialnym – Główny Aktuariusz. Powyższe, w połączeniu z odrębnością od jednostek zajmujących się taryfikacją, konstrukcją produktów i reasekuracją, gwarantuje brak jakichkolwiek wpływów, które mogłyby zakłócić zdolność funkcji aktuarialnej do wypełniania obowiązków w obiektywny, uczciwy i niezależny sposób.

Poszczególne zadania wykonywane przez funkcję aktuarialną są dokumentowane na bieżąco. Podsumowaniem działalności funkcji aktuarialnej za dany rok jest Raport funkcji aktuarialnej, tworzony i publikowany w roku następnym, którego bezpośrednim odbiorcą jest Zarząd.

Celem działalności funkcji aktuarialnej w PZU jest:

- koordynacja ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- zapewnienie adekwatności metodologii i stosowanych modeli, jak również założeń przyjętych do ustalania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- ocena, czy dane wykorzystane do obliczenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych są wystarczające i czy są odpowiedniej jakości;
- porównanie najlepszych oszacowań z danymi wynikającymi ze zgromadzonych doświadczeń;
- informowanie Zarządu lub Rady Nadzorczej o wiarygodności i adekwatności ustalania wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- nadzorowanie obliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności w przypadkach stosowanych przybliżeń, w tym podejścia indywidualnego;

- wyrażanie opinii na temat ogólnej polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia;
- wyrażanie opinii na temat adekwatności rozwiązań w zakresie reasekuracji w kontekście ich wpływu na wysokość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych;
- wnoszenie wkładu w efektywne wdrażanie systemu zarządzania ryzykiem, w szczególności w zakresie:
 - modelowania ryzyka leżącego u podstaw obliczeń kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego,
 - własnej oceny ryzyka i wypłacalności;

W ramach wykonywanych zadań, poza własnymi analizami, funkcja aktuarialna wykorzystuje analizy, opracowania i raporty przygotowywane przez inne jednostki, w tym m.in.:

- Biuro Ryzyka;
- Biuro Reasekuracji;
- Biuro Analityczno-Aktuarialne;
- jednostki właściwe ds. produktów;
- Biuro Planowania i Kontrolingu;
- Biuro Zarządzania Informacją.

B.7. Outsourcing

Spółka przyjęła zasady dokonywania outsourcingu, w tym outsourcingu czynności uznawanych przez Spółkę za podstawowe lub ważne. Spółka nie powierza dostawcom realizacji kluczowych funkcji systemu zarządzania.

Przed zawarciem umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych dokonywana jest ocena ryzyka outsourcingu potencjalnego dostawcy.

Umowy outsourcingu czynności podstawowych lub ważnych zawierają postanowienia wymagane przepisami prawa, w tym zabezpieczające odpowiedni poziom wykonywania powierzonych czynności i możliwość przeprowadzania kontroli realizacji umowy przez Spółkę oraz uprawnione do tego podmioty. Podmioty zewnętrzne posiadają ponadto plany awaryjne dotyczące realizacji umowy i są zobowiązane do ich aktualizacji w przypadku zmiany okoliczności związanych z realizacją umowy. Projekty umów opiniowane są przez wyznaczone jednostki, w tym Biuro Prawne oraz Biuro Compliance.

Spółka monitoruje ryzyko związane z outsourcingiem i zarządza nim na poziomie bieżącym i systemowym. W szczególności dokonywana jest bieżąca ocena jakości i terminowości realizacji danej umowy oraz przynajmniej raz w roku przeprowadzana jest kontrola okresowa dostawców, mająca na celu zbadanie jakości wykonania przez dostawcę zleconych mu czynności. W ramach systemowego zarządzania ryzykiem outsourcingu dokonuje się w szczególności oceny ryzyka outsourcingu w skali Spółki oraz raportowania do Zarządu Spółki i organu nadzoru.

W PZU outsourcing czynności podstawowych lub ważnych dokonywany jest dla lokowania środków Spółki oraz w ramach procesów obsługi likwidacji szkód i assistance. Wszystkie podmioty, którym powierzone zostały czynności w ramach outsourcingu, podlegają jurysdykcji polskiej.

C. Profil ryzyka

Profil ryzyka PZU wynika ze strategii oraz planów finansowych Grupy PZU i jest okresowo monitorowany i kontrolowany. Ze względu na skalę działalności ubezpieczeniowej prowadzonej przez Spółkę (lider rynku ubezpieczeń majątkowych i komunikacyjnych) oraz poziom zainwestowanych środków (m.in. poprzez zaangażowanie kapitałowe PZU w akcje Pekao czy Alior Banku) najistotniejszymi ryzykami są ryzyko aktuarialne i ryzyko rynkowe.

Spółka opracowała i wdrożyła system zarządzania ryzykiem, który jest ukierunkowany zarówno na kontrolę ryzyka, jak również na zachowanie odpowiedniego poziomu kapitalizacji. Poprzez identyfikację, pomiar i ocenę, monitorowanie i kontrolę oraz raportowanie ryzyk związanych z prowadzoną działalnością operacyjną a także podejmowanie działań zarządczych w odpowiedzi na te ryzyka PZU jest w stanie zrealizować swoje zobowiązania wobec klientów i partnerów biznesowych oraz wypełnić wymogi płynące z przepisów prawnych i regulacji zewnętrznych. W tabeli poniżej wskazano kategorie ryzyka zdefiniowane jako istotne w regulacjach wewnętrznych PZU:

Lp.	Kategoria ryzyka	Definicja
1	ryzyko aktuarialne	możliwość poniesienia straty lub niekorzystnej zmiany wartości zobowiązań, jakie mogą wynikać z zawartych umów ubezpieczenia i umów gwarancji ubezpieczeniowych, w związku z niewłaściwymi założeniami dotyczącymi wyceny składek i tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych
2	ryzyko rynkowe	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające bezpośrednio lub pośrednio z wahań poziomu i wahań zmienności rynkowych cen aktywów, spreadu kredytowego, wartości zobowiązań i instrumentów finansowych
3	ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta	ryzyko straty lub niekorzystnej zmiany sytuacji finansowej wynikające z wahań wiarygodności i zdolności kredytowej emitentów papierów wartościowych, kontrahentów i wszelkich dłużników, materializujące się niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta
4	ryzyko operacyjne	ryzyko poniesienia straty wynikającej z niewłaściwych lub błędnych procesów wewnętrznych, działań ludzi, funkcjonowania systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych
5	ryzyko modeli	ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli
6	ryzyko braku zgodności	ryzyko niedostosowania się lub naruszenia przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby z nimi powiązane przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Spółkę lub podmioty zależne standardów postępowania, w tym norm etycznych, które skutkuje lub może skutkować poniesieniem przez Spółkę, podmioty zależne lub osoby działające w jej imieniu sankcji prawnych, powstania strat finansowych bądź utraty reputacji lub wiarygodności

Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR) jest kalkulowany według formuły standardowej według systemu WII. Na kapitałowy wymóg wypłacalności składa się 8 modułów: ryzyko rynkowe, ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach na życie, ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach zdrowotnych, ryzyko wartości niematerialnych i prawnych, ryzyko operacyjne oraz korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych i odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat. Efektowi dywersyfikacji podlega pięć pierwszych modułów oraz ryzyko wartości niematerialnych i prawnych (które w PZU wynosi zero). Razem ryzyka te tworzą tzw. podstawowy wymóg wypłacalności (BSCR). Spółka nie korzysta przy kalkulacji SCR z przepisów przejściowych.

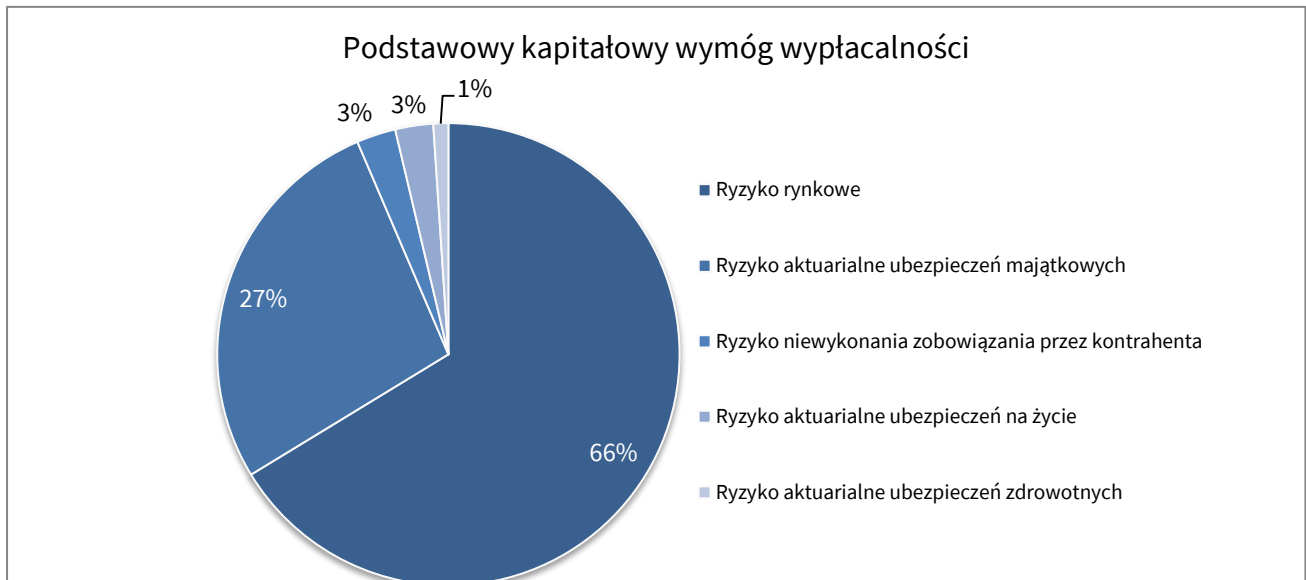
Wartość kapitałowego wymogu wypłacalności oraz podstawowego wymogu kapitałowego przed i po uwzględnieniu efektu dywersyfikacji na dzień 31 grudnia 2018 roku w porównaniu do poprzedniego roku, przedstawia poniższa tabela:

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2018/2017	
	2018	2017	(tys. zł)	%
Ryzyko rynkowe	8 884 780	7 680 362	1 204 418	16%
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	367 667	628 239	(260 572)	(41%)
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń na życie	356 252	369 799	(13 547)	(4%)
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń zdrowotnych	140 377	138 250	2 127	2%
Ryzyko aktuarialne ubezpieczeń majątkowych	3 658 795	3 704 620	(45 825)	(1%)
Podstawowy wymóg kapitałowy przed dywersyfikacją	13 407 871	12 521 270	886 601	7%

Dywersyfikacja	(2 723 174)	(2 807 093)	83 918	(3%)
Podstawowy wymóg kapitałowy po dywersyfikacji	10 684 697	9 714 177	970 520	10%
Ryzyko operacyjne	378 752	358 000	20 752	6%
Korekta z tytułu zdolności odroczonej podatków dochodowych do pokrywania strat	(1 027 588)	(1 024 235)	(3 353)	0%
Kapitałowy wymóg wypłacalności	10 035 861	9 047 942	987 919	11%

Kapitałowy wymóg wypłacalności w 2018 roku wzrósł o 987 919 tys. zł, czyli o 11%. W głównej mierze zmiana została spowodowana wzrostem wymogów kapitałowych ryzyka rynkowego oraz spadkiem wymogów kapitałowych ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta. Przyczyny zmian SCR dla tych ryzyk opisane są poniżej w odpowiednich rozdziałach.

Spółka wdrożyła procedury wewnętrzne implementujące obowiązki wynikające z zasady ostrożnego inwestora. W związku z tym PZU lokuje posiadane środki wyłącznie w aktywa i instrumenty finansowe, dla których ryzyko Spółka może zmierzyć, monitorować a w konsekwencji nim zarządzać oraz które uwzględnia przy ocenie ogólnych potrzeb w zakresie wypłacalności. Zachowując odpowiedni poziom płynności lokat, PZU lokuje swoje środki w aktywa bezpieczne o odpowiedniej jakości i rentowności. Inwestując w aktywa stanowiące pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności, Spółka uwzględnia charakter i czas trwania zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych w sposób zgodny z interesami ubezpieczających. PZU różnicuje aktywa i zachowuje ich rozproszenie w celu unikania uzależnienia od jednego szczególnego składnika aktywów, emitenta czy obszaru geograficznego.

Testy stresu i analizy wrażliwości

W Spółce przeprowadzono testy warunków skrajnych zgodnie z metodyką KNF, uwzględniające ryzyko rynkowe, kredytowe i aktuarialne, oraz analizy wrażliwości w odniesieniu do istotnych ryzyk i zdarzeń według scenariuszy przygotowanych na potrzeby własnej oceny ryzyka i wypłacalności (ORSA). Wymogi dotyczące testów warunków skrajnych, jak również analiz wrażliwości co do zasady nie znajdują zastosowania w przypadku ryzyk opisanych w części C.6. ze względu na charakter i specyfikę tych ryzyk.

W ramach przeprowadzanych analiz PZU dokonuje również oceny w zakresie płynności, która polega na oszacowaniu możliwości sfinansowania wypłaty odszkodowań i świadczeń w wyniku zdarzeń ubezpieczeniowych o charakterze nadzwyczajnym. Wyniki testów stresu wskazują na możliwość sfinansowania tego typu zdarzeń.

W ramach ORSA analiza wrażliwości przeprowadzona dla PZU obejmowała scenariusze stresowe, wpływające zarówno na aktywa, jak i na zobowiązania. Testy stresu wybrane do przeprowadzenia w ramach ORSA pokrywają najważniejsze obszary działalności ubezpieczeniowej oraz profil ryzyka Spółki i odpowiadają ocenie najistotniejszych ryzyk w jej działalności.

Testy zostały przeprowadzone w oparciu o zasady Wypłacalność II. Każdy test był przeprowadzany niezależnie, przy założeniu zmiany elementów wskazanych w teście i utrzymanie pozostałych wskaźników na poziomie ze scenariusza bazowego. W ramach testu stresu uwzględnia się zmianę zarówno środków własnych jak i kapitałowego wymogu wypłacalności w celu zbadania całkowitego wpływu na sytuację kapitałową Spółki.

W 2018 roku wykonywano również testy warunków skrajnych zgodnie z *Metodyką przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i w zakładach reasekuracji za 2017 rok*, opublikowaną przez KNF. Parametry testów warunków skrajnych zostały ustalone przez KNF, a same testy stresu zostały przeprowadzone na danych z 31 grudnia 2017 roku.

Wyniki testów nie uwzględniają wpływu ewentualnych działań podejmowanych przez Zarząd Spółki, mających na celu złagodzenie skutków materializacji scenariusza. W rzeczywistości, w oparciu o funkcjonujący w PZU system zarządzania ryzykiem, w szczególności system limitów i ograniczeń, Zarząd Spółki może podjąć stosowne działania zapobiegające lub też ograniczające wpływ realizacji zakładanego scenariusza.

Wyniki testów stresu świadczą, że PZU w 2018 roku posiadał środki własne pozwalające na utrzymywanie wskaźnika wypłacalności powyżej wymaganych przez KNF poziomów po wystąpieniu scenariuszy testowych.

Poniższa tabela przedstawia główne analizy wrażliwości wykonane na potrzeby ORSA. Testy były przeprowadzane w trakcie 2018 roku w ramach wykonywanej w procesie ORSA prospektywnej oceny kondycji kapitałowej Spółki i odnoszą się do wartości współczynnika wypłacalności na koniec roku 2018 prognozowanej w momencie wykonywania testów stresu.

Lp.	Testy stresu / analizy wrażliwości	Wpływ na ryzyko	Zmiana do wartości bazowego wskaźnika wypłacalności (w p.p.)
1	Wzrost stóp procentowych (+100 pb)	Ryzyko rynkowe	0
2	Spadek stóp procentowych (-100 pb)	Ryzyko rynkowe	(9)
3	Zmiana kształtu krzywej stóp procentowych (na podstawie krzywej wygenerowanej w modelu kalkulacji wartości narażonej na ryzyko dla ryzyka rynkowego w scenariuszu 1 na 200)	Ryzyko rynkowe	(10)
4	Spadek cen akcji (-50%)	Ryzyko rynkowe	(25)
5	Spadek cen nieruchomości (-30%)	Ryzyko rynkowe	0
6	Wzrost kursu walutowego (+20%)	Ryzyko rynkowe	(3)
7	Spadek kursu walutowego (-20%)	Ryzyko rynkowe	0
8	Uwzględnienie ryzyka związanego z obligacjami rządowymi w wymogu kapitałowym (czynniki ryzyka i limit względnej nadwyżki ekspozycji przyjęte w ramach formuły standardowej odpowiadają wartościom dla obligacji korporacyjnych o najlepszym stopniu jakości kredytowej)	Ryzyko rynkowe/ ryzyko spreadu kredytowego/ ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta /ryzyko koncentracji	(18)
9	Default kontrahentów (założono niewypłacalność dwóch kontrahentów o najwyższym zaangażowaniu Spółki spośród kontrahentów z ratingiem BB i niższym)	Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	(14)
10	Wzrost kosztów (10%)	Ryzyko aktuarialne	(3)
11	Wzrost rezerwy szkodowej brutto (+10%+max(PNR,0)) z wyłączeniem rezerwy z tytułu rent	Ryzyko aktuarialne	(13)
12	Szkoda katastroficzna	Ryzyko aktuarialne	(3)
13	Szkoda nadzwyczajna	Ryzyko aktuarialne	0
14	Spadek śmiertelności (-20%)	Ryzyko aktuarialne	(7)
15	Kara w związku z naruszeniem przepisów	Ryzyko operacyjne	(2)

Poniższa tabela przedstawia wyniki testów stresu przeprowadzonych w ciągu 2018 roku zgodnie z opublikowaną przez KNF "Metodyką przeprowadzania testów warunków skrajnych w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji za 2017 rok" i przedstawia wpływ danego testu na wartość współczynnika wypłacalności opublikowaną w momencie wykonywania testów stresu, czyli zgodnie ze stanem na koniec 2017 roku.

Lp	Testy KNF	Wpływ na ryzyko	Zmiana do wartości bazowego wskaźnika wypłacalności (w p.p.)
1	Ryzyko stopy procentowej (wzrost/spadek stóp procentowych)	Ryzyko rynkowe	2
2	Łączny scenariusz dla wybranych rodzajów ryzyka rynkowego	Ryzyko rynkowe	(47)
3	Ryzyko rezerw	Ryzyko aktuarialne	(2)
4	Ryzyko katastrof spowodowanych przez człowieka (dział II)	Ryzyko aktuarialne	(35)
5	Ryzyko obniżenia oceny kredytowej największego emitenta/kontrahenta	Ryzyko rynkowe/ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	(1)

Dodatkowo, w obszarze ryzyka operacyjnego, realizowane są testy warunków skrajnych w ramach przeprowadzanych analiz scenariuszowych ryzyka operacyjnego. Jest to metoda identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego na podstawie analizy wystąpienia hipotetycznego incydentu ryzyka operacyjnego w Spółce. Celem przeprowadzania takich badań jest identyfikacja obszarów, w których może wystąpić najbardziej dotkliwa strata rzeczywista, określenie potencjalnych zagrożeń, jak również ewentualne zaplanowanie działań i kontroli mających służyć zapobiegnięciu wystąpienia w przyszłości incydentu ryzyka operacyjnego opisanego w scenariuszu. W oparciu o przeprowadzone badania, testy dotyczyły obszaru wyłudzeń odszkodowań, wad produktu oraz błędnych realizacji zleceń.

Ekspozycja na ryzyko wynikająca z pozycji pozabilansowych

Na dzień 31 grudnia 2018 roku wartość ekspozycji pozabilansowych uwzględnianych w kalkulacjach wymogów kapitałowych wyniosła 4 817 838 tys. zł i dotyczyła w szczególności: stanowiących zabezpieczenie transakcji warunkowych, pożyczek hipotecznych oraz gwarancji udzielonych spółce zależnej PZU dotyczącej brak spłaty nominalu i odsetek dla obligatariuszy.

C.1. Ryzyko aktuarialne

Identyfikacja ryzyka rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i towarzyszy mu, aż do momentu wygaśnięcia zobowiązań z nim związanych. Identyfikacja ryzyka aktuarialnego odbywa się m. in. poprzez:

- analizę ogólnych warunków ubezpieczenia pod kątem przyjmowanego ryzyka i zgodności z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa;
- analizę ogólnych/szczególnych warunków ubezpieczenia lub innych wzorców umów pod kątem ryzyka aktuarialnego przyjmowanego na ich podstawie;
- rozpoznanie potencjalnych ryzyk związanych z danym produktem w celu ich późniejszego pomiaru i monitorowania;
- analizę wpływu wprowadzenia nowych produktów ubezpieczeniowych na wymogi kapitałowe i margines ryzyka Spółki obliczone według formuły standardowej;
- weryfikację i walidację zmian w produktach;
- ocenę ryzyka aktuarialnego przez pryzmat podobnych, istniejących produktów;
- monitorowanie istniejących produktów;
- analizę polityki underwritingowej, taryfikacyjnej, rezerw i reasekuracyjnej oraz procesu obsługi szkód i świadczeń.

Ocena ryzyka aktuarialnego polega na rozpoznaniu stopnia zagrożenia lub grupy zagrożeń stanowiących o możliwości powstania szkody oraz na dokonaniu analizy elementów ryzyka, w sposób umożliwiający podjęcie decyzji o przyjęciu ryzyka do ubezpieczenia i ponoszenia odpowiedzialności przez Spółkę.

Proces oceny ryzyka aktuarialnego podlega ciągłej ewolucji mającej na celu dostosowanie stosowanych środków do zmieniającego się środowiska zewnętrznego, bardziej efektywnego zarządzania rentownością produktów, zmian organizacyjnych oraz modyfikacji oferty produktowej, jakkolwiek zmiany, które miały miejsce w roku 2018 nie miały charakteru zmian istotnych.

Pomiar ryzyka aktuarialnego dokonywany jest w szczególności przy użyciu:

- analizy wybranych wskaźników;

- metody scenariuszowej – analizy utraty wartości spowodowanej przez zadaną zmianę czynników ryzyka;
- metody faktorowej – uproszczonej wersji metody scenariuszowej, zredukowanej do przypadku jednego scenariusza dla jednego czynnika ryzyka;
- danych statystycznych;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- wiedzy eksperckiej pracowników.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka aktuarialnego obejmuje analizę poziomu ryzyka za pomocą zestawu raportów zawierających wybrane wskaźniki.

Raportowanie ma na celu efektywną komunikację o ryzyku aktuarialnym i wspiera zarządzanie tym ryzykiem na różnych poziomach decyzyjnych od pracownika do Rady Nadzorczej. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w procesie zarządzania ryzykiem aktuarialnym realizowane są w szczególności poprzez:

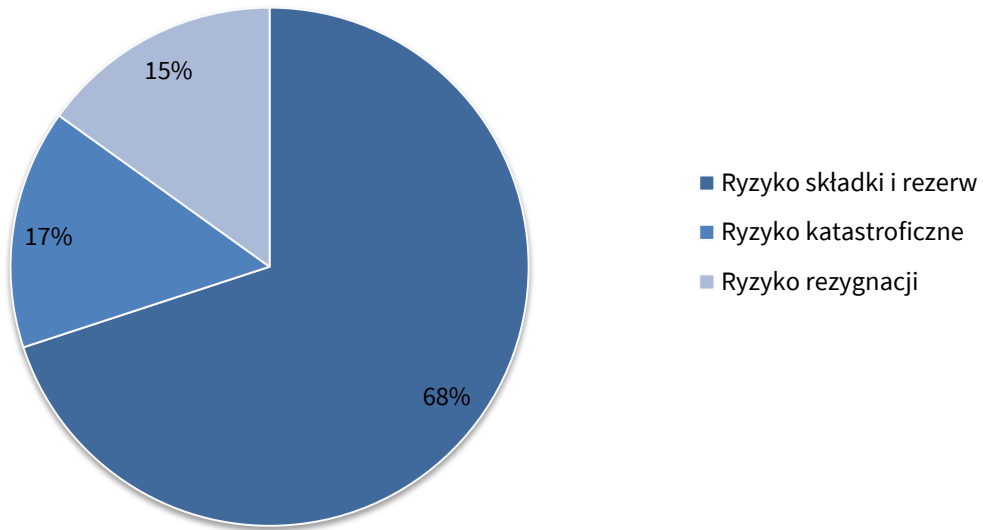
- określenie tolerancji na ryzyko aktuarialne i jego monitorowanie;
- decyzje biznesowe i plany sprzedażowe;
- kalkulację i monitorowanie adekwatności rezerw techniczno-ubezpieceniowych;
- strategię taryfową oraz monitorowanie istniejących szacunków i ocenę adekwatności składki;
- proces oceny, wyceny i akceptacji ryzyka aktuarialnego;
- stosowanie narzędzi ograniczania ryzyka aktuarialnego, w tym w szczególności reasekuracji i prewencji.

Ograniczanie ryzyka aktuarialnego odbywa się w szczególności poprzez następujące czynności:

- zdefiniowanie zakresów odpowiedzialności w ogólnych warunkach ubezpieczenia lub innych wzorcach umów;
- działania koasekuracyjne i reasekuracyjne;
- stosowanie adekwatnej polityki taryfikacyjnej;
- stosowanie odpowiedniej metodyki obliczania rezerw;
- stosowanie odpowiedniej procedury oceny ryzyka przyjmowanego do ubezpieczenia (underwritingu);
- stosowanie odpowiedniej procedury likwidacji szkód;
- decyzje i plany sprzedażowe;
- prewencję.

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów w ryzyku aktuarialnym (bez efektu dywersyfikacji) na dzień 31 grudnia 2018 roku. Największą część modułu ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie stanowi ryzyko składki i rezerw.

Ryzyko aktuarialne w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie

W roku 2018 odnotowano spadek ryzyka aktuarialnego w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, który w głównej mierze wynikał ze zmiany struktury ochrony reasekuracyjnej dla ryzyka katastroficznego. Bardziej szczegółowe informacje można znaleźć w poniższych tabelach.

Ryzyko aktuarialne majątkowe

Nazwa podmodułu	Wartość (w tys. zł)		Zmiana 2018/2017		Komentarz
	2018	2017	(tys. zł)	%	
Ryzyko składki i rezerw	3 299 447	3 152 159	147 288	5%	Wzrost planów składki oraz wartości przepływów pieniężnych, głównie dla ubezpieczeń komunikacyjnych
Ryzyko katastroficzne	809 935	1 229 852	(419 917)	(34%)	Zmiana struktury programu reasekuracji ryzyk katastroficznych
Ryzyko rezygnacji	712 929	580 711	132 218	23%	Rozwój biznesu ubezpieczeń majątkowo-osobowych
Dywersyfikacja	(1 163 516)	(1 258 102)	94 586	(8%)	
Ryzyko aktuarialne majątkowe	3 658 795	3 704 620	(45 825)	(1%)	

Ryzyko aktuarialne życiowe

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2018/2017		Komentarz
	2018	2017	(mln zł)	%	
Ryzyko długowieczności	282 304	296 074	(13 770)	(5%)	Spadek wartości zobowiązań z tytułu rent wynikających z ubezpieczeń majątkowo-osobowych oraz zmiana krzywej dyskontowej
Ryzyko rewizji rent	130 427	131 276	(849)	(1%)	Spadek wartości zobowiązań z tytułu rent wynikających z ubezpieczeń majątkowo-osobowych
Ryzyko kosztów	38 099	39 028	(929)	(2%)	Spadek wartości zobowiązań z tytułu rent wynikających z ubezpieczeń majątkowo-osobowych
Dywersyfikacja	(94 578)	(96 579)	2 001	(2%)	
Ryzyko aktuarialne życiowe	356 252	369 799	(13 547)	(4%)	

Ryzyko aktuarialne zdrowotne

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2018/2017		Komentarz
	2018	2017	(tys. zł)	%	
Ryzyko zdrowotne majątkowe	133 054	129 225	3 829	3%	Rozwój biznesu ubezpieczeń zdrowotnych.
Ryzyko zdrowotne katastroficzne	22 491	26 495	(4 004)	(15%)	Zmniejszenie ekspozycji dla ryzyka wypadku masowego
Dywersyfikacja	(15 168)	(17 470)	2 302	(13%)	
Ryzyko aktuarialne zdrowotne	140 377	138 250	2 127	2%	

W zakresie ryzyka składki i rezerw podejmowane są następujące działania:

- aktywne monitorowanie wskaźnika mieszanego;
- analiza wpływu zmian otoczenia zewnętrznego na statystyki wykorzystywane do kalkulacji składek i rezerw;
- proaktywne monitorowanie wyników poszczególnych produktów;
- program reasekuracji w celu ograniczenia ewentualnych strat finansowych powstałych w wyniku nieoczekiwanego wzrostu szkodowości.

W zakresie ryzyka katastroficznego w ubezpieczeniach majątkowo-osobowych podejmowane są następujące działania:

- monitorowanie zmian ekspozycji portfela;
- monitorowanie pojemności i zachowka programu reasekuracji wraz z ewentualną ich modyfikacją w celu mitygacji strat powstałych w wyniku zdarzeń katastroficznych;
- mapa ekspozycji w ubezpieczeniach majątkowych;
- budowa modelu ryzyka powodziowego, który będzie wykorzystywany w szerokim spektrum zastosowań biznesowych (m.in. underwriting, taryfikacja) oraz mapy ekspozycji powodziowej.

W ramach ryzyka aktuarialnego, PZU identyfikuje ryzyko koncentracji w odniesieniu do możliwych szkód spowodowanych przez zdarzenia katastroficzne, w szczególności takich jak powódzie i huragany. W kontekście ekspozycji na ryzyko powodzi i huraganu, system zarządzania ryzykiem funkcjonujący w Grupie PZU zapewnia jej cykliczny monitoring, a stosowany program reasekuracji pozwala na istotną redukcję wielkości potencjalnej szkody katastroficznej na udziale własnym. Dodatkowo, w ramach portfela klientów PZU, identyfikujemy istotne koncentracje na dużych ryzykach korporacyjnych, które podlegają reasekuracji fakultatywnej zmniejszającej ewentualne szkody na udziale własnym do akceptowalnych poziomów, nie zagrażających stabilności finansowej PZU.

C.2. Ryzyko rynkowe

Identyfikacja ryzyka rynkowego polega na rozpoznaniu rzeczywistych i potencjalnych źródeł tego ryzyka. Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego z aktywami rozpoczyna się w momencie podjęcia decyzji o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych. Jednostki, które podejmują decyzję o rozpoczęciu dokonywania transakcji na danym typie instrumentów finansowych sporządzają opis instrumentu zawierający w szczególności opis czynników ryzyka i przekazują go do Biura Ryzyka, które na jego podstawie identyfikuje i ocenia ryzyko rynkowe.

Proces identyfikacji ryzyka rynkowego związanego ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi rozpoczyna się wraz z procesem tworzenia produktu ubezpieczeniowego i jest związany z identyfikacją zależności wielkości przepływów finansowych z tego produktu od czynników ryzyka rynkowego. Zidentyfikowane ryzyka rynkowe podlegają ocenie ze względu na kryterium istotności tj. czy z materializacją ryzyka związana jest strata mogąca mieć wpływ na kondycję finansową danego podmiotu.

Pomiar ryzyka rynkowego dokonywany jest przy użyciu poniższych miar ryzyka:

- VaR, wartości narażonej na ryzyko, będącej miarą ryzyka kwantyfikującą potencjalną stratę ekonomiczną, która w horyzoncie jednego roku przy normalnych warunkach rynkowych nie zostanie przekroczona z prawdopodobieństwem 99,5%;

- formuły standardowej;
- miar ekspozycji i wrażliwości;
- skumulowanej miesięcznej straty.

Przy pomiarze ryzyka rynkowego wyróżnia się w szczególności następujące etapy:

- gromadzenie informacji o aktywach i zobowiązaniach generujących ryzyko rynkowe;
- wyliczenie wartości ryzyka.

Pomiar ryzyka dokonywany jest:

- codziennie dla miar ekspozycji i wrażliwości instrumentów znajdujących się w systemie transakcyjnym Kondor+;
- miesięcznie przy wykorzystaniu modelu kalkulacji wartości narażonej na ryzyko dla ryzyka rynkowego lub formuły standardowej.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka rynkowego przebiega dwutorowo, wewnątrz w jednostkach organizacyjnych odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie ryzykiem rynkowym oraz niezależnie przez Biuro Ryzyka. Monitorowanie ryzyka rynkowego polega na analizie poziomu ryzyka i wykorzystaniu wyznaczonych limitów. Monitorowanie odbywa się w cyklach dziennych lub miesięcznych, adekwatnie do zdefiniowanych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka rynkowego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka rynkowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka rynkowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego;
- dywersyfikacji portfela aktywów w szczególności ze względu na kategorię ryzyka rynkowego, terminy zapadalności instrumentów, koncentrację zaangażowania w jednym podmiocie, koncentrację geograficzną;
- stanowieniu ograniczeń i limitów ryzyka rynkowego.

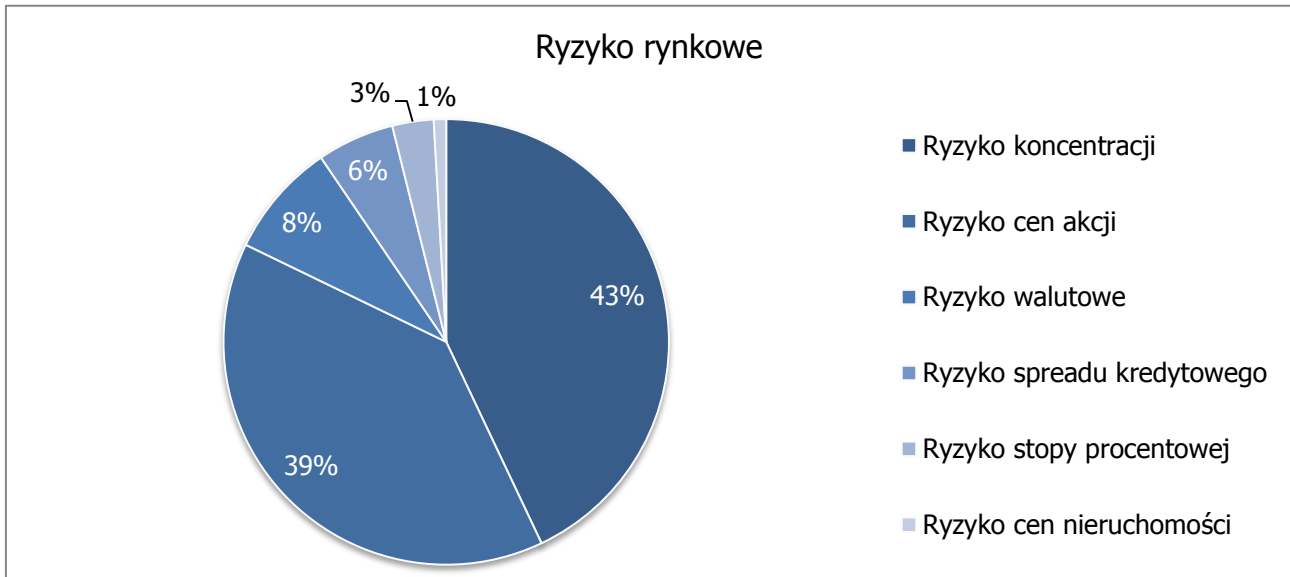
Stanowienie limitów jest głównym narzędziem zarządczym mającym na celu utrzymanie pozycji ryzyka w ramach akceptowalnego poziomu tolerancji na ryzyko. Struktura limitów dla poszczególnych kategorii ryzyka rynkowego, jak również dla poszczególnych jednostek ustalana jest w taki sposób, aby były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarząd. Komitet Ryzyka Inwestycyjnego oraz Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami ustanawiają dodatkowe szczegółowe limity ryzyka rynkowego.

Poniższa tabela przedstawia wartość wymogów kapitałowych dla ryzyka rynkowego i jego podmodułów na koniec 2018 roku w porównaniu do 2017 roku.

Nazwa podmodułu	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2018/2017	
	2018	2017	(tys. zł)	%
Ryzyko cen akcji	5 362 741	5 853 018	(490 277)	(8%)
Ryzyko koncentracji	5 875 018	2 869 731	3 005 287	105%
Ryzyko walutowe	1 137 894	934 754	203 140	22%
Ryzyko cen nieruchomości	122 797	142 189	(19 392)	(14%)
Ryzyko stopy procentowej	410 255	434 054	(23 799)	(5%)
Ryzyko spreadu kredytowego	766 089	805 111	(39 022)	(5%)
Dywersyfikacja	(4 790 014)	(3 358 495)	(1 431 519)	43%
Ryzyko rynkowe	8 884 780	7 680 362	1 204 418	16%

Największą część modułu ryzyka rynkowego na koniec 2018 roku stanowi ryzyko koncentracji. Wzrost ryzyka rynkowego został spowodowany w głównej mierze wzrostem wymogu kapitałowego dla ryzyka koncentracji w wyniku obniżenia w IV kwartale 2018 roku przez agencję Fitch Ratings długookresowej oceny kredytowej Pekao z A- do BBB+.

Poniższy wykres przedstawia udział poszczególnych podmodułów ryzyka rynkowego w łącznym ryzyku rynkowym bez uwzględnienia efektu dywersyfikacji.

W PZU koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka rynkowego występuje na zaangażowaniu wobec pięciu grup kapitałowych, którym PZU udzielił pożyczek i/lub posiada zaangażowanie kapitałowe oraz zaangażowania kapitałowe w akcje/ udziały jednostek podporządkowanych.

Koncentracja ryzyka rynkowego jest ograniczana poprzez stanowanie limitów na poszczególne rodzaje lokat przez odpowiednie Komitety.

C.3. Ryzyko kredytowe / ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta

Celem zarządzania ryzykiem kredytowym jest optymalizacja poziomu ryzyka kredytowego prowadząca do ograniczenia strat spowodowanych materializacją tego ryzyka oraz zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych, przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych, proceduralnych i technicznych.

Identyfikacja ryzyka kredytowego odbywa się na etapie podejmowania decyzji o zainwestowaniu w nowy typ instrumentu finansowego lub zaangażowaniu o charakterze kredytowym w nowy podmiot. Identyfikacja polega na analizie czy z daną inwestycją wiąże się ryzyko kredytowe, od czego uzależniony jest jego poziom i zmienność w czasie. Identyfikacji podlegają rzeczywiste i potencjalne źródła ryzyka kredytowego.

Ocena ryzyka polega na oszacowaniu prawdopodobieństwa materializacji ryzyka oraz potencjalnego wpływu materializacji ryzyka na kondycję finansową.

Pomiar ryzyka kredytowego dokonywany jest przy użyciu:

- miar ekspozycji (wartość zaangażowania kredytowego brutto i netto oraz zaangażowanie kredytowe netto ważone okresem zapadalności);
- formuły standardowej.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka kredytowego polega na analizie bieżącego poziomu ryzyka, ocenie zdolności kredytowej i określeniu stopnia wykorzystania wyznaczonych limitów.

W PZU monitorowanie odbywa się w cyklach:

- miesięcznych dla zaangażowań z tytułu ubezpieczeń finansowych;
- kwartalnych dla zaangażowań Biura Reasekuracji PZU;
- dziennych w przypadku pozostałych limitów zaangażowania;
- miesięcznych w przypadku limitów ryzyka bazujących na wartościach wynikających z formuły standardowej.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka kredytowego i koncentracji, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w odniesieniu do ryzyka kredytowego polegają w szczególności na:

- dokonywaniu transakcji służących zmniejszeniu ryzyka kredytowego, tj. sprzedaż instrumentu finansowego, zamknięcie instrumentu pochodnego, kupno zabezpieczającego instrumentu pochodnego, restrukturyzacji udzielonego zadłużenia;
- przyjęciu zabezpieczenia;
- reasekuracji portfela ubezpieczeń finansowych;
- dywersyfikacji portfela aktywów i ubezpieczeń finansowych w szczególności ze względu na państwo, sektor;
- stanowieniu limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczego podmiotu, grupy podmiotów, sektorów, państw.

Struktura limitów ryzyka kredytowego dla poszczególnych emitentów jest ustalana w taki sposób, aby były one spójne z profilem ryzyka i tolerancją na ryzyko zatwierdzonymi przez Zarząd. W PZU jest ona ustalana przez Komitet Inwestycyjny - dla transakcji do 600 mln zł włącznie i Komitet Ryzyka Inwestycyjnego - dla transakcji powyżej 600 mln zł. Dodatkowo Komitety ustalają szczegółowe limity kwotowe i ograniczenia jakościowe.

W roku 2018 ryzyko niewykonania zobowiązań przez kontrahenta (CDR) stanowiło 3,7% ogólnej wartości SCR Spółki. W porównaniu do roku 2017 udział ten zmniejszył się o 3,2 p.p. Spadek wymogu kapitałowego dla ryzyka niewykonania zobowiązań przez kontrahenta wynika w głównej mierze ze spadku należności finansowych z tytułu nierozliczonych transakcji na instrumentach finansowych.

Ryzyko kredytowe obejmuje ryzyko niewykonania zobowiązania kontrahenta, ryzyko spreadu kredytowego i koncentracji aktywów. Zgodnie z wymaganiami określonymi przez Dyrektywę WII, ryzyko spreadu kredytowego i ryzyko koncentracji zawarte są w module ryzyka rynkowego i tam prezentowane są dane do wymogu kapitałowego. W 2018 roku nie dokonano żadnych istotnych zmian z metodach oceny ryzyka kredytowego i ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta.

W PZU koncentracja ryzyka w odniesieniu do ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta występuje poprzez pozycje reasekuracyjne i środki pieniężne na rachunkach w bankach.

W przypadku pozostałych ekspozycji, koncentracja ryzyka kredytowego jest ograniczana poprzez stanowienie limitów ograniczających zaangażowanie wobec pojedynczych podmiotów, grupy podmiotów oraz limitów kredytowych dla sektorów oraz krajów innych niż Polska przez Komitet Ryzyka Inwestycyjnego i Komitet Inwestycyjny.

PZU dokonuje regularnych przeglądów stanowionych limitów wraz z analizą ryzyka koncentracji.

C.4. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności finansowej jest to możliwość utraty zdolności do bieżącego regulowania zobowiązań Spółki wobec jej klientów lub kontrahentów. Celem zarządzania ryzykiem płynności finansowej jest zachowanie poziomu płynności umożliwiającego bieżące regulowanie zobowiązań Spółki. W 2018 roku nie wprowadzono istotnych zmian w zakresie procesów zarządzania ryzykiem płynności finansowej. Spółka utrzymuje wymagany poziom płynności portfela lokat (profil ryzyk płynnościowych nie uległ istotnym zmianom w okresie sprawozdawczym).

Identyfikacja ryzyka polega na analizie możliwości wystąpienia niekorzystnych zdarzeń, w szczególności:

- niedoboru środków płynnych w stosunku do bieżących potrzeb Spółki;
- braku płynności posiadanych instrumentów finansowych.

Pomiar i ocena ryzyka dokonywane jest w następujących ujęciach:

- luk płynnościowych – poprzez monitorowanie niedopasowania przepływów netto wynikających z umów ubezpieczenia zawartych do dnia bilansowego i wpływów z tytułu aktywów na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych w poszczególnych okresach, na podstawie projekcji przepływów finansowych;

- stress testowym – poprzez oszacowanie wpływu zbycia w krótkim czasie portfela lokat finansowych na zaspokojenie zobowiązań z tytułu wystąpienia zdarzeń ubezpieczeniowych o charakterze nadzwyczajnym;
- preliminarzy bieżących (płynności finansowej krótkoterminowej) – poprzez monitorowanie zgłoszonego przez inne jednostki zapotrzebowania na środki pieniężne w terminie określonym przez obowiązujące regulacje wewnętrzne.

Ograniczeniu ryzyka płynności finansowej służą:

- utrzymywanie środków w wyodrębnionym portfelu płynnościowym, w wysokości zgodnej z limitami wartości tego portfela;
- utrzymywanie odpowiednich środków w walucie obcej w portfelach lokat przeznaczonych na pokrycie zobowiązań ubezpieczeniowych wyrażonych w danej walucie obcej;
- postanowienia Umowy o zarządzanie portfelami instrumentów finansowych zawartej pomiędzy TFI PZU SA oraz PZU dotyczące ograniczenia czasu wycofania środków z portfeli zarządzanych przez TFI PZU SA do maksymalnie 3 dni po złożeniu zapotrzebowania na środki pieniężne;
- posiadanie otwartych linii kredytowych w bankach lub/i możliwość dokonywania transakcji typu sell-buy-back na skarbowych papierach wartościowych, w tym utrzymywanych do terminu wykupu;
- centralizacja zarządzania portfelami/funduszami przez TFI PZU SA (korzystanie z usług jednego zewnętrznego podmiotu zarządzającego aktywami ułatwia zarządzanie ryzykiem w tym ryzykiem płynności).

PZU nie zidentyfikował istotnej koncentracji ryzyk w odniesieniu do ryzyka płynności.

Monitorowanie ryzyka płynności finansowej polega na analizie wykorzystania wyznaczonych limitów.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie płynności finansowej różnym poziomom decyzyjnym.

Spółka nie ocenia ryzyka płynności przy uwzględnieniu wartości oczekiwanego zysku z przyszłych składek, o której mowa w art. 295 ust. 5 Rozporządzenia delegowanego. Na potrzeby wymogu ujawnienia kwoty oczekiwanego zysku z przyszłych składek w niniejszym sprawozdaniu na dzień 31 grudnia 2018 roku wynosi ona 553 928 tys. zł.

C.5. Ryzyko operacyjne

Identyfikacja ryzyka operacyjnego odbywa się w szczególności poprzez:

- gromadzenie i analizę informacji o incydentach ryzyka operacyjnego;
- samoocenę ryzyka operacyjnego;
- analizy scenariuszowe.

Ocena i pomiar ryzyka operacyjnego odbywa się poprzez:

- określanie skutków wystąpienia incydentów ryzyka operacyjnego;
- szacowanie skutków wystąpienia potencjalnych incydentów ryzyka operacyjnego, które mogą wystąpić w działalności Spółki.

Monitorowanie i kontrolowanie ryzyka operacyjnego realizowane jest głównie poprzez ustanowiony system wskaźników ryzyka operacyjnego umożliwiających ocenę zmian poziomu ryzyka operacyjnego w czasie oraz czynników mających wpływ na jego poziom w działalności Spółki.

Raportowanie polega na komunikacji o poziomie ryzyka operacyjnego, efektach monitorowania i kontrolowania różnym poziomom decyzyjnym. Częstotliwość poszczególnych raportów oraz zakres informacji są dostosowane do potrzeb informacyjnych na poszczególnych poziomach decyzyjnych.

Działania zarządcze w ramach reakcji na zidentyfikowane i ocenione ryzyko operacyjne polegają w szczególności na:

- ograniczaniu ryzyka poprzez podjęcie działań mających na celu minimalizację ryzyka, między innymi poprzez wzmocnienie systemu kontroli wewnętrznej;
- transferze ryzyka – w szczególności za pomocą zawarcia umowy ubezpieczenia;
- unikaniu ryzyka poprzez niepodejmowanie lub wycofanie się z określonej działalności biznesowej w przypadku stwierdzenia zbyt wysokiego ryzyka operacyjnego, którego koszty ograniczenia są nieopłacalne;

- akceptacji ryzyka – aprobatę konsekwencji wynikających z ewentualnej materializacji ryzyka operacyjnego, jeśli nie zagraża ono przekroczeniem poziomu tolerancji na ryzyko operacyjne.

Plany ciągłości działania w PZU zostały wdrożone. Przetestowano działania zabezpieczające poprawne funkcjonowanie procesów objętych Planem w przypadku wystąpienia awarii.

Na podstawie analizy wskaźników ryzyka operacyjnego w obszarach: bezpieczeństwa, kadrowym, technologii informatycznych oraz prawnym, poziom ryzyka operacyjnego Spółki w 2018 roku został oceniony jako niski. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono istotnych zmian profilu ryzyka operacyjnego. Sposób oceny ryzyka operacyjnego również nie uległ zmianie. Na bazie aktualnej wiedzy, nie zidentyfikowano żadnych istotnych koncentracji w obszarze ryzyka operacyjnego w bieżącym okresie sprawozdawczym oraz nie zidentyfikowano przesłanek mogących wskazywać na możliwość pojawienia się takich koncentracji w przyszłości.

C.6. Pozostałe istotne ryzyka

Spółka, w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności, identyfikuje i ocenia ryzyka trudnomierzalne, w ramach których za istotne uznano: ryzyko braku zgodności, w tym ryzyko utraty reputacji, ryzyko modeli oraz ryzyko strategiczne. Ryzyka trudnomierzalne ze swojej natury nie są ujęte w formule standardowej stosowanej do kalkulacji wymogów kapitałowych. Proces zarządzania tymi ryzykami odbywa się poprzez zapewnienie adekwatnych i efektywnych mechanizmów kontrolnych przy zastosowaniu odpowiednich rozwiązań organizacyjnych i proceduralnych.

Przez ryzyko utraty reputacji rozumie się ryzyko związane z negatywnym odbiorem wizerunku podmiotu przez klientów, kontrahentów, inwestorów, akcjonariuszy, podmioty administracji publicznej oraz opinię publiczną. Z kolei ryzyko outsourcingu to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania PZU, jego majątku lub pracowników.

Ryzyko braku zgodności uwzględnia w szczególności ryzyko niedostosowania działalności PZU do zmieniającego się otoczenia prawnego (zarówno w aspekcie przepisów prawa, wymogów regulacyjnych, jak i przyjętych do stosowania standardów oraz dobrych praktyk). Materializacja tego ryzyka może nastąpić w związku z opóźnieniem wdrożenia lub brakiem jasnych i jednoznacznych przepisów, czyli tzw. luką prawną. Może to powodować nieprawidłowości w działalności PZU, co w konsekwencji może przyczynić się do wzrostu kosztów (np. z uwagi na kary administracyjne), jak i zwiększenia ryzyka utraty reputacji, a więc spadku wiarygodności PZU na rynku (w efekcie możliwość poniesienia straty finansowej). Ryzyko braku zgodności w zakresie niedostosowania lub opóźnienia w dostosowaniu działalności PZU do zmieniającego się otoczenia prawnego wzrasta z uwagi na dynamikę i skalę zmian aktów prawnych (zarówno krajowych jak i międzynarodowych) mających istotny wpływ w szczególności na działalność regulowaną PZU.

Identyfikacja i ocena ryzyka braku zgodności realizowana jest dla poszczególnych procesów wewnętrznych przez Kierujących, zgodnie z podziałem odpowiedzialności za raportowanie. Dodatkowo Biuro Compliance identyfikuje ryzyko braku zgodności na podstawie działań własnych oraz pozyskanych informacji, w tym wynikających ze zgłoszeń do rejestrów konfliktu interesów, prezentów i korzyści oraz nieprawidłowości, a także wpływających zapytań.

Ocena i pomiar ryzyka braku zgodności dokonywane są poprzez określenie skutków materializacji ryzyka:

- finansowych, wynikających m.in. z kar administracyjnych, wyroków sądowych, kar umownych oraz odszkodowań;
- niefinansowych, dotyczących utraty reputacji, w tym uszczerbku w zakresie wizerunku i marki.

W okresie sprawozdawczym nie zaszły żadne istotne zmiany w zakresie środków oceny ryzyka braku zgodności, jak i samej oceny tego ryzyka. Nie zidentyfikowano także – z uwagi na charakter opisywanych ryzyk - żadnych istotnych koncentracji ryzyk.

Monitorowanie ryzyka braku zgodności dokonywane jest w szczególności poprzez:

- analizy compliance;
- analizę systemową raportów cyklicznych otrzymywanych od Kierujących;
- udział w procesie legislacyjnym Spółki;
- przeglądy wymogów regulacyjnych;
- udział w pracach legislacyjnych w zakresie zmian obowiązujących powszechnie przepisów;

- podejmowanie aktywności w organizacjach branżowych;
- koordynację procesów kontroli zewnętrznej;
- koordynację obowiązków informacyjnych giełdowych i ustawowych;
- przegląd realizacji zaleceń Biura Compliance.

Działania zarządcze w zakresie reakcji na ryzyko braku zgodności obejmują w szczególności:

- akceptację ryzyka m.in. wobec zmian prawnych i regulacyjnych;
- ograniczanie ryzyka w tym dostosowanie procedur i procesów w kontekście wymogów regulacyjnych, opiniowanie i projektowanie regulacji wewnętrznych pod względem zgodności, uczestnictwo w procesie uzgadniania działań marketingowych;
- unikanie ryzyka poprzez zapobieganie angażowaniu w działania niezgodne z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi, dobrymi praktykami rynkowymi lub mogące negatywnie wpłynąć na wizerunek.

Z uwagi na charakter i specyfikę ryzyk opisanych w tej części sprawozdania, wymogi dotyczące testu warunków skrajnych, jak również analiz wrażliwości co do zasady nie znajdują zastosowania do tego zakresu raportowania.

Spółka nie identyfikuje istotnych ryzyk w obszarze ryzyka braku zgodności wynikających z pozycji pozabilansowych.

W okresie sprawozdawczym zaklasyfikowano jako ryzyko istotne ryzyko modeli. Ryzyko modeli zdefiniowane zostało jako ryzyko poniesienia straty finansowej, błędnego oszacowania danych raportowanych do organu nadzoru, podjęcia błędnych decyzji lub utraty reputacji z powodu błędów w opracowaniu, wdrożeniu lub stosowaniu modeli. W 2018 roku rozpoczęty został formalny proces identyfikacji i pomiaru tego ryzyka.

Proces jest obecnie na etapie wdrożenia i ma na celu zapewnienie wysokiej jakości stosowanych praktyk dotyczących zarządzania tym ryzykiem.

Ryzyko strategiczne definiowane jest jako ryzyko związane z podejmowaniem niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, brakiem lub wadliwą realizacją przyjętej strategii oraz ze zmianami w otoczeniu zewnętrznym i niewłaściwą reakcją na te zmiany. W ramach tego ryzyka podejmowane są następujące działania zarządcze: monitorowanie poziomów kluczowych mierników Strategii Grupy PZU, informowanie interesariuszy (przede wszystkim Członków Zarządu Spółki) o istotnych odchyleniach wartości wskaźników, identyfikacja przyczyn odchyień, podejmowanie działań korygujących przez interesariuszy.

D. Wycena aktywów i zobowiązań

Ilościowe informacje dotyczące aktywów i zobowiązań wycenionych zgodnie z systemem WII zawiera formularz QRT S.02.01.02 stanowiący załącznik nr 5 do sprawozdania.

D.1. Aktywa

PZU wycenia aktywa dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie aktywów.

Aktywa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Nieruchomości	Wartość godziwa nieruchomości określana jest za pomocą alternatywnej metody wyceny opisanej w części D.4.
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	Metoda wyceny zgodna z hierarchią określoną w art. 13 rozporządzenia delegowanego: Udziały kapitałowe w jednostkach podporządkowanych notowanych na aktywnych rynkach wycenia się w wartości godziwej, zgodnie z art. 10 ust. 2 rozporządzenia delegowanego tj., według cen rynkowych notowanych na aktywnych rynkach tych samych aktywów. Udziały w jednostkach podporządkowanych, nienotowanych na aktywnych rynkach, wycenia się skorygowaną metodą praw własności. Skorygowana metoda praw własności wymaga od PZU dokonania wyceny udziałów kapitałowych posiadanych w jednostkach zależnych na podstawie posiadanego udziału w nadwyżce aktywów nad zobowiązaniami jednostki zależnej. Przy obliczaniu nadwyżki aktywów nad zobowiązaniami w odniesieniu do jednostek zależnych wycenia się poszczególne aktywa i zobowiązania danej jednostki zgodnie z zasadami systemu WII.
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych określa się na podstawie dostępnych publicznie kwotowań na aktywnym rynku, a w przypadku ich braku wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku – przy wykorzystaniu modeli wyceny odnoszonych do publikowanych notowań instrumentów finansowych, stóp procentowych i indeksów giełdowych. PZU dokonuje wewnętrznej weryfikacji wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, porównując je z dostępnymi wycenami z innych źródeł, opierających się na danych obserwowalnych na rynku. Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek oraz pożyczek wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	Wartość godziwą jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych funduszy inwestycyjnych określa się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Instrumenty pochodne	Dla instrumentów pochodnych notowanych na aktywnym rynku za wartość godziwą przyjmuje się cenę zamknięcia notowań na dzień bilansowy. Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate swap</i>) określana jest alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	Wartość godziwą depozytów wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	Wartość godziwą wyznaczono alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W należnościach od ubezpieczonych oraz pośredników ubezpieczeniowych wykazuje się jedynie te należności, których termin wymagalności już minął. Należne oraz przyszłe raty składek są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wpływy.
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	Wartość godziwą wyznacza się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Środki pieniężne	Wycena w wartości nominalnej powiększonej w uzasadnionych przypadkach o zarachowane odsetki.

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi aktywów wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przy wycenie dla celów wypłacalności (opisanymi w powyższej tabeli) a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (wg PSR). W kolumnie „Wartość ze

„sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki po uwzględnieniu zmiany prezentacji udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych i udziału reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach.

Aktywa (dane w tys. zł) na 31.12.2018 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2018 roku	Korekta aktywowa-nych kosztów akwizycji	Korekta wartości niemateri-alnych	Wycena lokat	Wycena rezerw	Reklasyfika-cja pozycji	Korekta środków ZFŚS	Wycena pozostałych aktywów	Wartość wg Wypłacal-ność II na 31.12.2018 roku
Aktywowane koszty akwizycji	1 326 590	(1 326 590)	-	-	-	-	-	-	-
Wartości niematerialne	334 945	-	(334 945)	-	-	-	-	-	-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	449 561	-	-	98 217	-	-	-	-	547 778
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	35 390 126	-	-	7 700 456	-	14 865	-	-	43 105 447
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	20 199	-	-	49 638	-	-	-	-	69 837
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	15 671 129	-	-	6 888 813	-	-	-	-	22 559 942
Akcje i udziały	2 197	-	-	-	-	-	-	-	2 197
Akcje i udziały – notowane	2 182	-	-	-	-	-	-	-	2 182
Akcje i udziały – nienotowane	15	-	-	-	-	-	-	-	15
Dłużne papiery wartościowe	11 814 717	-	-	761 997	-	-	-	-	12 576 714
Obligacje państwowe	11 462 272	-	-	761 624	-	-	-	-	12 223 896
Obligacje korporacyjne	328 026	-	-	176	-	-	-	-	328 202
Strukturyzowane papiery wartościowe	24 419	-	-	197	-	-	-	-	24 616
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	6 916 464	-	-	-	-	-	-	-	6 916 464
Instrumenty pochodne	73 934	-	-	-	-	-	-	-	73 934
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	891 488	-	-	8	-	14 865	-	-	906 361
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie - pozostałe	1 853 793	-	-	(12 879)	-	-	-	-	1 840 914
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	1 337 732	-	-	-	(1 078 904)	-	-	-	258 828
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze	1 172 201	-	-	-	(1 033 032)	-	-	-	139 169

ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie									
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	1 163 741	-	-	-	(1 022 174)	-	-	-	141 567
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	8 460	-	-	-	(10 858)	-	-	-	(2 398)
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym – z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych	165 531	-	-	-	(45 872)	-	-	-	119 659
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	1 956 530	-	-	-	(1 398 211)	-	-	-	558 319
Należności z tytułu reasekuracji biernej	82 935	-	-	-	(33 896)	(44 928)	-	-	4 111
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	303 781	-	-	-	-	-	(54 275)	-	249 506
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	1 221 535	-	-	-	-	(14 865)	(26 715)	-	1 179 955
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	646 732	(29 589)	-	-	(391 135)	44 928	-	(9 692)	261 244
Aktywa ogółem	44 904 260	(1 356 179)	(334 945)	7 785 794	(2 902 146)	-	(80 990)	(9 692)	48 006 102

D.1.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

D.1.1.1. Wycena lokat

- 1) Wycena jednostek podporządkowanych: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny. Wg PSR jednostki podporządkowane wyceniane są metodą praw własności, natomiast dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej lub skorygowaną metodą praw własności.
- 2) Dłużne papiery wartościowe (portfel instrumentów finansowych utrzymywanych do terminu wymagalności), depozyty długoterminowe, pożyczki: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny instrumentów wycenianych wg PSR w skorygowanej cenie nabycia z uwzględnieniem odpisów z tytułu trwałej utraty wartości, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej.

D.1.1.2. Wycena rezerw

Udział reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych oraz rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wg PSR – rezerwy tworzone są zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 12 kwietnia 2016 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji według metody indywidualnej lub aktuarialnej na bazie danych historycznych. Na cele bilansu ekonomicznego rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe wyznacza się poprzez dyskontowanie przyszłych przepływów wynikających ze zobowiązań z tytułu zawartych umów ubezpieczeniowych oraz reasekuracyjnych – najlepsze oszacowanie oraz margines ryzyka, a udział reasekuratora uwzględniany jest jako najlepsze oszacowanie zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych wynikające z rozliczeń z reasekuratorami, które prezentowane jest w pozycji: Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń.

Szczegółowe wyjaśnienie najistotniejszych różnic opisano w części D.2.1.

D.1.1.3. Kryteria oceny aktywnego rynku

Ustalenia, czy dany instrument finansowy jest notowany na aktywnym rynku dokonuje się przed ustaleniem wartości bilansowej tego instrumentu na dzień kończący rok kalendarzowy, na podstawie danych o ilości i wolumenie obrotu transakcji zawieranych na tym instrumencie, w ostatnim miesiącu roku. Analiza wykonywana jest na zbiorze danych pobranych z systemu Bloomberg, zawierającym informacje o transakcjach zawartych w tym okresie. Zasady te nie mają zastosowania do instrumentów dopuszczonych do obrotu na rynku Treasury Bond Spot, w przypadku których uznaje się, że są notowane na aktywnym rynku, z uwagi na kryterium, o którym mowa w pkt.2 poniżej.

Uznaje się, że dany instrument jest kwotowany na aktywnym rynku jeżeli:

- 1) dostępne dane o ilości lub wolumenie obrotu transakcji, pochodzące przynajmniej z jednego z rynków, o których mowa w kolejnym akapicie, pozwalają na stwierdzenie, że przeciętnie, w każdym dniu ostatniego miesiąca roku było zawartych przynajmniej pięć transakcji na tym instrumencie lub łączny wolumen transakcji zawartych w tym okresie był większy niż 1 % ilości instrumentów dopuszczonych do obrotu na tym rynku lub
- 2) regulacje obowiązujące na jednym z rynków, o których mowa w kolejnym akapicie, nakładają na wskazanych jego uczestników, wymóg przedstawiania kwotowań, na podstawie których wyznaczany jest kurs fixingowy przez organizatora tego rynku w każdym dniu ostatniego miesiąca roku.

Analiza aktywności rynków dokonywana jest na podstawie informacji pochodzących z rynków, na których Spółka mogłaby zawrzeć transakcje zbycia instrumentu w normalnych warunkach. W szczególności do rynków tych zalicza się:

- 1) rynki, na których Spółka już przeprowadzała transakcje lub
- 2) dedykowane rynki obrotu instrumentami dłużnymi lub

- 3) największe rynki spośród rynków danego kraju lub
- 4) rynki globalne przeznaczone dla inwestorów instytucjonalnych.

W ramach przeprowadzania analizy aktywności rynku jest weryfikowana również poprawność informacji o zawartych transakcjach, poprzez porównanie zbioru testowego wyznaczonego z danych pochodzących z systemu Bloomberg z danymi prezentowanymi na oficjalnej stronie internetowej danego rynku. Przy wyznaczaniu zbioru testowego uwzględniane są następujące kryteria:

- 1) możliwości pozyskania danych - dane historyczne z oficjalnej strony internetowej danego rynku muszą być pozyskane nieodpłatnie,
- 2) różnorodność w zakresie rodzaju emitenta instrumentu finansowego - zbiór testowy musi zawierać dane (o ile to możliwe) o przynajmniej dwóch instrumentach skarbowych i dwóch korporacyjnych,
- 3) różnorodność w zakresie rynków, z którego pochodzą dane - zbiór testowy musi zawierać dane (o ile to możliwe) przynajmniej z trzech rynków.

D.1.2. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2018 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny aktywów.

D.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w odniesieniu do każdej linii biznesowej zawiera formularz QRT S.12.01.02, stanowiący załącznik nr 6 do sprawozdania oraz formularz S.17.01.02, stanowiący załącznik nr 7 do sprawozdania. Najistotniejsze linie biznesowe w PZU to linie 4, 5 i 34.

Informacje dotyczące odszkodowań i świadczeń z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie w formie trójkątów rozwoju zawiera formularz QRT S.19.01.21 stanowiący załącznik nr 8 do sprawozdania.

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe składają się z najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka, zgodnie z artykułem 225 ustawy o działalności ubezpieczeniowej. Najlepsze oszacowanie uwzględnia wszystkie przyszłe wpływy i wydatki wymagane do rozliczenia zobowiązań ubezpieczeniowych i jest ustalane na podstawie danych historycznych, z uwzględnieniem ewentualnych korekt dotyczących przyszłości. Najlepsze oszacowanie nie zawiera płatności z tytułu regresów i odzysków. Oszacowanie tych płatności wykazywane jest w bilansie ekonomicznym, w związku z art. 28 lit. g) rozporządzenia delegowanego. Najlepsze oszacowanie wyznaczone jest poprzez dyskontowanie stopą wolną od ryzyka prognozowanych przepływów pieniężnych.

Zasadniczym założeniem stosowanym przy ustalaniu najlepszego oszacowania jest adekwatność doświadczenia historycznego na potrzeby przewidywania przyszłości. W poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane do wyceny dla celów wypłacalności.

Linia biznesowa	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych do wyceny
4 i 5	Dla rezerw szkodowych przepływy ustalane są na podstawie trójkątów szkód, przy zastosowaniu standardowych metod aktuarialnych typu Chain Ladder. Przepływy z rezerwy składek ustalane są na podstawie rezerwy składek wg PSR, skorygowanej o prognozowany wskaźnik rezygnacji oraz przewidywanego wskaźnika szkodowo-kosztowego. W przepływach uwzględnione są także nieprzeterecinowane należności z tytułu składek. Przepływy składek ustalane są na podstawie trójkątów inkasa składki.
34	Przepływy pieniężne ustalane są indywidualnie dla każdego rentobiorcy, na podstawie jego cech demograficznych, aktualnej wysokości renty i wybranych cech istotnych z punktu widzenia prognozowania wzrostu renty. Wzrost rent prognozowany jest na podstawie danych historycznych, przy zastosowaniu modeli GLM i GAMLSS. Do wyliczeń przyjmowane są tablice trwania życia GUS.

Wszystkie przepływy dyskontowane są stopą wolną od ryzyka publikowaną przez EIOPA.

Niepewność najlepszego oszacowania wynika głównie z faktu, że przewidywane przepływy mogą odbiegać, być może znacząco, od trendów historycznych. Część takich odchyleń może mieć charakter losowy (np. wystąpienie dużych szkód), inne mogą wynikać bądź to ze zmian w otoczeniu (biznesowym, ekonomicznym, prawnym, itp.), bądź też ze zmian procesów obsługi zobowiązań przez Spółkę. Dodatkowa niepewność związana jest z długim okresem realizacji zobowiązań z ubezpieczeń odpowiedzialności cywilnej, w szczególności rezerw dla rent, które istotnie zależą od stosowanej stopy dyskonta. W przypadku oszacowania zadośćuczynień z tytułu uszczerbku na zdrowiu, niepewność tego oszacowania jest stosunkowo wysoka ze względu na brak historii tego typu szkód. Niepewność dotyczy w szczególności stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu poszkodowanego, kręgu osób uprawnionych oraz samej wysokości zadośćuczynienia.

PZU nie stosuje ważnych uproszczeń do obliczania najlepszego oszacowania.

Kalkulacja marginesu ryzyka odbywa się zgodnie z założeniami zdefiniowanymi w artykule 38 rozporządzenia delegowanego. Spółka stosuje uproszczenia w ramach kalkulacji marginesu ryzyka. Uproszczenia służą przybliżeniu wartości części komponentów przyszłych wymogów kapitałowych za pomocą zidentyfikowanych nośników ryzyka.

D.2.1. Opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

Podstawy, metody i założenia stosowane do wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla celów wypłacalności wg WII nie różnią się istotnie od podstaw, metod i założeń stosowanych do wyceny tych rezerw na potrzeby sprawozdań finansowych wg PSR. Różnice w wartości rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wynikają z odmiennych zasad wyceny poszczególnych elementów rezerw wg WII i PSR. Wpływ na różnice ma inna granulacja produktów oraz to, że wartości wg WII są najlepszym oszacowaniem, gdy wartości wg PSR są kalkulowane z wykorzystaniem metod oraz założeń uwzględniających narzuty bezpieczeństwa (np. metoda stochastyczna w OC komunikacyjnym). Poniższa tabela podsumowuje najistotniejsze różnice w zasadach wyceny rezerw dla celów wypłacalności wg WII oraz na potrzeby sprawozdań finansowych wg PSR.

Linia biznesowa	Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe wg WII	Rezerwy techniczno–ubezpieczeniowe wg PSR
1-12	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek pomniejszana o przyszły zysk Uwzględnione są przyszłe składki W wartości zdyskontowanej Uwzględnione są koszty ogólne Regresy i odzyski nie są uwzględnione Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Rezerwa składek zawiera przyszły zysk Przyszłe składki nie są uwzględnione W wartości niezdyskontowanej Koszty ogólne nie są uwzględnione Uwzględnione są przyszłe regresy i odzyski Brak jawnego marginesu ryzyka
34	<ul style="list-style-type: none"> Zmienna stopa dyskonta Zmienna stopa wzrostu Margines ryzyka 	<ul style="list-style-type: none"> Stała stopa dyskonta Stała stopa wzrostu Brak jawnego marginesu ryzyka

Wartość najlepszego oszacowania na udziale własnym i margines ryzyka dla istotnych linii biznesowych oraz wartość rezerw wyliczonych dla celów sprawozdania finansowego na udziale własnym przedstawia poniższa tabela (stan na 31.12.2018 roku, wartości w tys. zł):

Nr linii biznesowej wg systemu WII	Nazwa linii biznesowej wg systemu WII	Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg systemu WII		Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg PSR
		Najlepsze oszacowanie	Margines Ryzyka	
4 i 16	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkownicy pojazdów mechanicznych	5 876 016	341 109	8 593 504
5 i 17	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	1 605 751	38 275	2 516 842
34	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	4 347 571	284 363	4 856 865

D.2.2. Korekta dopasowująca, korekta z tytułu zmienności, przejściowa struktura terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka przejściowe odliczenia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku PZU nie stosował korekty dopasowującej, o której mowa w art. 227 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, korekty z tytułu zmienności, o której mowa w art. 229 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przejściowej struktury terminowej stopy procentowej wolnej od ryzyka, o której mowa w art. 496 ustawy o działalności ubezpieczeniowej ani przejściowego odliczenia, o którym mowa w art. 497 ustawy o działalności ubezpieczeniowej.

D.2.3. Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)

Kwoty należne z umów reasekuracji ustalane są na podstawie najlepszego oszacowania brutto oraz wskaźników cesji rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wg PSR. W kwotach należnych z umów reasekuracji uwzględnione są również przyszłe przepływy z tytułu składek oraz prowizji reasekuracyjnych, wycenione wg PSR. Kwoty należne od reasekuratorów skorygowane są o prawdopodobieństwo upadku reasekuratora. Umowy reasekuracji zawierane są z zakładami z odpowiednio wysoką oceną ratingową (w większości co najmniej A-). PZU nie zawiera umów ze spółkami celowymi (podmiotami specjalnego znaczenia), które skutkowałyby powstawaniem kwot należnych z tego tytułu.

D.2.4. Zmiany w założeniach przyjętych w ramach obliczania rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w porównaniu do poprzedniego okresu sprawozdawczego

W zakresie założeń ekonomicznych, w 2018 roku zmieniła się stopa wolna od ryzyka stosowana do dyskontowania przepływów. Przyjęcie stopy z końca 2017 roku spowodowałoby spadek najlepszego oszacowania rent na 31 grudnia 2018 roku o 196 850 tys. zł, oraz spadek najlepszego oszacowania dla pozostałych linii biznesowych o 94 670 tys. zł. Nie dokonywano żadnych istotnych zmian w założeniach pozaekonomicznych.

D.3. Inne zobowiązania

PZU wycenia zobowiązania dla celów wypłacalności w wartości godziwej, a w poniższej tabeli przedstawiono podstawy, metody i główne założenia stosowane przy wycenie zobowiązań.

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) oraz zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	Wartość godziwą pozostałych rezerw oraz zobowiązań z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Wysokość rezerw z tytułu odroczonego podatku dochodowego ustala się metodą bilansową, na podstawie dodatniej różnicy między wartościami przypisanymi pozycjom bilansu ujmowanym i wycenianym zgodnie z zasadami ustawy o działalności ubezpieczeniowej i rozporządzenia delegowanego, a wartościami przypisanym pozycjom bilansu wg wyceny dla celów podatkowych, przy uwzględnieniu stawek podatku dochodowego od osób prawnych, które - zgodnie z oczekiwaniami - będą obowiązywały w momencie realizacji rezerwy, zgodnie z przepisami polskiego prawa podatkowego, wydanymi do końca okresu sprawozdawczego. W bilansie ekonomicznym prezentacja rezerw i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego następuje po skompensowaniu (w ujęciu netto).
Instrumenty pochodne	Wycenia się zgodnie z opisem wyceny instrumentów pochodnych w części D.1. Ujemna wycena prezentowana jest jako zobowiązanie.
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4.
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4. W zobowiązaniach z tytułu ubezpieczeń i z tytułu reasekuracji czynnej wykazuje się jedynie te

Zobowiązania	Opis podstaw, metod i głównych założeń stosowanych przy wycenie do celów wypłacalności
pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej, niewykazane w innych pozycjach)	zobowiązania, których termin wymagalności już minął. Bieżące i przyszłe zobowiązania są uwzględniane przy wyznaczaniu najlepszego oszacowania jako przepływy pieniężne – wypływy. W pozycji Pozostałe zobowiązania ujmuje się: zarachowane koszty wynagrodzeń i nagrody dla pracowników, przedpłaty dla kontrahentów, pozostałe rozliczenia międzyokresowe bierne
Zobowiązania podporządkowane	Wartość godziwą ustala się alternatywną metodą wyceny opisaną w części D.4

Poniższa tabela przedstawia ilościowe wyjaśnienie różnic pomiędzy danymi dotyczącymi pozostałych zobowiązań wyliczonych zgodnie z zasadami stosowanymi przez PZU przy wycenie dla celów wypłacalności a danymi wyliczonymi zgodnie z zasadami stosowanymi do wyceny na potrzeby sprawozdań finansowych (wg PSR). W kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” zaprezentowano wartości ze sprawozdania finansowego Spółki za rok zakończony 31 grudnia 2018 roku zgodnie z ich treścią ekonomiczną, ale bez dokonywania korekt, które byłyby konieczne w celu dostosowania tych liczb do formatu i sposobu prezentacji wymaganego w systemie WII. Suma aktywów w kolumnie „Wartość ze sprawozdania finansowego” odpowiada sumie ze sprawozdania finansowego Spółki po uwzględnieniu zmiany prezentacji udziału reasekuratorów w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych i udziału reasekuratorów w oszacowanych regresach i odzyskach.

Zobowiązania (dane w tys. zł) na 31.12.2018 roku	Wartość ze sprawozdania finansowego na 31.12.2018 roku	Korekta aktywowa-nych kosztów akwizycji	Wycena lokat	Wycena rezerw	Podatek odroczoney	Korekta środków ZFŚS	Korekta Funduszu Prewencyjne-go	Wycena pozostałych zobowiązań	Wartość wg Wypłacal-ność II na 31.12.2018 roku
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	16 554 795	-	-	(6154 796)	-	-	-	-	10 399 999
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	16 231 631	-	-	(5 918 858)	-	-	-	-	10 312 773
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	9 779 206	-	-	-	-	9 779 206
Margines ryzyka	-	-	-	533 567	-	-	-	-	533 567
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	323 164	-	-	(235 938)	-	-	-	-	87 226
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	86 350	-	-	-	-	86 350
Margines ryzyka	-	-	-	876	-	-	-	-	876
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	5 020 856	-	-	(261 218)	-	-	-	-	4 759 638
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	5 020 856	-	-	(261 218)	-	-	-	-	4 759 638
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie	-	-	-	4 467 230	-	-	-	-	4 467 230
Margines ryzyka	-	-	-	292 408	-	-	-	-	292 408

Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	760 352	-	-	(760 352)	-	-	-	-	-
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	114 084	-	-	(7 822)	-	-	-	-	106 262
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	10 310	-	-	-	-	-	-	-	10 310
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	319 333	-	-	-	849 324	-	-	-	1 168 657
Instrumenty pochodne	79 984	-	-	-	-	-	-	-	79 984
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	125 349	-	-	-	-	-	-	-	125 349
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	3 677 344	-	22 278	-	-	-	-	-	3 699 622
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	191 778	-	-	(90 497)	-	-	-	-	101 281
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biernej	222 335	-	-	(219 970)	-	-	-	-	2 365
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	431 371	-	-	-	-	(80 990)	(27 450)	-	322 931
Zobowiązania podporządkowane (włączone do podstawowych środków własnych)	2 278 509	-	32 039	-	-	-	-	-	2 310 548
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	1 193 200	(46 626)	-	(659 892)	-	-	-	(2 124)	484 558
Zobowiązania ogółem	30 979 600	(46 626)	54 317	(8 154 547)	849 324	(80 990)	(27 450)	(2 124)	23 571 504

D.3.1. Jakościowy opis istotnych różnic pomiędzy wyceną dla celów wypłacalności a wyceną wg PSR

D.3.1.1. Wycena zobowiązań

Zobowiązania finansowe i zobowiązania podporządkowane: różnica pomiędzy wartością wg PSR a wyceną dla celów wypłacalności wynika z różnej metody wyceny zobowiązań finansowych i podporządkowanych wycenianych wg PSR w skorygowanej cenie nabycia, które dla celów bilansu ekonomicznego wyceniane są w wartości godziwej lecz bez korygowania własnego spreadu kredytowego z dnia powstania zobowiązania.

D.3.2. Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego

PZU dokonuje kompensaty aktywów i zobowiązań z tytułu podatku odroczonego w bilansie ekonomicznym, a tym samym na potrzeby kalkulacji wysokości środków własnych. Poniższa tabela prezentuje źródła powstawania po kompensacie ujemnych i dodatnich różnic przejściowych na dzień 31 grudnia 2018 roku.

Nie istnieją ujemne różnice przejściowe, dla których Spółka nie ujęłaby aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego i których termin rozliczenia ulegałby wygaśnięciu.

Przeważająca część różnic przejściowych wynika z przeszacowania aktywów finansowych i rezerw techniczno-ubezpieczeniowych średnio- i długoterminowych.

Źródła powstawania rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	Kwota rezerwy z tytułu podatku odroczonego (tys. zł)
Instrumenty finansowe	342 838
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	(20 550)
Wycena nieruchomości	3 205
Inne rezerwy i rozliczenia międzyokresowe bierne	(164 204)
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	997 956
Pozostałe różnice	9 412
Rezerwa na odroczonego podatek dochodowy, razem	1 168 657

D.3.3. Charakter obowiązków, oczekiwany harmonogram odpływu korzyści ekonomicznych, niepewność i sposób uwzględnienia ryzyka odchylenia w wycenie

Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych

7 lipca 2014 roku oraz 16 października 2015 roku PZU zaciągnął pożyczki od PZU Finance AB (publ) z siedzibą w Sztokholmie o wartości nominalnej odpowiednio 500 000 tys. euro oraz 350 000 tys. euro. Stopa odsetkowa pożyczek ma charakter stały, odsetki są płatne w terminach umownych raz w roku, przypadających w ostatnim tygodniu czerwca. Datę spłaty pożyczek określono na 28 czerwca 2019 roku.

Wartość bilansowa pożyczki od PZU Finance AB (publ) na 31 grudnia 2018 roku wynosiła 3 677 344 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku: 3 558 260 tys. zł) natomiast jej wartość godziwa 3 699 622 tys. zł (na 31 grudnia 2017 roku: 3 621 182 tys. zł).

Zobowiązania podporządkowane

30 czerwca 2017 roku PZU wyemitował obligacje podporządkowane o łącznej wartości nominalnej 2 250 000 tys. zł. Datą wykupu obligacji jest 29 lipca 2027 roku z możliwością wcześniejszego wykupu do 29 lipca 2022 roku.

Wyemitowane obligacje mają następujące parametry:

Parametr	Wartość
Łączna wartość nominalna obligacji	2 250 000 tys. zł
Wartość nominalna i cena emisyjna jednej obligacji	100 000 zł
Data wykupu obligacji	29 lipca 2027 roku
Oprocentowanie	WIBOR 6M + 1,80% marży
Dni płatności odsetek	29 stycznia i 29 lipca każdego roku, począwszy od 29 stycznia 2018 roku, a skończywszy na 29 lipca 2027 roku
Możliwość wcześniejszego wykupu obligacji	29 lipca 2022 roku
Zabezpieczenie	Brak

Obligacje nie mają formy dokumentu, są zarejestrowane w depozycie papierów wartościowych prowadzonym przez Krajowy Depozyt Papierów Wartościowych SA i notowane w alternatywnych systemach obrotu prowadzonych przez BondSpot SA oraz GPW. Wartość bilansowa obligacji podporządkowanych na 31 grudnia 2018 roku wyniosła 2 278 509 tys. zł natomiast ich wartość godziwa 2 310 547 tys. zł.

Miara ryzyka uwzględniona jest w modelu do wyceny do wartości godziwej. Dla powyższych pozycji obliczana jest wartość BPV (basis point value), która jest miarą wrażliwości na zmianę stóp procentowych. Wartość BPV określa o ile zmieni się wartość aktywa/zobowiązania pod wpływem zmiany stopy procentowej o 1 punkt bazowy.

D.3.4. Zmiany w stosowanych podstawach uznawania i wyceny lub w szacunkach w okresie sprawozdawczym

W 2018 roku nie dokonywano zmian w zasadach uznawania, wyceny ani w szacunkach w zakresie wyceny zobowiązań innych niż rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe.

D.4. Alternatywne metody wyceny

Aktywa i zobowiązania, do których mają zastosowanie alternatywne metody wyceny wraz uzasadnieniem zastosowania tych metod przedstawia poniższa tabela.

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
Nieruchomości	Z uwagi na brak aktywnego rynku, nieruchomości podlegają wycenie przez licencjonowanych rzeczoznawców majątkowych zgodnie z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa oraz obowiązującymi standardami zawodowymi, najczęściej metodami porównawczą lub dochodową. Licencjonowani rzeczoznawcy majątkowi zobowiązani są do skompletowania dokumentacji niezbędnej do wykonania wyceny. Akceptacja każdej wykonanej wycen jest dodatkowo poddana ocenie zgodności ze zleceniem przez pracowników Biura Nieruchomości w celu eliminacji potencjalnych omyłek pisarskich i błędów rachunkowych a powstające ewentualne wątpliwości wyjaśniane są na bieżąco z wykonawcą operatu lub opinii.
Dłużne papiery wartościowe, pożyczki	Wartość godziwą dłużnych papierów wartościowych, dla których nie istnieje aktywny rynek wyznacza się na podstawie wycen publikowanych przez autoryzowany serwis informacyjny, a w przypadku ich braku metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. W przypadku pożyczek wartość godziwą wyznacza się w oparciu o metodę zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Współczynniki dyskontowe określa się w oparciu o krzywą rentowności papierów rządowych przesuniętą o spread kredytowy. Jest on wyliczany na dzień kalibracji będący dniem najnowszej emisji lub dniem transakcji rynkowej lub każdym dniem okresu uśredniania spreadów wyliczonych z ostatnich rynkowych. Taki spread powoduje równoległe przesunięcie krzywej rentowności papierów rządowych o stałą wartość na całej jej długości lub jako różnica pomiędzy rentownościami notowanych dłużnych papierów wartościowych emitentów o podobnym ratingu i działających w podobnych branżach a rentownością obligacji rządowych (w przypadku papierów denominowanych w euro są to obligacje rządu Niemiec) przemnożona przez współczynnik ustalany na dzień kalibracji, uwzględniający w krzywej dyskontowej ryzyko specyficzne danego emitenta.
Instrumenty pochodne	Wartość godziwa instrumentów pochodnych nienotowanych na aktywnym rynku, w tym kontraktów terminowych (ang. <i>forward</i>) oraz kontraktów zamiany oprocentowania typu IRS (ang. <i>interest rate</i>)

Aktywa i zobowiązania wyceniane metodą alternatywną	Opis alternatywnej metody wyceny wraz z uzasadnieniem stosowania
	<p><i>swap</i>) określana jest metodą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Do dyskontowania przepływów pieniężnych używane są stopy procentowe z krzywych dochodowości przypisanych do danego typu instrumentu finansowego i waluty, konstruowanych na podstawie dostępnych danych rynkowych.</p> <p>Wycena opcji do wartości godziwej wyznaczana jest jako zdyskontowana na dzień wyceny wartość oczekiwana funkcji wypłaty opcji. Wartość oczekiwana funkcji wypłaty wyznaczana jest w drodze modelowania metodą Monte Carlo.</p>
Depozyty	<p>Ze względu na brak aktywnego rynku, wartość godziwą depozytów wyznaczana jest jako wartość zdyskontowanych przepływów pieniężnych, wynikających z warunków zawartych umów depozytowych. Do dyskontowania stosowana jest krzywa bazowa skorygowana o spread kredytowy kwantyfikujący ryzyko kredytowe banków kontrahentów, z którymi w danym okresie zostały zawarte długoterminowe umowy depozytowe. Dla każdej waluty depozytów stosowana jest odpowiednia krzywa dyskontowa. Przy ustalonej walucie depozytu stosuje się krzywe dyskontowe specyficzne dla danego banku kontrahenta, w którym ten depozyt został złożony.</p>
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku Spółka wycenia jednostki uczestnictwa i certyfikaty inwestycyjne wg cen publikowanych przez towarzystwa funduszy inwestycyjnych ustalonych w oparciu wartość aktywów netto funduszy wycenionych zgodnie z zasadami rachunkowości dla funduszy. Na dzień sporządzenia sprawozdania SFCR ceny publikowane przez towarzystwa funduszy są weryfikowane do zaudytowanych sprawozdań finansowych funduszy. Wycena jednostek uczestnictwa funduszy będących jednostkami zależnymi podlega korekcie w przypadku, kiedy aktywa funduszu nie są wyceniane w sprawozdaniu funduszu wg wartości godziwej, a różnica pomiędzy wartością godziwą a wartością wyceny w sprawozdaniu funduszu jest istotna.</p>
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej) oraz kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z ubezpieczeń	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU wycenia należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe należności metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych należności opiera się na historycznej analizie spłacalności należności, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową, ogłaszaną przez EIOPA. Z uwagi na zwiększoną ściągalskość należności w pierwszych miesiącach windykacji efekt dyskonta jest nieistotny dla ustalenia wartości godziwej.</p>
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników oraz pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe) wyceniane metodami aktuarialnymi	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku, wartość godziwą pozostałych rezerw ustala się w kwocie oczekiwanej wartości bieżącej przewidywanych przepływów pieniężnych zgodnie z MSR 37 „Rezerwy, zobowiązania warunkowe i aktywa warunkowe”.</p> <p>Wartość rezerwy na niewykorzystane urlopy uznaje się zgodnie z MSR 19 na bazie memoriałowej. Koszty odpraw emerytalnych i świadczeń pośmiertnych oszacowane metodami aktuarialnymi rozpoznaje się memoriałowo zgodnie z MSR 19 przy zastosowaniu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.</p> <p>Rezerwy na odprawy emerytalne i świadczenia pośmiertne szacowane są metodami aktuarialnymi z zastosowaniem odpowiednich technik i założeń aktuarialnych (stopy dyskontowe, wskaźnik śmiertelności, przewidywana stopa wzrostu wynagrodzeń, wskaźniki rotacji pracowników i inwalidztwa).</p>
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych, zobowiązania podporządkowane	<p>Wartość godziwą zobowiązań finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek, zobowiązań podporządkowanych oraz pożyczek, stanowiących zobowiązania Grupy Kapitałowej PZU wyznacza się metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena takich zobowiązań opiera się o spread kredytowy w stosunku do krzywej wolnej od ryzyka wyliczony tak, by cena instrumentu na datę emisji wynikająca z modelu była równa cenie emisyjnej. Zgodnie z zasadami wyceny zobowiązań w systemie WII tak wyliczony własny spread kredytowy nie podlega późniejszym zmianom.</p>
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych, Pozostałe zobowiązania	<p>Z uwagi na brak aktywnego rynku PZU wycenia zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych oraz pozostałe zobowiązania metodą zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Wycena tych zobowiązań opiera się na historycznej analizie realizacji zobowiązań, a prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane aktualną rynkową stopą dyskontową. Z uwagi na krótki oczekiwany termin zapłaty wartość nominalna stanowi racjonalne przybliżenie wartości godziwej.</p>

D.4.1. Założenia i oceny na temat istotnych źródeł niepewności oszacowania wartości godziwej

Niepewność w wycenie instrumentów finansowych mierzona jest następującymi współczynnikami:

- BPV (basis point value), współczynnik ten mówi o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie krzywej dyskontowej i projekcyjnej o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;

- wrażliwość na zmianę spreadu kredytowego, współczynnik ten mówi o ile zmieni się wartość instrumentu przy zmianie spreadu kredytowego o 1 pb dla obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych;
- delta, współczynnik ten mówi o ile procent zmieni się wartość opcji pod wpływem zmiany ceny aktywa bazowego o 1%.

PZU regularnie porównuje adekwatność wyceny, poprzez kalibrowanie spreadu (o ile to możliwe) stosowanego do wyceny do dostępnych cen rynkowych oraz porównywanie wyceny modelowej z wyceną w oparciu o skorygowaną cenę nabycia w przypadku obligacji, pożyczek, depozytów i strukturyzowanych papierów wartościowych.

Niepewność w wycenie aktywów i zobowiązań innych niż rezerwy techniczno - ubezpieczeniowe, za wyjątkiem instrumentów finansowych, oceniana jest głównie poprzez:

- zmienność cen;
- normy zużycia technicznego;
- zmienność przepływów finansowych;
- zmienność otoczenia gospodarczego;
- zmienność rynkowych stóp procentowych.

Spółka regularnie weryfikuje adekwatność wycen, w szczególności poprzez porównanie z innymi modelami lub historycznymi wynikami realizowanymi na rzeczywistych transakcjach.

D.5. Wszelkie inne informacje

Spółka nie posiada istotnych wartości niematerialnych ani istotnych umów leasingu.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych na 31 grudnia 2018 roku nie stanowiły istotnej klasy zobowiązań i z tego powodu nie zostały opisane szczegółowo.

E. Zarządzanie kapitałem

E.1. Środki własne

E.1.1. Zarządzanie środkami własnymi

PZU, jako podmiot dominujący Grupy PZU, dąży do efektywnego zarządzania kapitałem i maksymalizacji stopy zwrotu z kapitału dla akcjonariuszy podmiotu dominującego, w szczególności przy zachowaniu poziomu bezpieczeństwa i utrzymaniu zasobów kapitałowych na cele strategicznego rozwoju poprzez akwizycje.

Polityka zarządzania kapitałem opiera się na następujących zasadach:

- zarządzanie kapitałem (w tym kapitałem nadwyżkowym) Grupy PZU na poziomie PZU jako podmiotu dominującego;
- utrzymanie docelowych współczynników wypłacalności na poziomie 200% dla Grupy PZU, PZU oraz PZU Życie;
- utrzymanie wskaźnika dźwigni finansowej Grupy PZU na poziomie nie wyższym niż 0,35;
- zapewnienie środków na rozwój i akwizycje w najbliższych latach;
- brak emisji akcji przez PZU w okresie obowiązywania Polityki.

Wysokość dywidendy proponowanej przez Zarząd PZU, wypłacanej przez Spółkę za dany rok obrotowy, ustalana jest w oparciu o skonsolidowany wynik finansowy Grupy PZU przypisany jednostce dominującej, przy czym:

- nie więcej niż 20% powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) na cele związane z rozwojem organicznym i innowacjami oraz realizacją inicjatyw wzrostowych;
- nie mniej niż 50% podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy;
- pozostała część zostanie wypłacona w ramach rocznej dywidendy lub powiększy zyski zatrzymane (kapitał zapasowy) w przypadku realizacji w danym roku istotnych nakładów związanych z realizacją założeń Strategii Grupy PZU, w tym w szczególności w ramach transakcji fuzji i przejęć;
- zgodnie z planami Zarządu oraz własną oceną ryzyka i wypłacalności środki własne PZU oraz Grupy PZU po deklaracji lub wypłacie dywidendy, pozostają na poziomie, który zapewnia spełnienie warunków określonych w polityce;
- przy określeniu dywidendy uwzględniane są rekomendacje KNF w zakresie dywidendy.

W celu monitorowania i utrzymywania kapitału na poziomie adekwatnym do podejmowanego ryzyka oraz spełnienia w sposób ciągły wymogów kapitałowych, wprowadzony został system limitów kapitałowych. Zawiera on system wczesnego ostrzegania w postaci progów, przy których należy podjąć działania naprawcze, zapobiegające przekroczeniu ostatecznego limitu.

System wczesnego ostrzegania wynika z przyjętego apetytu na ryzyko. Działania zarządcze uzależnione są od aktualnego oraz przewidywanego poziomu wskaźnika pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności dla PZU:

- Strefa zielona (powyżej 160%);
- Strefa żółta (od 120% do 160%);
- Strefa czerwona (poniżej 120%);
- Limit ostateczny (poniżej 100%).

Działania zarządcze mające na celu podwyższenie poziomu środków własnych, to w szczególności:

- zwiększenie zobowiązań podporządkowanych;
- zaniechanie lub czasowe wstrzymanie wykupu instrumentów zakwalifikowanych do środków własnych, jeżeli warunki emisji lub umowa przewidują taką możliwość;
- zatrzymanie części lub całości zysku poprzez zmniejszenie kwot wypłacanych dywidend;
- dopłaty w ramach uzupełniających środków własnych;

- podwyższenie kapitału.

Działania zarządcze w zakresie profilu ryzyka obejmują, w szczególności:

- unikanie ryzyka – nieangażowanie się lub zaprzestanie angażowania się w działania, które powodują wzrost ekspozycji na ryzyko;
- transfer ryzyka – przeniesienie części ekspozycji na ryzyko na stronę trzecią;
- ograniczanie ryzyka – ograniczenie prawdopodobieństwa zmaterializowania się ryzyka lub ograniczenie jego wpływu;
- akceptację poziomu ryzyka – akceptację zatrzymania ryzyka, gdy inne działania zarządcze nie są dostępne lub koszt ich wdrożenia jest zbyt wysoki w stosunku do uzyskanych korzyści;
- wdrożenie narzędzi wspierających inne działania zarządcze, w szczególności: limitów, programów reasekuracyjnych, regularnego przeglądu polityki przyjmowania ryzyka do ubezpieczenia (underwritingu).

Skala podjętych działań naprawczych zależy od aktualnej oraz przewidywanej pozycji kapitałowej, a także momentu dokonania oceny adekwatności kapitałowej. Jeżeli analiza przeprowadzana jest na etapie planowania, wprowadzane działania naprawcze mogą mieć łagodniejszy charakter (np. dokonanie zmian w biznesplanie), niż gdy jest ona przeprowadzana na etapie monitorowania – wówczas może być konieczne podjęcie działań niezwłocznych. Na dobór działań naprawczych mają również wpływ inne czynniki, takie jak: kwestie związane z ryzykiem reputacji, możliwość zastosowania w praktyce danego działania naprawczego, czas niezbędny do wdrożenia danego działania naprawczego, jakość środków własnych w przypadku podwyższenia poziomu kapitału na pokrycie ryzyka, wpływ na prowadzoną przez Grupę PZU działalność (np. rentowność, udział w rynku).

Decyzje odnośnie zastosowania opisanych powyżej metod podejmuje Zarząd Spółki.

Rada Nadzorcza i Zarząd Spółki otrzymują raporty dotyczące bieżącego poziomu adekwatności kapitałowej PZU oraz Grupy PZU (co najmniej raz na kwartał oraz na bieżąco w przypadku przekroczenia ustalonych progów kapitałowych). Planowanie kapitałowe odbywa się w ramach procesu własnej oceny ryzyka i wypłacalności, która przeprowadzana jest co najmniej raz w roku. Stanowi ono integralną część strategii działalności i jest uwzględniane przy podejmowaniu strategicznych decyzji. Okres planowania pozycji kapitałowej obejmuje horyzont czasowy aktualnej Strategii Grupy PZU, nie krótszy niż 3 lata.

W 2018 roku nie zostały przeprowadzone istotne zmiany dotyczące zarządzania środkami własnymi.

E.1.2. Struktura, wartość i jakość środków własnych

Na 31 grudnia 2018 roku PZU posiadał 24 130 294 tys. zł dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności oraz 22 321 540 tys. zł dopuszczonych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego. Środki własne spełniały warunki art. 245 ust. 2 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przy uwzględnieniu czynników określonych w art. 245 ust. 3 tejże ustawy i w związku z powyższym należały do kategorii 1 nieograniczonej oraz kategorii 2 i składały się z następujących pozycji:

- rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych w wysokości 21 195 255 tys. zł;
- zobowiązania podporządkowane w wysokości 2 310 548 tys. zł;
- pozostałe pozycje podstawowych środków własnych w wysokości 624 491 tys. zł.

Informacje dotyczące środków własnych zawiera formularz QRT S.23.01.01 stanowiący załącznik nr 9 do sprawozdania, jego podsumowanie łącznie z porównaniem z danymi na dzień 31 grudnia 2017 roku przedstawiono poniżej:

Kategoria	Wartość wg systemu WII na 31.12.2018 w tys. zł	Wartość wg systemu WII na 31.12.2017 w tys. zł	zmiana	zmiana %
Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności	24 130 294	25 359 898	(1 229 604)	(5)

Kategoria	Wartość wg systemu WII na 31.12.2018 w tys. zł	Wartość wg systemu WII na 31.12.2017 w tys. zł	zmiana	zmiana %
Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego	22 321 540	23 459 297	(1 137 757)	(5)
Rezerwa uzgodnieniowa przed odliczeniem udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych	21 195 255	22 417 943	(1 222 688)	(5)
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	624 491	624 491	0	0

W pozycji „Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności” znajdują się podstawowe środki własne razem (po odliczeniach) w kategorii 1 - 21 819 747 tys. zł oraz kategorii 2 - 2 310 548 tys. zł. W pozycji „Dostępne i dopuszczone środki własne na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego” znajdują się podstawowe środki własne w kategorii 1 - 21 819 747 tys. zł, oraz w kategorii 2 – 501 793 tys. zł. Do kategorii 2 zostały przyporządkowane zobowiązania podporządkowane z tytułu wyemitowanych obligacji własnych.

Spadek wartości dostępnych i dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu był efektem netto m.in.:

- 1) spadku wartości rynkowej posiadanych akcji w jednostkach podporządkowanych:
 - o Alior Banku - na dzień 31 grudnia 2017 roku wartość godziwa akcji Alior Banku wynosiła 3 307 781 tys. zł (41 607 314 akcji w cenie 79,5 zł) natomiast na 31 grudnia 2018 roku cena akcji spadła do 53,15 zł, co spowodowało spadek wyceny o 1 096 353 tys. zł;
 - o Pekao - na 31 grudnia 2017 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku ich wartość godziwa wynosiła odpowiednio 6 797 974 tys. zł oraz 5 721 847 tys. zł, co stanowiło 52 494 007 akcji w cenie odpowiednio 129,5 zł 109 zł za akcję). Spadek wyceny w 2018 roku wyniósł zatem 1 076 127 tys. zł;
- 2) dodatniej kontrybucji do środków własnych wg systemu WII wyceny rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (patrz wykres w cz. E.1.3). Na 31 grudnia 2017 roku kontrybucja ta wyniosła 4 537 329 tys. zł wobec kwoty 5 252 400 tys. z na 31 grudnia 2018 roku, co spowodowało wzrost środków własnych wg systemu WII o 715 071 tys. zł.

Na dzień 31 grudnia 2018 roku Spółka pomniejszyła wartość dostępnych środków własnych o wartość dystrybucji wyniku netto poza kapitały statutowe.

Podstawowe kategorie środków własnych i pokrycia kapitałowych wymogów wypłacalności przedstawia poniższa tabela:

Kategoria	Dane na 31 grudnia 2018 roku (w tys. zł, %)
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	24 130 294
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie minimalnego wymogu kapitałowego (MCR)	22 321 540
Kapitałowy wymóg wypłacalności (SCR)	10 035 861
Minimalny wymóg kapitałowy (MCR)	2 508 965
Współczynnik pokrycia kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR) dopuszczonymi środkami własnymi	240%
Współczynnik pokrycia minimalnego wymogu kapitałowego (MCR) dopuszczonymi środkami własnymi	890%

E.1.2.1. Rezerwa uzgodnieniowa

Struktura istotnych pozycji dotyczących rezerwy uzgodnieniowej zaprezentowano w poniższej tabeli.

Rezerwa uzgodnieniowa (w tys. zł)	31 grudnia 2018
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami, w tym:	24 434 598
Kapitał własny PSR	13 924 661
Wycena WII	10 509 937
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia, w tym:	2 602 779
Przewidywana dywidenda oraz odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych	2 425 187
Przewidywany podatek od aktywów (podatek od niektórych instytucji finansowych) za kolejne 12 mies.	177 592

Rezerwa uzgodnieniowa (w tys. zł)	31 grudnia 2018
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	624 491
Kapitał zakładowy	86 352
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	538 139
Akcje własne (wykazane jako aktywa w bilansie)	12 073
Rezerwa uzgodnieniowa, razem	21 195 255

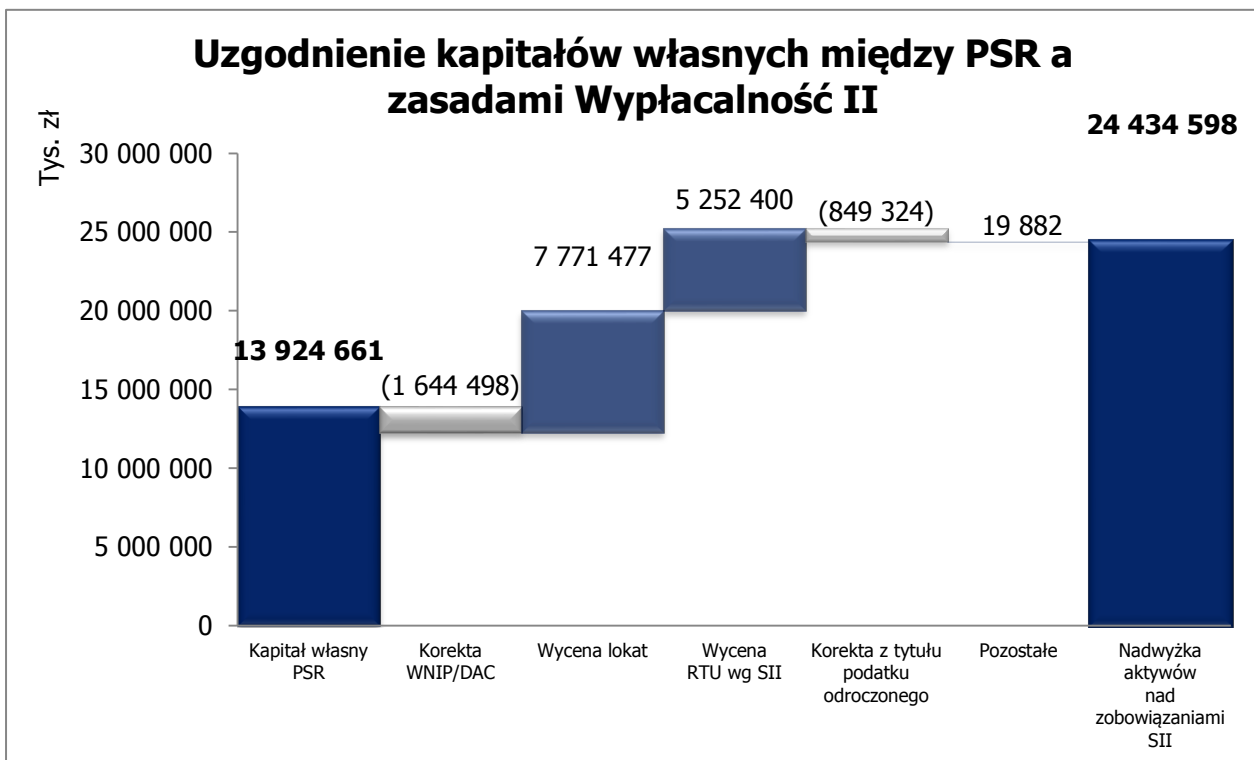
Pozycja „Przewidywana dywidenda oraz odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych” zawiera sumę kwot dywidendy oraz odpisu z zysku na ZFŚS w kwotach odpowiednio 2 417 864 tys. zł i 7 323 tys. zł, zadeklarowane uchwałami Zarządu PZU oraz Rady Nadzorczej PZU w sprawie przyjęcia wniosku w sprawie podziału zysku netto PZU za 2018 rok podjętymi 16 kwietnia 2019 roku.

Zgodnie z polityką dywidendową PZU, nie mniej niż 50% skonsolidowanego zysku netto Grupy PZU przypisywanego akcjonariuszom PZU podlega wypłacie w ramach rocznej dywidendy, nie więcej niż 20% może zostać zatrzymane z przeznaczeniem na wzrost organiczny, a pozostałe 30% może zostać wypłacone w ramach rocznej dywidendy lub powiększyć zyski zatrzymane. Dodatkowo uwzględnia się rekomendacje KNF dla zakładów ubezpieczeń w zakresie możliwości wypłaty zysku.

Zaproponowana przez Zarząd PZU i pozytywnie oceniona przez Radę Nadzorczą PZU kwota dywidendy z zysku netto PZU za 2018 rok stanowi 75,2% skonsolidowanego zysku netto Grupy PZU przypisywanego akcjonariuszom PZU.

Ostateczna decyzja o podziale zysku netto PZU za 2018 rok może być podjęta wyłącznie przez Walne Zgromadzenie, które odbędzie się po dacie publikacji niniejszego sprawozdania.

E.1.3. Różnice pomiędzy kapitałem własnym wykazanym w sprawozdaniu finansowym PZU a nadwyżką aktywów nad zobowiązaniami obliczoną do celów wypłacalności

Tytuły poszczególnych różnic zaprezentowanych na wykresie powyżej wynikają z odmiennych zasad wyceny aktywów i zobowiązań na potrzeby zasad wypłacalności a według PSR – szczegółowa prezentacja różnic jest zaprezentowana w części D. niniejszego sprawozdania. Korekta WNIP/DAC dotyczy wartości niematerialnych i aktywowanych kosztów akwizycji, które w systemie WII wykazywane są w wartości 0.

E.2. Kapitałowy wymóg wypłacalności i minimalny wymóg kapitałowy

Kwoty kapitałowego wymogu wypłacalności i minimalnego wymogu kapitałowego PZU na koniec okresu sprawozdawczego wraz z kwotą kapitałowego wymogu wypłacalności w podziale na moduły ryzyka przedstawia Formularz QRT S.25.01.21 stanowiący załącznik nr 10 do sprawozdania. Dane ilościowe dotyczące minimalnego wymogu kapitałowego prezentuje również formularz QRT S.28.01.01 stanowiący załącznik nr 11 do sprawozdania.

PZU stosuje formułę standardową w celu obliczenia SCR. Obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności dokonuje się zgodnie z obowiązującymi przepisami systemu WII przy założeniu, że działalność Spółki będzie kontynuowana. Obliczenie to obejmuje prowadzoną działalność oraz nową działalność, której spodziewane rozpoczęcie nastąpi w ciągu kolejnych 12 miesięcy.

Poniższa tabela przedstawia wartość MCR oraz SCR na 31 grudnia 2018 roku oraz analogicznego okresu roku poprzedniego.

Nazwa wskaźnika	Wartość (tys. zł)		Zmiana 2018/2017	
	2018	2017	(tys. zł)	%
MCR	2 508 965	2 261 985	246 980	11%
SCR	10 035 861	9 047 942	987 919	11%

Wzrost wartości SCR w 2018 roku wynika głównie ze wzrostu jego składowych dla ryzyka rynkowego, natomiast nie odnotowano istotnych zmian w samym sposobie kalkulacji wymogów kapitałowych. Wzrost wymogu kapitałowego dla ryzyka rynkowego wynika głównie z obniżenia w IV kwartale 2018 roku przez agencję Fitch Ratings długookresowej oceny kredytowej Pekao z A- do BBB+, co wpłynęło na wzrost wymogu dla ryzyka koncentracji, będącego podmodułem ryzyka rynkowego. W 2018 roku nastąpił także wzrost wartości MCR spowodowany wzrostem SCR.

E.3. Zastosowanie podmodułu ryzyka cen akcji opartego na duracji do obliczenia kapitałowego wymogu wypłacalności

Sekcja nie dotyczy PZU.

E.4. Różnice między formułą standardową a stosowanym modelem wewnętrznym

Sekcja nie dotyczy PZU.

E.5. Niezgodność z minimalnym wymogiem kapitałowym i niezgodność z kapitałowym wymogiem wypłacalności

W ciągu 2018 roku i na dzień 31 grudnia 2018 roku nie stwierdzono niezgodności z kapitałowym wymogiem wypłacalności ani minimalnym wymogiem kapitałowym.

Spis załączników

- 1) Struktura Grupy Kapitałowej PZU
- 2) Uproszczony schemat struktury organizacyjnej
- 3) Formularz S.05.01.02
- 4) Formularz S.05.02.01
- 5) Formularz S.02.01.02
- 6) Formularz S.12.01.02
- 7) Formularz S.17.01.02
- 8) Formularz S.19.01.21
- 9) Formularz S.23.01.01
- 10) Formularz S.25.01.21
- 11) Formularz S.28.01.01

Podpisy osób wchodzących w skład Zarządu PZU:

Imię i nazwisko	Stanowisko / Funkcja	
Paweł Surówka	Prezes Zarządu PZU (podpis)
Tomasz Kulik	Członek Zarządu PZU (podpis)
Roger Hodgkiss	Członek Zarządu PZU (podpis)
Marcin Eckert	Członek Zarządu PZU (podpis)
Maciej Rapkiewicz	Członek Zarządu PZU (podpis)
Małgorzata Sadurska	Członek Zarządu PZU (podpis)

Warszawa, dnia 16 kwietnia 2019 roku

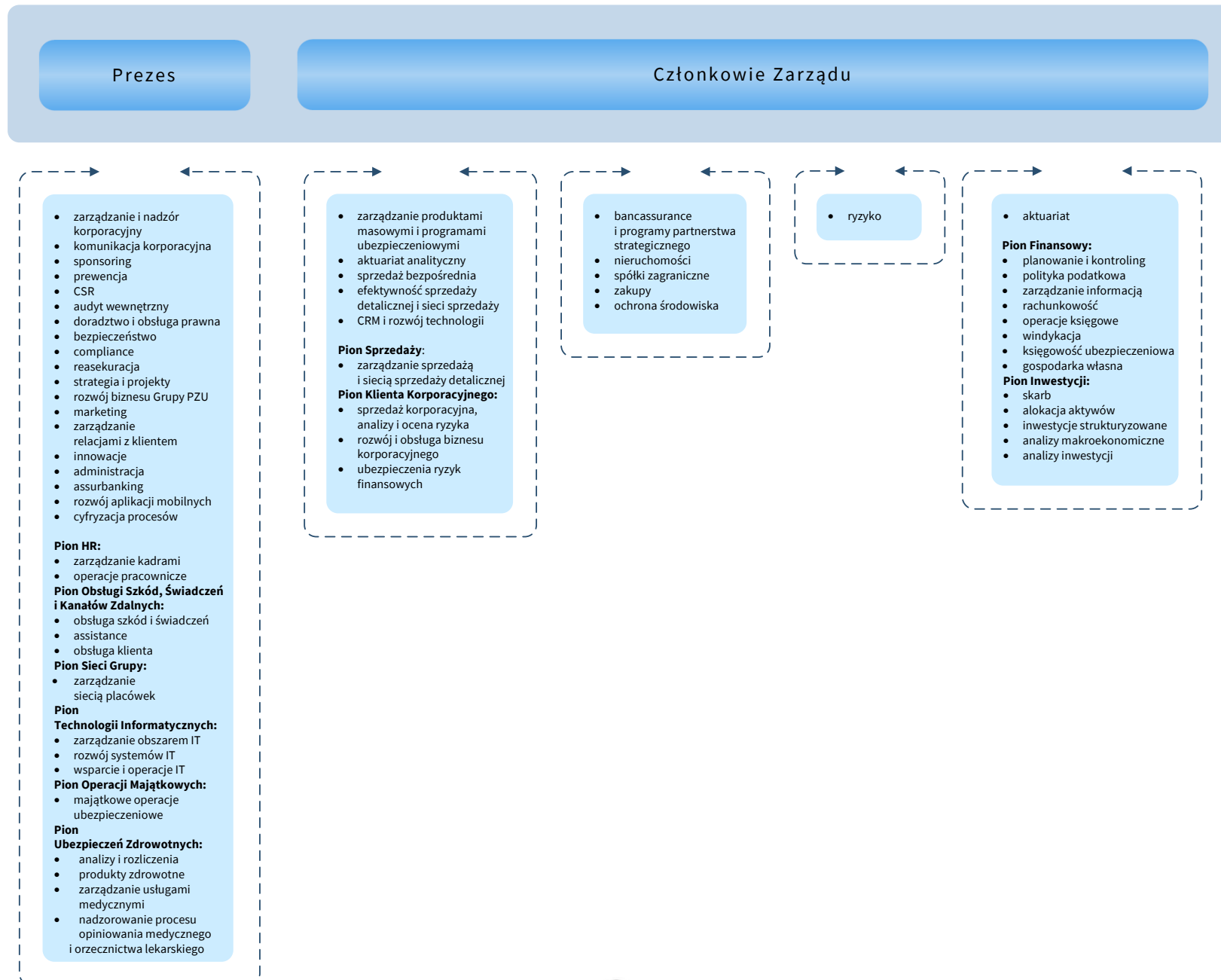

Nazwy spółek:

1. **AAS Balta** – Apdrošināšanas Akciju Sabiedrība Balta;
2. **Artimed** – Artimed Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej sp. z o.o.;
3. **Grupa Kapitałowa Centrum Medyczne Medica** – Centrum Medyczne Medica sp. z o.o. wraz z jednostką zależną Sanatorium Uzdrowiskowe „Krystynka” Sp. z o.o.;
4. **CM św. Łukasza** – Centrum Medyczne św. Łukasza sp. z o.o.;
5. **Elvita** - Przedsiębiorstwo Świadczeń Zdrowotnych i Promocji Zdrowia ELVITA – Jaworzno III sp. z o.o.;
6. **Gamma** – Centrum Medyczne Gamma sp. z o.o.;

7. **Grupa Kapitałowa Alior Banku** – Alior Bank wraz z jednostkami zależnymi: Alior Services sp. z o.o., Centrum Obrotu Wierzytelnościami sp. z o.o. w likwidacji, Alior Leasing sp. z o.o., Meritum Services ICB SA, Alior TFI SA, New Commerce Services sp. z o.o., Absource sp. z o.o., Serwis Ubezpieczeniowy sp. z o.o.;
8. **Grupa Kapitałowa Armatura** – Armatura Kraków SA wraz z jednostkami zależnymi: Aquaform SA, Aquaform Badprodukte GmbH, Aquaform Ukraine TOW, Aquaform Romania SRL, Morehome.pl sp. z o.o. w likwidacji;
9. **Grupa Kapitałowa Pekao** – Pekao wraz z jednostkami zależnymi: Pekao Bank Hipoteczny SA, Centralny Dom Maklerski Pekao SA, Pekao Leasing sp. z o.o., Pekao Investment Banking SA, Pekao Faktoring sp. z o.o., Pekao Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA w likwidacji, Pekao TFI SA, Centrum Kart SA, Pekao Financial Services sp. z o.o., Centrum Bankowości Bezpośredniej sp. z o.o., Pekao Property SA, FPB – Media sp. z o.o., Pekao Fundusz Kapitałowy sp. z o.o. w likwidacji, Pekao Investment Management SA, Dom Inwestycyjny Xelion sp. z o.o.;
10. **Link4** – Link4 Towarzystwo Ubezpieczeń SA;
11. **Mulitmed** - Specjalistyczny Zakład Opieki Zdrowotnej Multimed sp. z o.o.;
12. **Proelmed** – Przedsiębiorstwo Usług Medycznych PROELMED sp. z o.o.;
13. **Prof-med** - Specjalistyczna Przychodnia Przemysłowa Prof-Med sp. z o.o.;
14. **PTE PZU** – Powszechne Towarzystwo Emerytalne PZU SA;
15. **PZU LT GD** - UAB PZU Lietuva Gyvybes Draudimas;
16. **PZU CO** – PZU Centrum Operacji SA;
17. **PZU Ukraine** – PrJSC IC PZU Ukraine;
18. **PZU Ukraine Life** – PrJSC IC PZU Ukraine Life Insurance;
19. **PZU Zdrowie** – PZU Zdrowie SA, w ramach PZU Zdrowie funkcjonuje 6 oddziałów: CM Nasze Zdrowie, CM Medicus, CM Cordis, CM Warszawa, CM Kraków i CM Poznań

Organizacja Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Spółki Akcyjnej

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018															
S.05.01.02 Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg linii biznesowych (w tys. zł)		Linie biznesowe dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych związanych z ubezpieczeniami innymi niż ubezpieczenia na życie (bezpśrednia działalność ubezpieczeniowa i przyjęta reasekuracja proporcjonalna)										Linie biznesowe dla przyjętej reasekuracji nieproporcjonalnej					Ogółem
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Zdrowie	Oflara (wypadku)	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Nieruchomości	Ogółem	
C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0200	
Składki przypisane																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	-	405 109	-	4 671 734	3 239 692	49 395	2 189 137	682 821	72 269	9 822	386 232	91 390			11 797 601	
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	-	10 851	-	693 977	14 504	9 980	328 568	64 357	5 381		454	(2 764)			1 125 308	
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	-		-								237	28 855	780	50 082	79 954	
Udział zakładu reasekuracji	R0140	-	(13)	-	25 629	11 320	6 129	401 962	29 538	36 648		717	42 746	277	24 567	619 827	
Netto	R0200	-	415 973	-	5 340 082	3 242 876	53 246	2 115 743	717 640	41 002	9 822	385 969	45 880	4 288	224	12 383 036	
Składki zarobione																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	-	387 739	-	4 576 994	3 109 122	44 872	2 149 937	673 738	51 469	9 580	368 275	79 035			11 450 761	
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	-	4 697	-	683 865	19 661	7 099	282 439	53 419	3 278		4 707	47 430			1 106 595	
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	-		-								197	28 226	712	38 574	67 799	
Udział zakładu reasekuracji	R0240	-	808	-	26 415	9 747	5 797	336 733	28 849	42 493	181	66	25 996	31	24 521	539 464	
Netto	R0300	-	391 628	-	5 234 444	3 119 036	46 174	2 095 643	698 308	12 254	9 399	372 916	100 469	166	3 705	1 262	
Odszkodowania i świadczenia																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	-	93 174	-	2 572 472	1 871 996	15 380	722 016	268 402	33 584	1 587	146 545	2 557			5 727 713	
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	-	6 777	-	410 855	13 960	2 343	79 576	24 891	1 992		1 030	32 844			574 268	
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	-		-									65	15 842	104	233 282	
Udział zakładu reasekuracji	R0340	-	22	-	(303)	1 792	1 080	87 959	46 056	16 937		76	23 851	24	145 418	342 138	
Netto	R0400	-	99 929	-	2 983 630	1 884 164	16 643	713 623	247 237	18 639	1 587	147 575	16 195	(111)	(8 019)	80	
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Netto	R0500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Koszty poniesione																	
Pozostałe koszty	R1200	-	159 386	-	1 820 835	878 147	15 563	752 621	295 683	18 640	7 581	129 213	64 832	159	9 449	85	
Koszty ogółem	R1300	-		-												4 156 595	
																23 500	
																4 180 095	

Linie biznesowe dla zobowiązań z tytułu ubezpieczeń na życie / Line of Business for: life insurance obligations								
Ubezpieczenia zdrowotne	Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalone w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	Pozostałe ubezpieczenia na życie	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń na życie	Ogółem
C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0300
Składki przypisane								
Brutto	R1410	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R1420	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1500	-	-	-	-	-	-	-
Składki zarobione								
Brutto	R1510	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R1520	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1600	-	-	-	-	-	-	-
Odszkodowania i świadczenia								
Brutto	R1610	-	-	-	-	429 851	67 918	497 769
Udział zakładu reasekuracji	R1620	-	-	-	-	(631)	-	(631)
Netto	R1700	-	-	-	-	430 482	67 918	498 400
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych								
Brutto	R1710	-	-	-	-	-	-	-
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-	-	-	-	-	-	-
Netto	R1800	-	-	-	-	-	-	-
Koszty poniesione								
Pozostałe koszty	R2500	-	-	-	-	14 053	896	14 949
Koszty ogółem	R2600	-	-	-	-			14 949

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółk 31-12-2018							
S.05.02.01 Składki, odszkodowania i świadczenia oraz koszty wg kraju (w tys. zł)		Kraj siedziby	Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z					Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	
		R0010	POLSKA						
Składki przypisane		C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0110	11 782 392							
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0120	1 034 082							
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0130	14 622							
Udział zakładu reasekuracji	R0140	542 121							
Netto	R0200	-							
Składki zarobione									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0210	11 441 709							
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0220	1 027 963							
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0230	14 492							
Udział zakładu reasekuracji	R0240	473 942							
Netto	R0300	-							
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0310	5 723 558							
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0320	519 445							
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0330	(21 668)							
Udział zakładu reasekuracji	R0340	178 494							
Netto	R0400	-							
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto – Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa	R0410	-							
Brutto – Przyjęta reasekuracja proporcjonalna	R0420	-							
Brutto – Przyjęta reasekuracja nieproporcjonalna	R0430	-							
Udział zakładu reasekuracji	R0440	-							
Netto	R0500	-							
Koszty poniesione	R0550	4 122 544							
Pozostałe koszty	R1200								
Koszty ogółem	R1300								

		Kraj siedziby	Najważniejszych pięć krajów (wg kwoty składek przypisanych brutto) – Zobowiązania związane z					Najważniejszych pięć krajów i kraj siedziby	
		C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C02010	
		R1400	C022	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280
Składki przypisane									
Brutto	R1410	-							
Udział zakładu reasekuracji	R1420	-							
Netto	R1500	-							
Składki zarobione									
Brutto	R1510	-							
Udział zakładu reasekuracji	R1520	-							
Netto	R1600	-							
Odszkodowania i świadczenia									
Brutto	R1610	497 769							
Udział zakładu reasekuracji	R1620	(631)							
Netto	R1700	498 400							
Zmiana stanu pozostałych rezerw techniczno-ubezpieczeniowych									
Brutto	R1710	-							
Udział zakładu reasekuracji	R1720	-							
Netto	R1800	-							
Koszty poniesione	R1900	14 949							
Pozostałe koszty	R2500	0							
Koszty ogółem	R2600	14 949							

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018	
S.02.01.02 Pozycje bilansowe (w tys. zł)		Wartość bilansowa wg Wyplacalność II C0010	
Aktywa			
Wartość firmy	R0010		
Aktywowane koszty akwizycji	R0020		
Wartości niematerialne i prawne	R0030		-
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0040		-
Nadwyżka na funduszu świadczeń emerytalnych	R0050		-
Nieruchomości, maszyny i wyposażenie (Rzeczowe aktywa trwałe) wykorzystywane na użytek własny	R0060	547 778	
Lokaty (inne niż aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i dla ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0070	43 105 447	
Nieruchomości (inne niż do użytku własnego)	R0080	69 837	
Udziały w jednostkach powiązanych, w tym udziały kapitałowe	R0090	22 559 942	
Akcje i udziały	R0100	2 197	
Akcje i udziały – notowane	R0110	2 182	
Akcje i udziały – nienotowane	R0120	15	
Dłużne papiery wartościowe	R0130	12 576 714	
Obligacje państwowe	R0140	12 223 896	
Obligacje korporacyjne	R0150	328 202	
Strukturyzowane papiery wartościowe	R0160	24 616	
Zabezpieczone papiery wartościowe	R0170	-	
Jednostki uczestnictwa oraz certyfikaty inwestycyjne w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	R0180	6 916 464	
Instrumenty pochodne	R0190	73 934	
Depozyty inne niż ekwiwalenty środków pieniężnych	R0200	906 361	
Pozostałe lokaty	R0210	-	
Aktywa dla ubezpieczeń na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0220	-	
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0230	1 840 914	
Pożyczki pod zastaw polis	R0240	-	
Pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie dla osób fizycznych	R0250	-	
Pozostałe pożyczki i pożyczki zabezpieczone hipotecznie	R0260	1 840 914	
Kwoty należne z umów reasekuracji dla zobowiązań wynikających z:	R0270	258 828	
Ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0280	139 169	
Ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0290	141 567	
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0300	(2 398)	
Ubezpieczenia na życie i ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie, z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0310	119 659	
Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie	R0320	-	
Ubezpieczenia na życie z wyłączeniem ubezpieczeń zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0330	119 659	
Ubezpieczenia na życie, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0340	-	
Depozyty u cedentów	R0350	-	
Należności z tytułu ubezpieczeń i od pośredników ubezpieczeniowych	R0360	558 317	
Należności z tytułu reasekuracji biemej	R0370	4 111	
Pozostałe należności (handlowe, inne niż z działalności ubezpieczeniowej)	R0380	249 506	
Akcje własne (posiadane bezpośrednio)	R0390	-	
Kwoty należne, dotyczące pozycji środków własnych lub kapitału założycielskiego, do których opłacenia wezwano, ale które nie zostały jeszcze opłacone.	R0400	-	
Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych	R0410	1 179 955	
Pozostałe aktywa (niewykazane w innych pozycjach)	R0420	261 246	
Aktywa ogółem	R0500	48 006 102	
Zobowiązania			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie	R0510	10 399 999	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia inne niż ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych)	R0520	10 312 773	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0530	-	
Najlepsze oszacowanie	R0540	9 779 206	
Margines ryzyka	R0550	533 567	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie)	R0560	87 226	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0570	-	
Najlepsze oszacowanie	R0580	86 350	
Margines ryzyka	R0590	876	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0600	4 759 638	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia zdrowotne (o charakterze ubezpieczeń na życie)	R0610	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0620	-	
Najlepsze oszacowanie	R0630	-	
Margines ryzyka	R0640	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia na życie (z wyłączeniem zdrowotnych oraz ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczeń z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	R0650	4 759 638	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0660	-	
Najlepsze oszacowanie	R0670	4 467 230	
Margines ryzyka	R0680	292 408	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe i ubezpieczenia z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0690	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie	R0700	-	
Najlepsze oszacowanie	R0710	-	
Margines ryzyka	R0720	-	
Pozostałe rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	R0730	-	
Zobowiązania warunkowe	R0740	-	
Pozostałe rezerwy (inne niż rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe)	R0750	106 262	
Zobowiązania z tytułu świadczeń emerytalnych dla pracowników	R0760	10 310	
Zobowiązania z tytułu depozytów zakładów reasekuracji	R0770	-	
Rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0780	1 168 657	
Instrumenty pochodne	R0790	79 984	
Zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0800	125 349	
Zobowiązania finansowe inne niż zobowiązania wobec instytucji kredytowych	R0810	3 699 622	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń i wobec pośredników ubezpieczeniowych	R0820	101 281	
Zobowiązania z tytułu reasekuracji biemej	R0830	2 365	
Pozostałe zobowiązania (handlowe, inne niż z tytułu działalności ubezpieczeniowej)	R0840	322 931	
Zobowiązania podporządkowane	R0850	2 310 548	
Zobowiązania podporządkowane niewiązane do BOF	R0860	-	
Zobowiązania podporządkowane włączone do BOF	R0870	2 310 548	
Pozostałe zobowiązania (niewykazane w innych pozycjach)	R0880	484 558	
Zobowiązania ogółem	R0900	23 571 504	
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R1000	24 434 598	

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018																
S.12.01.02 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń na życie i ubezpieczeń zdrowotnych o charakterze ubezpieczeń na życie (w tys. zł)		Ubezpieczenia z udziałem w zyskach	Ubezpieczenia, w których świadczenie jest ustalane w				Pozostałe ubezpieczenia na życie			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami ubezpieczeniowymi innymi niż zobowiązania z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Przejęta reasekuracja	Ogółem (Ubezpieczenia na życie inne niż zdrowotne, w tym ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym)	Ubezpieczenia na życie (bezpośrednia działalność)			Renty z umów ubezpieczenia innych niż umowy ubezpieczenia na życie oraz powiązane ze zobowiązaniami z tytułu ubezpieczeń zdrowotnych	Reasekuracja ubezpieczeń zdrowotnych (reasekuracja czynna)	Ogółem (Ubezpieczenia zdrowotne o charakterze ubezpieczeń na życie)
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0150	C0160	C0170	C0180	C0190	C0200	C0210	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie		R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spłatek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczany łącznie – Ogółem		R0020	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszego oszacowania i marginesu ryzyka / Technical provisions calculated as a sum of BE and RM																		
Najlepsze oszacowanie																		
Najlepsze oszacowanie brutto		R0030	-	-	-	-	-	-	4 428 352	38 878	4 467 230	-	-	-	-	-	-	
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spłatek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0080	-	-	-	-	-	-	119 659	-	119 659	-	-	-	-	-	-	
Najlepsze oszacowanie pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spłatek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – ogółem		R0090	-	-	-	-	-	-	4 308 693	38 878	4 347 571	-	-	-	-	-	-	
Margines ryzyka		R0100	-	-	-	-	-	-	284 363	8 045	292 408	-	-	-	-	-	-	
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych / Amount of the transitional on Technical Provisions																		
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie		R0110	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Najlepsze oszacowanie		R0120	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Margines ryzyka		R0130	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem		R0200	-	-	-	-	-	-	4 712 715	46 923	4 759 638	-	-	-	-	-	-	

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna													Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie				
		31-12-2018																	
		S.17.01.02 Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. zł)																	
		Bezpośrednia działalność ubezpieczeniowa oraz reasekuracja czynna													Reasekuracja czynna nieproporcjonalna				Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie
		Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych	Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów	Ubezpieczenia pracownicze	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych	Pozostałe ubezpieczenia pojazdów	Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe	Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych	Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej	Ubezpieczenia kredytów i poręczeń	Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej	Ubezpieczenia świadczenia pomocy	Ubezpieczenia różnych strat finansowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	Ogółem zobowiązania z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	
		C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0120	C0130	C0140	C0150	C0160	C0170	C0180	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie		R0010	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej, po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta, związane z rezerwami techniczno-ubezpieczeniowymi obliczanymi łącznie – Ogółem		R0050	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane jako suma najlepszych oszacowania i marginesu ryzyka																			
Najlepsze oszacowanie																			
Rezerwy składek																			
Brutto		R0060	-	27 180	-	1 394 922	1 119 290	(3 982)	108 517	(16 202)	104 786	1 166	86 980	(34 380)	69	16 005	379	22 308	2 827 036
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0140	-	(2 475)	-	(52 222)	(17 570)	(9 137)	(315 265)	(12 057)	10 603	-	(937)	(39 147)	-	-	-	-	(438 207)
Najlepsze oszacowanie dla rezerwy składek netto		R0150	-	29 654	-	1 447 144	1 136 860	5 155	423 783	(4 145)	94 183	1 166	87 917	4 767	69	16 005	379	22 308	3 265 243
Rezerwy na odszkodowania i świadczenia																			
Brutto		R0160	-	58 932	-	4 494 892	469 458	32 616	478 848	1 056 324	23 869	3 746	30 121	76 978	170	44 752	3 391	264 422	7 038 520
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0240	-	4	-	66 020	566	1 421	172 253	88 363	9 944	-	0	44 438	73	29 868	775	163 651	577 376
Najlepsze oszacowanie netto dla rezerw na odszkodowania i świadczenia		R0250	-	58 928	-	4 428 872	468 892	31 195	306 595	967 961	13 925	3 746	30 121	32 540	97	14 884	2 617	100 771	6 461 144
Najlepsze oszacowania brutto ogółem		R0260	-	86 111	-	5 899 814	1 588 748	28 635	587 366	1 040 122	128 655	4 912	117 101	42 598	239	60 756	3 770	286 729	9 865 556
Najlepsze oszacowania netto		R0270	-	88 582	-	5 876 016	1 605 751	36 350	730 379	963 815	108 109	4 912	118 038	37 307	166	30 888	2 996	123 079	9 726 387
Margines ryzyka		R0280	-	875	-	341 109	38 275	4 262	48 715	80 871	7 426	187	1 998	1 712	1	1 831	96	7 084	534 443
Kwota wynikająca z zastosowania przepisów przejściowych dotyczących rezerw techniczno-ubezpieczeniowych																			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe obliczane łącznie		R0290	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Najlepsze oszacowanie		R0300	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Margines ryzyka		R0310	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem																			
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe – ogółem		R0320	-	86 987	-	6 230 924	1 627 023	32 897	636 081	1 120 993	136 081	5 099	119 099	44 310	239	62 588	3 866	293 813	10 399 999
Kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz reasekuracji finansowej po dokonaniu korekty ze względu na oczekiwane straty w związku z niewykonaniem zobowiązania przez kontrahenta – Ogółem		R0330	-	(2 471)	-	13 798	(17 003)	(7 716)	(143 012)	76 306	20 546	-	(937)	5 291	73	29 868	775	163 651	139 169
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe pomniejszone o kwoty należne z umów reasekuracji i od spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia) oraz z reasekuracji finansowej – Ogółem		R0340	-	89 457	-	6 217 125	1 644 026	40 612	779 093	1 044 687	115 535	5 099	120 036	39 019	166	32 720	3 091	130 162	10 260 829

Nazwa zakładu												Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna	
												31-12-2018	
S.19.01.21													
Odszkodowania i świadczenia z tytułu pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych (w tys. zł)													
Ogółem zobowiązania z tytułu działalności ubezpieczeniowej innej niż ubezpieczenia na życie													
Rok zajścia szkody/rok zawarcia umowy		Z0010										1	
Wyplacone odszkodowania i świadczenia brutto (na zasadzie niekumulatywnej) (wartość bezwzględna)													
Rok zmiany													
Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	W bieżącym roku	Suma lat (skumulowana)
	C0010	C0020	C0030	C0040	C0050	C0060	C0070	C0080	C0090	C0100	C0110	C0170	C0180
Rok													
Wcześniejsze lata	R0100											193 920 567	
N-9	R0160	3 187 617 430	777 861 557	105 336 813	70 484 186	58 357 099	41 046 150	39 102 208	29 115 553	20 053 445	15 192 977	R0100	193 920 567
N-8	R0170	3 656 532 038	1 082 631 937	167 834 676	124 897 192	61 176 067	49 732 333	58 004 673	39 717 466	14 124 796		R0160	15 192 977
N-7	R0180	2 954 518 442	679 210 562	137 123 851	86 132 950	58 728 347	52 410 511	39 226 433	29 683 500			R0170	14 124 796
N-6	R0190	2 798 833 097	669 696 507	123 735 580	84 337 394	68 451 055	34 004 689	44 022 691				R0180	29 683 500
N-5	R0200	2 514 307 521	627 688 673	130 607 520	88 366 334	69 066 102	47 623 660					R0190	44 022 691
N-4	R0210	2 591 302 052	673 671 179	152 471 736	89 514 903	58 319 877						R0200	47 623 660
N-3	R0220	2 919 699 520	1 017 734 291	223 722 251	151 952 323							R0210	58 319 877
N-2	R0230	3 592 982 886	1 096 441 554	274 002 041								R0220	151 952 323
N-1	R0240	3 986 207 249	1 328 255 957									R0230	274 002 041
N	R0250	3 889 747 298										R0240	1 328 255 957
												R0250	3 889 747 298
Ogółem	R0260												6 046 845 685
													43 176 539 695
Niedzyskontowane najlepsze oszacowanie dla rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto (wartość bezwzględna)													
Rok zmiany													
Rok	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 & +	Koniec roku (dane zdyskontowane)	
	C0200	C0210	C0220	C0230	C0240	C0250	C0260	C0270	C0280	C0290	C0300	C0360	
Wcześniejsze lata	R0100											744 113 699	
N-9	R0160	-	-	-	-	-	-	-	-	143 467 034	98 305 021		R0100
N-8	R0170	-	-	-	-	-	-	-	210 158 639	143 410 790			R0160
N-7	R0180	-	-	-	-	-	227 834 818	185 588 392					R0170
N-6	R0190	-	-	-	-	322 039 853	224 014 824						R0180
N-5	R0200	-	-	-	332 625 636	266 327 936							R0190
N-4	R0210	-	-	453 242 930	339 837 580								R0200
N-3	R0220	-	747 257 451	531 360 303									R0210
N-2	R0230	-	1 266 108 795	891 693 876									R0220
N-1	R0240	2 917 104 665	1 524 866 308										R0230
N	R0250	3 148 249 933											R0240
													R0250
Ogółem	R0260												7 038 520 071

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018				
S.23.01.01 Środki własne (w tys. zł)		Ogółem	Tier 1 – nieograniczone	Tier 1 – ograniczone	Tier 2	Tier 3
		C0010	C0020	C0030	C0040	C0050
Podstawowe środki własne przed odliczeniem z tytułu udziałów w innych instytucjach sektora finansowego zgodnie z art. 68 rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/35						
Kapitał zakładowy (wraz z akcjami własnymi)	R0010	86 352	86 352	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z kapitałem zakładowym	R0030	538 139	538 139	-	-	-
Kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0040	-	-	-	-	-
Podporządkowane fundusze udziałowe/członkowskie w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności	R0050	-	-	-	-	-
Fundusze nadwyżkowe	R0070	-	-	-	-	-
Akcje uprzywilejowane	R0090	-	-	-	-	-
Nadwyżka ze sprzedaży akcji powyżej ich wartości nominalnej związana z akcjami uprzywilejowanymi	R0110	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0130	21 195 255	21 195 255	-	-	-
Zobowiązania podporządkowane	R0140	2 310 548	-	-	2 310 548	-
Kwota odpowiadająca wartości aktywów netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	R0160	-	-	-	-	-
Pozostałe pozycje środków własnych zatwierdzone przez organ nadzoru jako podstawowe środki własne, niewymienione powyżej	R0180	-	-	-	-	-
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II						
Środki własne ze sprawozdań finansowych, które nie powinny być uwzględnione w rezerwie uzgodnieniowej i nie spełniają kryteriów klasyfikacji jako środki własne wg Wypłacalność II	R0220	-	-	-	-	-
Odliczenia / Deductions						
Wartość odliczeń z tytułu udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych - ogółem	R0230	-	-	-	-	-
Podstawowe środki własne ogółem po odliczeniach	R0290	24 130 294	21 819 746	-	2 310 548	-
Uzupełniające środki własne						
Nieopłacony kapitał zakładowy, do którego opłacenia nie wezwano i który może być wezwany do opłacenia na żądanie	R0300	-	-	-	-	-
Nieopłacony kapitał założycielski, wkłady/składki członkowskie lub równoważna pozycja podstawowych środków własnych w przypadku towarzystw ubezpieczeń wzajemnych, towarzystw reasekuracji wzajemnej i innych towarzystw ubezpieczeń opartych na zasadzie wzajemności, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0310	-	-	-	-	-
Nieopłacone akcje uprzywilejowane, do których opłacenia nie wezwano i które mogą być wezwane do opłacenia na żądanie	R0320	-	-	-	-	-
Prawnie wiążące zobowiązanie do subskrypcji i opłacenia na żądanie zobowiązań podporządkowanych	R0330	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0340	-	-	-	-	-
Akredytywy i gwarancje inne niż zgodne z art. 96 pkt 2 dyrektywy 2009/138/WE	R0350	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0360	-	-	-	-	-
Dodatkowe wkłady od członków – inne niż zgodnie z art. 96 ust. 3 akapit pierwszy dyrektywy 2009/138/WE	R0370	-	-	-	-	-
Pozostałe uzupełniające środki własne	R0390	-	-	-	-	-
Uzupełniające środki własne ogółem	R0400	-	-	-	-	-
Dostępne i dopuszczone środki własne / Available and eligible own funds						
Kwota dostępnych środków własnych ogółem na pokrycie kapitałowego wymogu wypłacalności (SCR)	R0500	24 130 294	21 819 747	-	2 310 548	-
Kwota dostępnych środków własnych na pokrycie MCR	R0510	24 130 294	21 819 747	-	2 310 548	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie SCR	R0540	24 130 294	21 819 747	-	2 310 548	-
Kwota dopuszczonych środków własnych na pokrycie MCR	R0550	22 321 540	21 819 747	-	501 793	-
SCR	R0580	10 035 861	-	-	-	-
MCR	R0600	2 508 965	-	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do SCR	R0620	240,44%	-	-	-	-
Wskaźnik dopuszczonych środków własnych do MCR	R0640	889,67%	-	-	-	-
		C0060				
Rezerwa uzgodnieniowa						
Nadwyżka aktywów nad zobowiązaniami	R0700	24 434 598	-	-	-	-
Akcje własne (posiadane bezpośrednio i pośrednio)	R0710	12 073	-	-	-	-
Przewidywane dywidendy, wypłaty i obciążenia	R0720	2 602 779	-	-	-	-
Pozostałe pozycje podstawowych środków własnych	R0730	624 491	-	-	-	-
Korekta ze względu na wydzielone pozycje środków własnych w ramach portfeli objętych korektą dopasowującą i funduszy wyodrębnionych	R0740	-	-	-	-	-
Rezerwa uzgodnieniowa	R0760	21 195 255	-	-	-	-
Oczekiwane zyski						
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń na życie	R0770	-	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek – Działalność w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie	R0780	553 928	-	-	-	-
Oczekiwane zyski z przyszłych składek - Ogółem	R0790	553 928	-	-	-	-

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018		
S.25.01.21 Kapitałowy wymóg wypłacalności – dla grup stosujących formułę standardową (w tys. zł)				
		Kapitałowy wymóg wypłacalności brutto	Parametry specyficzne dla zakładu	Uproszczenia
		C0110	C0080	C0090
Ryzyko rynkowe	R0010	8 884 780		-
Ryzyko niewykonania zobowiązania przez kontrahenta	R0020	367 668		-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach na życie	R0030	356 252	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach zdrowotnych	R0040	140 377	-	-
Ryzyko ubezpieczeniowe w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie	R0050	3 658 795	-	-
Dywersyfikacja	R0060	(2 723 174)		
Ryzyko z tytułu wartości niematerialnych i prawnych	R0070	-		
Podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności	R0100	10 684 697		
Obliczanie kapitałowego wymogu wypłacalności		C0110		
Ryzyko operacyjne	R0130	378 752		
Zdolność rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	R0140	-		
Zdolności odroczonej podatku dochodowego do pokrywania strat	R0150	(1 027 588)		
Wymóg kapitałowy dla działalności prowadzonej zgodnie z art. 4 dyrektywy 2003/41/WE	R0160	-		
Kapitałowy wymóg wypłacalności z wyłączeniem wymogu kapitałowego	R0200	10 035 861		
Ustanowione wymogi kapitałowe	R0210	-		
Kapitałowy wymóg wypłacalności	R0220	10 035 861		
Inne informacje na temat SCR				
Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka cen akcji opartego na czasie trwania	R0400	-		
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla pozostałej części	R0410	-		
Łączna wartość hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla funduszy wyodrębnionych	R0420	-		
Łączna kwota hipotetycznego kapitałowego wymogu wypłacalności dla portfeli objętych korektą dopasowującą	R0430	-		
Efekt dywersyfikacji ze względu na agregację nSCR dla RFF na podstawie art. 304	R0440	-		

Nazwa zakładu		Powszechny Zakład Ubezpieczeń Spółka Akcyjna 31-12-2018	
S.28.01.01			
Minimalny wymóg kapitałowy – działalność ubezpieczeniowa lub reasekuracyjna prowadzona jedynie w zakresie ubezpieczeń na życie lub jedynie w zakresie ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie (w tys. zł)			
Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie			
		C0010	
MCRNL Wynik	R0010	1 967 865	
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia))	
		C0020	
		Składki przypisane w okresie ostatnich 12 miesięcy netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej)	
		C0030	
Ubezpieczenia pokrycia kosztów świadczeń medycznych i reasekuracja proporcjonalna	R0020	-	-
Ubezpieczenia na wypadek utraty dochodów i reasekuracja proporcjonalna	R0030	88 582	415 823
Ubezpieczenia pracownicze i reasekuracja proporcjonalna	R0040	-	-
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej z tytułu użytkowania pojazdów mechanicznych i reasekuracja proporcjonalna	R0050	5 876 016	5 340 231
Pozostałe ubezpieczenia pojazdów i reasekuracja proporcjonalna	R0060	1 605 751	3 242 876
Ubezpieczenia morskie, lotnicze i transportowe i reasekuracja proporcjonalna	R0070	36 350	52 151
Ubezpieczenia od ognia i innych szkód rzeczowych i reasekuracja proporcjonalna tych ubezpieczeń	R0080	730 378	2 114 229
Ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ogólnej i reasekuracja proporcjonalna	R0090	963 815	717 540
Ubezpieczenia i reasekuracja proporcjonalna kredytów i poręczeń	R0100	108 109	41 002
Ubezpieczenia kosztów ochrony prawnej i reasekuracja proporcjonalna	R0110	4 912	9 822
Ubezpieczenia świadczenia pomocy i reasekuracja proporcjonalna	R0120	118 038	385 969
Ubezpieczenia różnych strat finansowych i reasekuracja proporcjonalna	R0130	37 307	45 716
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń zdrowotnych	R0140	166	109
Reasekuracja nieproporcjonalna pozostałych ubezpieczeń osobowych	R0150	30 888	4 238
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń morskich, lotniczych i transportowych	R0160	2 996	1 319
Reasekuracja nieproporcjonalna ubezpieczeń majątkowych	R0170	123 079	12 008
Komponent formuły liniowej dla zobowiązań ubezpieczeniowych i reasekuracyjnych z tytułu ubezpieczeń na życie			
		C0040	
MCRL Wynik	R0200	91 299	
		Najlepsze oszacowanie i rezerwy techniczno- ubezpieczeniowe obliczane łącznie netto (tj. po uwzględnieniu reasekuracji biernej i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) best estimate and TP calculated as a whole	
		C0050	
		Całkowita suma na ryzyku netto (z odliczeniem wpływ reasekuracji i spółek celowych (podmiotów specjalnego przeznaczenia)) / Net (of reinsurance/SPV) total capital at risk	
		C0060	
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – świadczenia gwarantowane	R0210	-	-
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń z udziałem w zyskach – przyszłe świadczenia uznaniowe	R0220	-	-
Zobowiązania z tytułu ubezpieczeń, w których świadczenie jest ustalane w oparciu o określone indeksy lub inne wartości bazowe, i ubezpieczeń związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym	R0230	-	-
Inne zobowiązania z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie i (reasekuracji) ubezpieczeń zdrowotnych	R0240	4 347 571	-
Całkowita suma na ryzyku w odniesieniu do wszystkich zobowiązań z tytułu (reasekuracji) ubezpieczeń na życie	R0250	-	-
Ogólne obliczenie MCR / Overall MCR calculation			
		C0070	
Liniowy MCR	R0300	2 059 164	
SCR	R0310	10 035 861	
Górny próg MCR	R0320	4 516 137	
Dołny próg MCR	R0330	2 508 965	
Łączny MCR	R0340	2 508 965	
Nieprzekraczalny dolny próg MCR	R0350	16 026	
		C0070	
Minimalny wymóg kapitałowy	R0400	2 508 965	